

4. Impactul PNRR

4.1 Întărirea rezilienței economice, sociale și instituționale.

Pandemia cauzată de Covid-19 este un șoc extrem în economia multor țări, inclusiv în cazul României, criza sanitară fără precedent în ultimul secol având drept consecință un declin economic important generat de măsurile de limitare a răspândirii virusului. Este evident că această criză sanitară a subliniat vulnerabilitățile și slăbiciunile sistemului sanitar, educațional, economic, social etc. Astfel, sănătatea publică devine o chestiune de securitate națională, iar bugetul destinat acestor servicii trebuie suplimentat pentru creșterea rezilienței acestuia în situații de criză, sistemul educațional trebuie să facă față la provocările tranziției digitale, fluxurile aferente anumitor lanțuri valorice și servicii publice trebuie adaptate la astfel de situații, iar revenirea economiilor depinde de ciclul epidemic care prezintă multe incertitudini, putând încetini procesul de recuperare. În acest context, este necesară o regândire a politicilor publice, o regândire a bugetului public, o mai bună colaborare între economia privată și autorități pentru a crește capacitatea instituțională, socială și economică de a amortiza șocurile economice. Astfel, reducerea variabilelor macroeconomice (nivelul cererii și ofertei, a investițiilor, a gradului de ocupare a forței de muncă, etc) reprezintă un proces reversibil cu anumite costuri, îndeosebi de natură bugetară, într-un orizont de timp care depinde în mod direct de evoluția pandemiei și de modul de răspuns al economiei la măsurile de combatere a acesteia. Planul propus adresează o parte din efectele socio-economice ale crizei prin măsuri instituționale, financiare și normative.

Reversibilitatea conexiunilor aferente tranzacțiilor economice atât interne, cât și externe (indisponibilitatea temporară a forței de muncă, deflația temporară a cererii de consum și a cererii de investiții, etc) este adresată prin măsurile propuse în cadrul prezentului plan, al cărui impact economic este legat de creșterea vitezei de redresare economică prin raportare la scenariul în care aceste reforme și investiții nu ar fi realizate, imprimând inclusiv un efect pe termen lung prin reformele propuse.

Pe fondul crizei COVID 19, cheltuielile guvernamentale au suferit două procese concomitente, respectiv o modificare a structurii cheltuielilor în favoarea cheltuielilor publice pentru rezolvarea problemelor create de pandemie, și pe care piața, prin mecanismele ei de auto-reglare, nu le poate rezolva, precum și o creștere absolută a cheltuielilor publice, pe toate componentele bugetului general consolidat. Având în vedere scăderea ofertei interne, însoțită de scăderea veniturii disponibil al populației, respectiv de scăderea profitului firmelor (atât non-financiare, cât și financiare), este necesar ca investițiile publice să crească și să fie însoțite de reforme care să asigure sustenabilitatea bugetară și o direcționare adecvată a resurselor către zonele unde este

necesară creșterea rezilienței de răspuns la situațiile de criză și pentru recuperarea decalajului economic și a disparităților sociale și teritoriale.

Luând în considerare cele de mai sus, planul propune acțiuni concertate în domenii strategice vizând modernizarea și creșterea potențialului economiei românești, prin raportarea la obiectivele strategice naționale în corelare cu contribuția la schimbările climatice și tranziția digitală. Astfel, se are în vedere îndeplinirea sustenabilă a criteriilor de convergență nominală și îmbunătățirea semnificativă a convergenței reale, realizarea unei creșteri economice bazată pe investiții și limitarea deficitelor interne și externe, implementarea de reforme fiscal-bugetare care să asigure sustenabilitate bugetară și previzibilitate pe termen mediu, amplificarea investițiilor în domeniile prioritare, respectiv în mediu, eficiență energetică, educație, sănătate, infrastructură de transport, precum și sprijinirea accesului la finanțare a mediului de afaceri, flexibilizarea pieței muncii prin creșterea competențelor, inclusiv cele digitale, dezvoltarea de politici sectoriale care să conducă la îmbunătățirea competitivității.

Întărirea rezilienței economice pe termen scurt și mediu se poate corela cu investițiile incluse în cadrul planului, în principal cu investițiile în infrastructura publică cu potențial de a genera noi locuri de muncă și de a asigura redresarea economică în urma crizei Covid-19. De asemenea, aceste elemente sunt în strânsă legătură cu importanța strategică infrastructurii finanțate și cu potențialul de a genera dezvoltarea altor sectoare adiacente. Putem enumera în acest sens investițiile în infrastructura publică edilitară, în infrastructura de transport, de energie, de gospodărire a apelor, socială, educațională, etc.. De asemenea, sprijinul acordat întreprinderilor și stimularea dezvoltării acestora în corelare cu tranziția climatică și digitală și apropierea de mediul de cercetare constituie o altă dimensiune ce conferă un potențial de întărire a rezilienței economice. Prin creșterea suprafeței de noi păduri și suprafețe cu vegetație forestieră în zonele vulnerabile la schimbările climatice, alături de refacerea habitatelor, se va urmări reziliența pe piața forței de muncă a o serie de categorii sociale.

Investițiile conferă un impact pe termen relativ redus spre deosebire de reformele care pot genera schimbări sistemice și instituționale importante în cadrul mediului socio-economic. În acest sens, reformele legate de digitalizarea serviciilor publice, de realizare a cloudului guvernamental, de monitorizare a impactului modificărilor legislative și bugetare și de prevenire și combatere a fraudelor, de reformare a sistemului de pensii în vederea asigurării sustenabilității acesteia, a venitului minim, de sistematizare legislativă în domeniul construcțiilor și mobilității urbane, de aplicare a principiilor guvernantei corporatiste sunt elemente care conferă potențial de modificări structurale și modernizare a statului și serviciilor publice oferite, punând accent pe digitalizare, simplificare, predictibilitate în procese. În acest mod, se va îmbunătăți capacitatea instituțională de oferire a unor servicii adaptate necesităților reale ale contribuabililor, promovând incluziunea digitală.

Reziliența economică a mediului privat este susținută prin măsurile de debirocratizare și simplificare procedurală în cadrul tuturor etapelor de crearea/funcționare/iesire de pe piață a întreprinderilor, cu accent pe simplificarea sarcinilor administrative, inclusiv în ceea ce privește licențierea și obținerea autorizațiilor de construire și prin adaptarea tipurilor de instrumente de finanțare la nevoile de dezvoltare ale mediului privat, coroborat cu stimularea inovării și a transferului tehnologic. Măsurile și intervențiile propuse urmăresc stimularea eforturilor de

îmbunătățire a transparenței și predicibilității procesului decizional și legislativ cu impact pozitiv asupra creșterii calității reglementărilor fiind create astfel condițiile pentru investiții într-un mediu stabil și de încredere. Investițiile în digitalizarea IMM, în cybersecurity, în eficiență energetică, energie regenerabilă, precum și în microelectronică și domenii de nișă, coroborat cu apropierea de mediul de cercetare asigură reziliența economică mediului de cercetare și a mediului privat, oferindu-i acestuia din urma posibilitatea integrării ultimelor rezultate ale descoperirilor din domeniul academic. Dezvoltarea economiei implică inclusiv creșterea cererii de energie pentru toate sectoarele, iar evoluția sectorului energiei curate influențează creșterea și competitivitatea economică, contribuind la creșterea rezilienței economice a societății la șocuri.

Investițiile pentru dezvoltarea competențelor digitale vor contribui la creșterea capacității populației de a se adapta rapid la orice situații neprevăzute, inclusiv prin dezvoltarea acelor competente digitale care vor permite reorientarea profesională și obținerea unor locuri de muncă mai valoroase din punct de vedere profesional și economic. Aceste măsuri soft de creștere a abilităților digitale, împreună cu cele de creștere a competențelor profesionale în domeniul construcțiilor cu accent pe tranziția digitală și verde a clădirilor, precum și cele privind măsurile de economie circulară și de apropiere a cercetării de mediul privat contribuie la sustenabilitatea pe termen lung a schimbărilor societale și de aliniere la tranziția digitală și climatică.

O serie de măsuri privind reziliența unor instituții publice sunt prevăzute în cadrul planului, coroborat cu întărirea capacității acestora. De exemplu, instituirea Băncii Naționale de Dezvoltare este un demers prin care se creează un mecanism instituțional credibil de creare și derulare de instrumente financiare, consolidând piața bancară. Alături de aceasta, îmbunătățirea managementului performanței, conform principiilor de guvernance corporativă, a principalelor companii de stat din domeniul transporturilor, energiei și a altor domenii și resurse strategice, listarea la bursă a o serie de companii de stat și reorganizarea lor pe principii de management de performanță, digitalizarea ANAF și debirocratizarea mediului de afaceri vor conduce la reziliența pe termen lung a unor instituții cheie ale statului, cu impact asupra modernizării serviciilor publice oferite și asupra gestionării eficiente a resurselor statului. Alte exemple sunt legate de instituirea ANDIS pentru sprijinirea investițiilor în domeniul sănătății, operaționalizarea CNIR pentru implementarea proiectelor din domeniul transporturilor, îmbunătățirea mecanismului economic și financiar al ANAR care trebuie să respecte principiul recuperării costurilor, reorganizarea Gărzii Forestiere, a RNP Romsilva. Similar, reforma privind consorțiile administrative și stimularea cooperării în vederea furnizării unor servicii publice strategice la nivel de zone funcționale urbane conduce la o mai mare integrare a zonelor respective și la o cooperare între comunitățile locale. Reforma privind sistemul de guvernance a sistemului CDI orientat spre crearea unui mecanism funcțional pentru design-ul, implementarea, evaluarea și monitorizarea politicilor CDI va sta baza rezilienței domeniului de cercetare dezvoltare-inovare, asigurând un cadru unitar și funcțional pentru design-ul, implementarea, evaluarea și monitorizarea politicilor sectoriale.

Reziliența socială este sprijinită prin măsurile care abordează conceptul de sărăcie energetică, respectiv investițiile privind renovarea energetică moderată sau aprofundată a clădirilor multifamiliale, inclusiv cu accent pe zona de social, fiind alocate fonduri speciale pentru clădirile care sunt ocupate de persoane defavorizate din punct de vedere economic. De asemenea, creșterea accesul la energie mai curată și mai ieftină (electrică și termică) va avea efect asupra atenuării consecințelor sărăciei și asupra creșterii rezilienței sociale. Prin măsurile cu impact socio-

economic, inclusiv a celor pentru recalificarea și reconversia profesională se va asigura reziliența socială a comunităților afectate de intrarea în vigoare a legii de aprobare a calendarului de eliminare treptată a cărbunelui/lignitului. În plus, investițiile vor duce la creșterea calificării digitale a angajaților din cadrul întreprinderilor, la o mai mare flexibilitate și competitivitate a acestora pe piața forței de muncă și implicit la o creștere a veniturilor acestora. Investițiile privind locuințele pentru tineri, cele de necesitate și cele pentru profesori și angajații din domeniul sănătății asigură suportul necesar pentru anumite categorii sociale și pentru stimularea oferirii unor servicii publice adecvate în zonele unde acestea sunt deficitare (comunități rurale, orașe mici, etc.). În ceea ce privește sistemul de asistență socială se are în vedere implementarea reformei VMI și actualizarea cadrului legislativ și procedural pentru acordarea de beneficii de asistență socială bazate pe testarea mijloacelor însă, fără a crește riscul dependenței de astfel de măsuri, precum și asigurarea formării personalului în domeniu și susținerea parțială a costurilor introducerii reformei. Creșterea gradului de integrare și de acces la serviciile sociale și de inserție socio-profesională a unor categorii defavorizate, dezvoltarea unor politici active de stimulare a formalizării muncii și de creștere a impactului și calității serviciilor de asistență socială și de ocupare coroborat cu stimularea accesului pe piața forței de muncă prin dezvoltarea unor formule flexibile de lucru și a unor măsuri de activare în zona economiei sociale constituie, de asemenea, măsuri de creștere a rezilienței sociale, de adaptare și de integrare a categoriilor defavorizate.

De asemenea, prin reformele și investițiile propuse în domeniul educațional, se are în vedere reziliența economică, socială și instituțională a sistemului prin modernizarea infrastructurii educaționale și a dotării aferente, în corelare cu nevoile prezente și viitoare ale pieței forței de muncă, în vederea asigurării participării la un proces educațional de calitate, modern și incluziv. În acest sens, pentru reziliența socială a sistemului educațional se au în vedere măsuri de combatere a abandonului școlar și de creștere a corelării competențelor dobândite în urma integrării în sistemul de învățământ și apropierea de piața forței de muncă. Reziliența instituțională este vizată de creșterea capacității de adaptare a sistemului la situații de criză, inclusiv la crearea posibilității de derulare a scolii online, având în vedere situația impusă de criza COVID 19, precum și de investițiile în infrastructura școlară. Reziliența economică instituțională este dată și de reforma guvernantei sistemului de învățământ preuniversitar și profesionalizarea managementului în condițiile unei autonomii sporite a școlilor, precum și de includerea conceptelor de consorții școlare rurale și crearea unei guvernante locale asupra sistemului de învățământ prin asocierea multiplilor parteneri interesați, inclusiv redefinirea guvernantei universitare și a guvernantei funcționale multi-nivel a pregătirii pentru meserii emergente prin reconceptualizarea guvernantei universitare.

1. PNRR reprezintă un răspuns cuprinzător și echilibrat la situația economică și socială, contribuind la toți pilonii Mecanismului de Redresare și Reziliență (MRR), inclusiv la o serie de inițiative emblematice ale UE

Planul propus are în vedere stimularea creșterii economice prin măsuri corelate cu obiectivele de coeziune economică, socială și teritorială, abordând sectoarele în care România este deficitară, atât prin raportare la nivel european cât și la nivel intern, identificând inclusiv un potențial de creștere / dezvoltare / reformare spre tranziția către o economie digitală și sustenabilă. În acest sens, reformele și investițiile acoperă toate prioritățile UE, fiind structurate pe toți cei șase piloni

prevăzuți de regulamentul aplicabil, așa cum este menționat în secțiunea I, subsecțiunea 1.4.1 la prezentul plan.

În conformitate cu rapoartele specifice de țară aferente anilor 2019-2020, principalele provocări și dezechilibre economice și sociale sunt legate de politica fiscal-bugetară și reducerea deficitului bugetar excesiv, de necesitatea eficientizării și prioritizării cheltuielilor publice, de îmbunătățirea colectării taxelor și impozitelor, de asigurarea disponibilității și accesului la servicii publice simplificate, digitalizate și uniformizate, inclusiv pentru susținerea proceselor de business. Astfel, pentru asigurarea unui mediu afaceri competitiv, principalele provocări sunt legate de debirocratizarea mediului de afaceri, de redimensionarea sistemului de licențiere, de creșterea accesibilității întreprinderilor la serviciile prestate de autorități prin simplificarea / optimizarea procedurilor destinate întregului ciclu de viață al întreprinderilor, inclusiv a procedurilor privind obținerea autorizației de construire.

Aceste elemente nu pot fi realizate fără creșterea accesului la finanțare a întreprinderilor și direcționarea fondurilor investiționale către crearea de noi locuri de muncă, productivitate, dezvoltare sustenabilă prin contribuția la obiectivele de schimbări climatice și de tranziție digitală. Inovarea, transferul tehnologic și participarea la programele internaționale de cercetare susțin creșterea competitivității întreprinderilor.

Debirocratizarea mediului de afaceri are un impact indirect asupra potențialului de creștere al companiilor. În acest sens, acestea nu vor mai consuma o serie de resurse pentru a se conforma sarcinilor administrative și se vor putea concentra asupra potențialului lor de creștere. În plus, prin digitalizarea serviciilor publice o serie de autorizații/licențe vor putea fi obținute mai ușor, iar unele proceduri administrative vor fi simplificate și standardizate pentru o mai mare accesibilitate. Tot indirect acest aspect poate conduce la crearea de locuri de muncă în zona de producție și la reducerea necesarului de personal administrativ/cu competențe administrative la nivelul firmelor. Reforma legislativă propusă contribuie la noua Strategie UE pentru IMM (2020), la inițiativa emblematică pentru a sprijini o redresare solidă – Modernizarea (Modernise) în cadrul căreia principalele servicii publice digitale ar trebui să fie modernizate și accesibile tuturor. Accesul la serviciile publice digitalizate din cadrul debirocratizării mediului de afaceri vor oferi cetățenilor/întreprinderilor control asupra identității și datelor lor online și vor permite accesul la servicii digitale online. Până în 2025 administrațiile publice ar trebui să furnizeze servicii publice digitale interoperabile, personalizate și ușor de utilizat. Se preconizează că dezvoltarea infrastructurii și a serviciilor va îmbunătăți productivitatea și eficacitatea întreprinderilor, va asigura premisele pentru creșterea numărului întreprinderilor care își desfășoară activitatea pe teritoriul țării, deciziile întreprinderilor de înființare/relocare a activității fiind influențate în mod semnificativ de calitatea infrastructurii și a serviciilor oferite, iar un mediu mai atractiv pentru întreprinderi constituie și premisele înființării de noi de întreprinderi, relocării altora, atragerea de investitori străini, ceea ce generează un potențial de creștere economică și implicit de creare de noi locuri de muncă. Investițiile propuse, instrumentele financiare, schemele de ajutor de stat pentru digitalizarea întreprinderilor, listarea acestora la bursă, dezvoltarea centrelor de competență pentru tehnologii avansate de componente și sisteme microelectronice specializate au ca scop reorientarea investițiilor spre contribuția întreprinderilor la schimbările climatice și tranziția digitală. Potențialul de creștere al întreprinderilor este stimulat prin apropierea de mediul de cercetare, prin

inovare și transfer tehnologic, inclusiv prin investițiile în tehnologiile de înaltă performanță și în domeniile de nișă, unde România ar putea deveni competitivă la nivel european prin participarea la creșterea capacității de producție și inovație în domeniul microelectronicii.

De asemenea, creșterea competitivității mediului economic este strâns legată de necesitatea asigurării interconectivității, prin orientarea către transportul multimodal și stimularea mobilității urbane verzi, coroborat cu îmbunătățirea siguranței și reducerea impactului sectorului asupra mediului. Implementarea obiectivelor de dezvoltare durabilă prin extinderea rețelelor de apă, apă uzată, coroborat cu îmbunătățirea managementului integrat al deșeurilor răspund la provocările legate de asigurarea unei anumite calități a vieții și a serviciilor publice, precum și la obiectivele de mediu. Diminuarea emisiilor GES din sectoarele energie și transporturi prin dezvoltarea infrastructurii pentru combustibili alternativi și stimularea producerii de energie din surse nepoluante, coroborat cu măsurile de eficiență energetică din sectorul construcțiilor reprezintă provocări pentru asigurarea unei economii durabile și reziliente la situațiile de criză. Susținerea dezvoltării durabile și îmbunătățirea calității mediului prin protecția naturii și conservarea biodiversității, prin măsuri de împădurire a terenurilor degradate constituie, de asemenea, provocări identificate în cadrul rapoartelor de țară 2019-2020.

Recuperarea decalajelor economice și creșterea nivelului de trai sunt strâns legate de principalele provocări și dezechilibre în ceea ce privește accesul la serviciile de educație, reducerea abandonului școlar, creșterea calității actului educațional și corelarea acestuia cu piața forței de muncă, prin consolidarea învățământului profesional și tehnic și a învățământului dual. De asemenea, digitalizarea procesului educativ, creșterea competențelor digitale sunt elemente deficitare evidențiate de necesitatea readaptării actului educativ la realitățile crizei pandemice COVID 19. În mod similar, în domeniul sănătății trebuie îmbunătățită calitatea și reziliența sistemului, prin creșterea accesibilității persoanelor la serviciile medicale de calitate, inclusiv a celor vulnerabile, prin informatizarea sistemului și furnizarea de servicii de e-sănătate, coroborat cu creșterea eficienței și sustenabilității financiare. Complementar, deficiențele sistemului social sunt accentuate de criza COVID 19, fiind necesare măsuri complementare de răspuns și de reducere a sărăciei și integrării socio-economice a persoanelor marginalizate, contribuind, astfel, la reducerea vulnerabilităților sociale, prin punerea în aplicare a principiilor pilonului european al drepturilor sociale.

Măsurile de răspuns la criză vizează în principal 3 paliere: economic, social și instituțional. Acestea se întrepătrund în cadrul reformelor și investițiilor propuse, rezultând o coerență internă a planului și contribuția la schimbările climatice, tranziția digitală, la respectarea principiilor pilonului european al drepturilor sociale.

Adresarea crizei COVID 19 din perspectivă macro-economică implică mai multe faze interconectate, cu obiective, modele economice, resurse și efecte așteptate distincte, respectiv: o perioadă de recuperare și reconsolidare economică cu un termen mediu de acțiune și o perioadă de restructurare economică pe termen mediu până în 2030 coroborate cu necesitatea adaptării economice pe principii de sustenabilitate, contribuție la schimbări climatice și tranziție digitală. Planul propus se pliază pe perioada de recuperare în urma crizei pandemice, fiind impulsul necesar pentru o recuperare mai rapidă a decalajului de creștere economică prin raportare la situația anterioară impusă de șocul crizei COVID 19. Formularea măsurilor de politici publice și reformele

adiacente pentru realizarea obiectivelor de recuperare economică se limitează la verigile structurale și/sau funcționale ale sistemului economiei naționale care, în perioada în cauză, au potențialul de gestionare a efectelor economice ale pandemiei COVID-19. În acest sens, planul vizează stimularea în mod incluziv a creșterii economice și a coeziunii economice prin reformele și investițiile destinate debirocratizării mediului de afaceri, prin instrumentele financiare propuse care vor genera o creștere a productivității mediului de afaceri și crearea de noi locuri de muncă sau menținerea celor existente. De asemenea, și măsurile soft privind creșterea competențelor digitale în cadrul mediului privat și sectorului public, precum și o mai mare conexiune între piața forței de muncă și educație generează pe termen mediu o creștere incluzivă a absolvenților și o mai mare productivitate a acestora dacă vorbim de stimularea competențelor tehnice prin învățământul dual.

Creșterea economică este stimulată și de măsurile propuse în domeniul cercetării, dezvoltării, inovării, accentul căzând pe nivelul de maturitate tehnologică și implementarea rezultatelor cercetărilor în activitatea economică a întreprinderilor, conducând astfel la creșterea productivității și a calității bunurilor și serviciilor oferite. Reformele și investițiile propuse, prin dezvoltarea infrastructurii din diversele domenii de activitate (educație, sănătate, eficiență energetică, servicii publice, urban, social, etc) vor duce la creșterea sectorului de construcții, au inclusiv efecte legate de dezvoltarea altor ramuri adiacente, precum și crearea de noi locuri de muncă. Astfel, măsurile propuse adresează direct sau indirect inclusiv problema scăderii ocupării fie din perspectivă structurală / temporală / funcțională. De exemplu, locurile de muncă în sursele regenerabile de energie pot fi create direct și indirect de-a lungul întregului lanț valoric, inclusiv în fabricarea și distribuția de echipamente, producția de substanțe chimice necesare sau chiar în servicii precum gestionarea proiectelor de investiții, instalarea, funcționarea și întreținerea acestora. În ceea ce privește dimensiunea de gen a energiei regenerabile, s-a constatat că, în 2018, femeile reprezentau 32% din forța de muncă din domeniul energiei regenerabile, substanțial mai mare decât media de 22% raportată pentru industria globală a petrolului și gazelor (a se vedea <https://www.irena.org/benefits/Job-Creation>). În ceea ce privește dimensiunea socială, în condițiile adoptării calendarului de reduce treptată a ponderii cărbunelui în producția de energie, proiectele de energie regenerabilă compensează pierderile de locuri de muncă din zonele miniere afectate, mai ales în condițiile implementării de măsuri pentru recalificarea și reconversia profesională a populației-țintă din comunitățile afectate.

Codificarea legislativă în domeniul urbanismului, construcțiilor și în ceea ce privește activitatea derulată de mediul de afaceri va conduce pe termen mediu și lung la îmbunătățirea indicatorilor privind derularea de afaceri în România, stimulând crearea unui mediu economic competitiv, favorabil incluziunii și reducerii decalajelor și atenuând efectele negative ale crizei COVID 19.

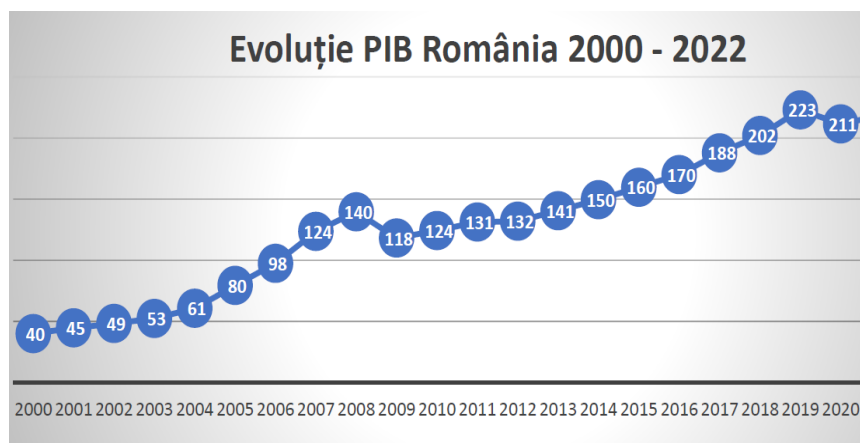
Chiar dacă măsurile de răspuns la criză au fost luate pe termen scurt pentru limitarea consecințelor imediate ale crizei sanitare, în cadrul planului sunt propuse măsuri de consolidare fiscală și de creștere a gradului de colectare, cu accent pe digitalizarea serviciilor și stimularea conformării voluntare, precum și un management al riscurilor bugetare, măsuri ale căror efecte vor fi vizibile pe termen mediu și lung. De asemenea, reforma pensiilor în contextul macroeconomic și demografic național este o măsură de re-echilibrare bugetară pe termen mediu și lung.

1.1 Modul în care planul răspunde la situația economică și socială a României, luând în considerare provocările specifice

1.1.a - Situația macro-economică

Analiza provocărilor economico-sociale la care planul răspunde pentru a asigura o dezvoltare durabilă și echilibrată a României pe termen mediu și lung, prin stimularea reformelor și investițiilor care contribuie la schimbările climatice, de mediu și tranziția digitală este detaliată prin raportare la principalii indicatori ce asigură coeziunea economică-socială și teritorială atât la nivel intern cât și la nivel european.

Astfel, în ceea ce privește produsul intern brut al României (PIB), acesta a cunoscut o creștere susținută în ultimii 20 de ani, cu fluctuații importante generate de crizele economice. În intervalul 2000-2019, PIB-ul României a înregistrat o creștere de la nivelul de 40 miliarde euro (anul 2000) la 223 miliarde euro (anul 2019). Începând cu anul 2009, sub efectul crizei economico-financiare mondiale, România a înregistrat o scădere cu -7,1% a PIB. Au fost necesari patru ani pentru ca PIB-ul să revină la valoarea înregistrată în 2008. De asemenea și efectele crizei COVID și-au pus amprenta asupra scăderii PIB-ului României, acesta înregistrând o valoare de 211 miliarde euro în anul 2020, accentuând o diminuare de 5,4% față de anul precedent.

Sursa: Institutul Național de Statistică (mld. euro)

Conform Programului de Convergență 2021-2024, pe fondul crizei sanitare, economia României a înregistrat o contracție mai puțin pronunțată comparativ cu cea înregistrată în 2020 în zona euro (-6,6%) sau în UE 27 per ansamblu (-6,1%). În perspectivă, este așteptată o revenire completă a activității economice în 2021, cu un avans estimat al PIB real de 5,0%, iar până la orizontul anului 2024 se prevede un ritm mediu anual de 4,9%. Totodată, se estimează că investițiile își vor menține traiectoria ascendentă, atât în contextul costurilor de finanțare reduse, cât și pe fondul avansului semnificativ în implementarea proiectelor finanțate din fonduri UE (PNRR și bugetul multianual 2021-2027) în domeniile prioritare pentru țara noastră (sănătate, educație, digitalizare, transport durabil, combaterea schimbărilor climatice, protecția mediului, energie, eficiență energetică, cercetare-inovare etc).

Relaxarea politicii fiscale conjugată cu apariția pandemiei COVID-19 și creșterea cheltuielilor publice pentru finanțarea măsurilor de combatere a efectelor crizei sanitare au contribuit de asemenea la o creștere a deficitului bugetar și a datoriei publice, o creștere a șomajului și o scădere a PIB-ului. În timp ce criza financiară din 2008 a fost în mare măsură rezultatul corectării unor dezechilibre nesustenabile, criza COVID-19 a rezultat urmare a exercitării unor șocuri asupra economiei determinate de restricțiile impuse, de necesitatea finanțării unor măsuri de sprijin economic și de natură sanitară și de modificările modelelor comportamentale determinate de contrângerile și preocupările legate de sănătatea populației. România a intrat în criza COVID-19 cu vulnerabilități legate de datoria externă și guvernamentală, de competitivitatea prin costuri și de imprezibilitatea mediului de afaceri. În contextul crizei COVID-19, ponderea datoriei a crescut semnificativ, iar poziția bugetară s-a deteriorat, deoarece efortul necesar pentru combaterea crizei se adaugă derapajelor fiscale din trecut.

Deficitul public a crescut în cursul anului 2020 la -9.5%, față de -4.4% anul 2019, în primul rând din cauza reducerii producției și a veniturilor determinate de criza COVID-19, dar și ca urmare a măsurilor sanitare și de sprijin aplicate de la nivel guvernamental pentru a atenua impactul crizei, în corelare și cu creșterea ponderii datoriei guvernamentale. Înainte de criza COVID-19, deficitul public a continuat să crească, impulsivat de cheltuielile curente, depășind în 2019 pragul de 3 % din PIB prevăzut în Tratat.

Pe fondul creșterii deficitului public, datoria guvernamentală a crescut în anul 2020 cu peste 11%, de la 35,3% în 2019 la 47% în 2020, reflectând impactul crizei, dar și creșterile permanente ale cheltuielilor curente implementate anterior. Datoria guvernamentală urmează să crească în continuare în mod semnificativ în 2021, dar creșterea nu va fi abruptă întrucât nivelurile datoriei înainte de criză erau relativ scăzute. Pe lângă reducerea veniturilor determinate de criza COVID-19, o parte din creșterea ponderii datoriei în PIB în 2020 este și consecința directă a reducerii PIB-ului nominal. În principiu, aceste motive sunt la originea creșterii gradului de îndatorare și a creșterii stocurilor datoriei în toate statele membre ale UE.

În condițiile scăderii producției și a unei creșteri a volumului importurilor, pe fondul consumului privat ridicat, mult peste volumul exporturilor, deficitul de cont curent s-a deteriorat, ajungând la aproape 5 % din PIB în 2019 și se preconizează că va rămâne ridicat în 2020 și în 2021, însă se va modifica într-o măsură relativ mică în contextul crizei COVID-19.

Conform Raportului de țară 2020, creșterea deficitului de cont curent este cauzată în principal de avântul puternic al importurilor și mai puțin de rezultatele slabe la export, de scăderea capacității investițiilor străine directe de a acoperi deficitul tot mai mare de cont curent, dar și din cauza faptului că structura importurilor este mai degrabă axată pe produsele de consum, nefiind favorabilă creșterii economice pe termen lung.

Deficitul structural la nivel național impune respectarea obiectivului bugetar pe termen mediu sau convergența către acest obiectiv și anume un deficit structural care să nu depășească 1 % din PIB. Deficitul public raportat pentru 2019, de 4,3 % din PIB, a confirmat nerespectarea criteriului, care este rezultatul unei acumulări constante a dezechilibrelor bugetare, cauzată de politica fiscal-bugetară expansionistă aplicată anual, începând din 2016. În plus, colectarea deficitară a veniturilor bugetare și ponderea ridicată a cheltuielilor rigide în veniturile fiscale reprezintă

vulnerabilități structurale ce vor îngreuna procesul de consolidare fiscală. România beneficiază și în anul 2021 de „clauza generală derogatorie” de la prevederile Pactului de Stabilitate și Creștere (PSC), ceea ce presupune că impactul bugetar aferent măsurilor adoptate pentru combaterea pandemiei COVID și a efectelor sale negative (sociale și economice) nu va fi luat în considerare la evaluările Comisiei privind atingerea țintei de deficit în cadrul procedurii de deficit excesiv.

Decalajul fiscal la TVA (tax gap) s-a diminuat de la 37,3 % în 2016 la 34,3 % în 2017, la 33,8% în 2018 și, conform estimărilor preliminare, va scădea la 33,4 % în 2019 urmând să crească, ca efect al crizei, la 37,4% în 2020. Agenția Națională de Administrare Fiscală nu și-a îndeplinit obiectivele de colectare a veniturilor pentru 2019, parțial din cauza unei prognoze prea optimiste cu privire la aceste obiective, fiind necesare o serie de măsuri de creștere a conformării voluntare și de digitalizare a instituției, prin crearea de mecanisme integrate de control și verificare.

În Programul de convergență a României pentru anul 2020 s-a estimat o deteriorare a soldului global al bugetului general de la un deficit de 4,3 % din PIB în 2019 la un deficit de 6,7 % din PIB în 2020 și se estimează totodată că ponderea datoriei publice în PIB va crește de la 35,2 % în 2019 la 40,9 % în 2020. În realitate, valoarea deficitului a crescut la 9,79% din PIB în anul 2020, potrivit datelor Ministerului Finanțelor, dublu față de 2019.

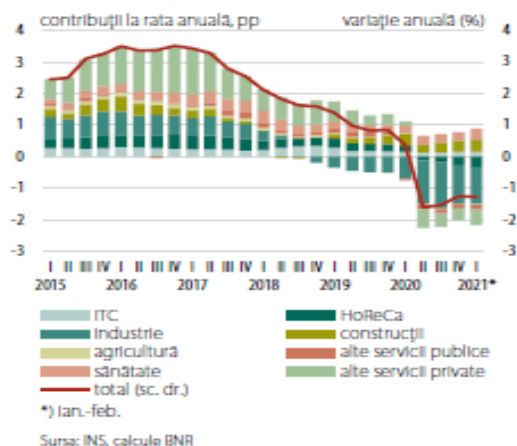
În ceea ce privește inflația, strategia de țintire directă urmărește readucerea / menținerea pe termen mediu a ratei anuale a inflației în linie cu ținta de inflație de 2,5% ±1 punct procentual (BNR 2013) și coborârea ei pe orizontul mai îndepărtat de timp la un nivel compatibil cu definiția cantitativă a stabilității prețurilor adoptată de Banca Centrală Europeană. Indicele anual al prețurilor de consum (IPC), care măsoară evoluția de ansamblu a prețurilor mărfurilor cumpărate și a tarifelor serviciilor utilizate de către populație în anul curent prin raportare la anul precedent, a fost în 2019 de 3,85% iar în 2020 de 2,6%, conform datelor INS. Rata anuală a inflației IPC s-a majorat considerabil în trimestrul I 2021 – cu 0,99 puncte procentuale, până la 3,05 la sută –, apropiindu-se de limita superioară a intervalului de variație din jurul țintei conform raportului BNR (mai 2021). Se consideră că această dinamică este datorată în principal de contextul liberalizării pieței de electricitate pentru consumatorii casnici și de accentuarea pantei ascendente a cotațiilor țițeiului. În ceea ce privește indicele armonizat al prețurilor de consum (IAPC), România rămâne printre statele membre ale UE cu cel mai ridicat nivel al inflației medii. Perspectivele IPC date de studiul BNR sunt de 4,1 % pentru trimestrul 4 2021, de 3% pentru trimestrul 4 2022.

Situația pe piața forței de muncă influențată de reintensificarea crizei pandemice și înăsprirea măsurilor restrictive în ultima parte a anului 2020 au condus la o deteriorare marginală a situației în prima parte a anului 2021. Astfel, sunt necesare programe guvernamentale de sprijinire a ocupării pentru limitarea efectelor negative în această zonă. În ceea ce privește rata șomajului, aceasta a rămas în jurul nivelului de 3,2% similar cu a doua jumătate a anului 2020, iar rata șomajului BIM cu frecvență lunară s-a poziționat la circa 5,7% la începutul anului 2021. În acest ultim caz, valoarea nu este comparabilă cu cele disponibile pentru perioadele anterioare (5,1 %, în medie, în trimestrul IV), întrucât metodologia de calcul a fost modificată¹, iar ca o consecință rata șomajului BIM re-poziționează traiectoria evoluției cu aproximativ 0,3% peste traiectoria calculată

¹ excluderea persoanelor care produc bunuri agricole destinate exclusiv sau majoritar autoconsumului din populația ocupată și, implicit, din cea activă, care astfel a fost redusă cu aproape 500 000 de persoane

potrivit vechii metodologii. Prin urmare, am putea vorbi de o deteriorare a valorii indicatorului istoric de la 5,5% (valoare estimată) în Q4 2020 la 5,7% în intervalul ianuarie-februarie 2021. În structură, evoluțiile au continuat să fie mixte: restrângeri mai ample ale schemelor de personal au avut loc cu precădere în sectoarele direct afectate de criza generată de pandemia COVID-19 (HoReCa, transport aerian, activități de spectacole, culturale și recreative, dar și în industrie), în timp ce angajările au continuat în domeniile IT, activități de poștă și curierat, construcții, sectorul sanitar și cel farmaceutic.

Efectivul salariaților în economie

De asemenea, începând cu anul 2021 se estimează o revenire a ratei de ocupare a populației de 20 – 64 ani la nivelul anului 2019, respectiv 70,9% și se așteaptă ca numărul șomerilor să se înscrie pe o pantă descrescătoare, cu o rată a șomajului estimată de 4,8% în 2021. (A se vedea și tabelul de mai jos cu privire la rata șomajului în primul semestru al anului 2021, precum și datele din anexa 1).

Rata șomajului pe grupe de vârstă, sexe și medii, în trimestrul I 2021 (Sursa INS)

	%			
	Masculin	Feminin	Urban	Rural
15-24 ani	21,5	21,6	14,1	25,8
25-34 ani	7,6	6,5	4,1	11,9
35-44 ani	4,9	4,2	3,0	7,2
45-54 ani	4,3	4,0	2,6	6,4
55 ani și peste	4,0	3,4	2,9	4,8

Criza economică din 2008 a avut drept consecință la nivel european dublarea ratei șomajului în rândul tinerilor (15-24 de ani) până aproape de 25%. În ultimii ani a început să scadă până la un nivel de 15%. România se află peste media europeană, înregistrând o rată de aproximativ 19%, care ajunge până aproape de 30% în anumite regiuni.

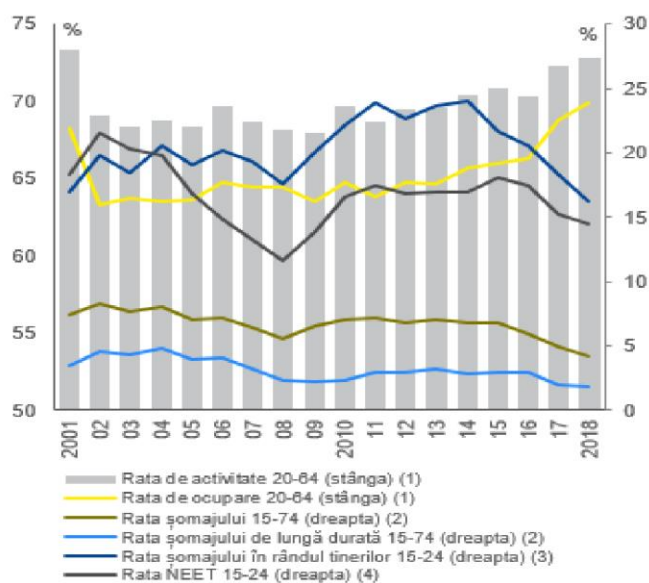
Participarea populației la forța de muncă, pe sexe și medii, în trimestrul I 2021 – SURSA INS					
	Total	Masculin	Feminin	Urban	Rural
	- mii persoane -				
Populația activă	8132	4789	3343	4706	3426
din care:					
Populația ocupată	7636	4480	3156	4537	3099
Șomeri	496	309	187	169	327
	- procente -				
Rata de activitate¹⁾	64,8	75,2	54,1	69,0	59,7
20-64 ani	69,9	81,1	58,5	74,0	65,0
15-24 ani	27,2	33,9	20,2	21,5	32,1
25-54 ani	79,8	90,3	68,7	85,4	72,6
55-64 ani	44,1	56,5	32,7	45,0	43,0
Rata de ocupare¹⁾	60,8	70,3	51,0	66,5	54,0
20-64 ani	65,9	76,2	55,3	71,4	59,1
15-24 ani	21,4	26,6	15,8	18,5	23,8
25-54 ani	75,7	85,3	65,5	82,7	66,7
55-64 ani	42,4	54,2	31,5	43,6	40,8
Rata șomajului	6,1	6,5	5,6	3,6	9,5
15-24 ani	21,5	21,5	21,6	14,1	25,8
25 ani și peste	5,0	5,3	4,6	3,1	7,7
¹⁾ Calculate pentru populația în vârstă de muncă (15-64 ani).					
Populația productivă și rata populației productive pe sexe și medii, în trimestrul I 2021					

	Total	Masculin	Feminin	Urban	Rural	
Populația productivă ¹⁾	- mii persoane -					
	8356	4805	3551	4605	3751	
Rata populației productive ²⁾ ³⁾	- procente -					
	64,7	73,9	55,2	67,2	61,6	
	20-64 ani	70,0	80,0	59,7	72,1	67,3
	15-24 ani	23,9	29,3	18,3	19,0	28,2
	25-54 ani	79,3	88,6	69,6	83,3	74,2
55-64 ani	48,1	60,0	37,2	44,7	52,7	
¹⁾ Acest indicator este definit doar în context național și corespunde populației ocupate calculată conform definiției utilizată anterior anului 2021. ²⁾ Acest indicator corespunde ratei de ocupare calculată conform definiției utilizate anterior anului 2021. ³⁾ Calculată pentru populația în vârstă de muncă (15-64 ani).						

UE a luat o serie de măsuri pentru a crea un sistem integrat ce asigură angajarea de calitate, educația continuă și formarea pentru tineri. Crearea Garanției pentru tineret a constituit un răspuns la ultima criză economică și la rata șomajului în rândul tinerilor. Pe lângă existența șomajului în rândul tinerilor, 6,5 milioane de tineri din UE nu erau încadrați profesional și nu urmau niciun program educațional sau de formare (NEET).

România are una dintre cele mai scăzute rate de participare la forța de muncă din UE. Populația în vârstă de muncă a scăzut constant din 2008, în timp ce deficitul de forță de muncă și de forță de muncă calificată au crescut.

Rata șomajului în rândul tinerilor 15-25 ani și rata NEET (Sursa: Comisia Europeană)

1% din populația totală cu vârsta cuprinsă între 20 și 64 de ani

(2) % din forța de muncă totală cu vârsta cuprinsă între 15 și 74 de ani

(3) % din forța de muncă totală cu vârsta cuprinsă între 15 și 24 de ani

(4) % din populația totală cu vârsta cuprinsă între 15 și 24 de ani.

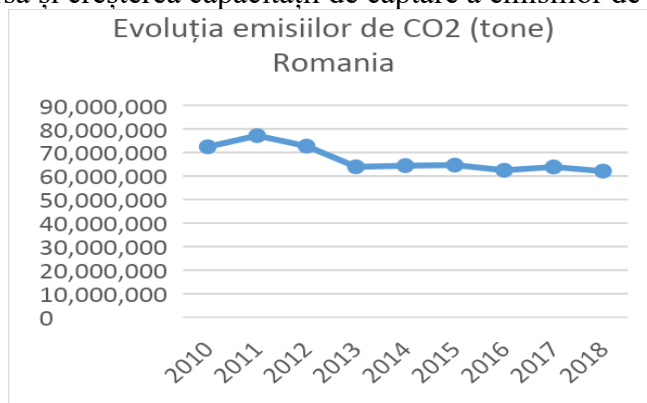
România are rezultate deosebit de slabe în raport cu media UE în ceea ce privește tinerii care nu sunt încadrați profesional și nici nu urmează vreun program educațional, de formare sau de calificare în muncă. Disparitățile dintre mediul urban și cel rural creează inegalități foarte mari în ceea ce privește veniturile și oportunitățile în rândul populației. În 2018, ponderea tinerilor care nu erau încadrați profesional și nu urmau niciun program educațional sau de formare în rândul populației tinere din mediul rural era de aproape trei ori mai mare decât cea a tinerilor din mediul urban (18,1 %, comparativ cu 7 %).

Crearea și diversificarea competențelor și a abilităților pentru tineret reprezintă puntea dintre educație, formare și muncă, contribuind astfel la prevenirea excluziunii, la echitatea și egalitatea de șanse a acestei categorii. Crearea oportunităților în ceea ce privește schimburile, cooperarea, acțiunea culturală și civică pentru tineri contribuie la dezvoltarea și consolidarea de competențe personale, sociale și civice, la creșterea capacității de inserție profesională și la atitudinea proactivă a acestora pe piața forței de muncă, în mediul antreprenorial, socio-politic.

1.1.b - Alte provocări economice sectoriale abordate în cadrul planului

Planul include reforme și investiții în mai multe sectoare ale activității economice: industrie, transporturi, construcții, ITC, sănătate, turism, servicii publice și alte servicii private, răspunzând la o serie de provocări sectoriale, conform celor de mai jos.

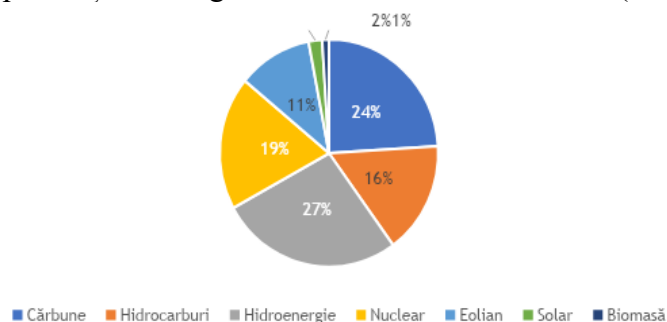
România se numără printre țările cu cele mai scăzute emisii de gaze cu efect de seră (GES) pe cap de locuitor din UE, însă, prin raportare la indicatorul de tone de emisii/ 10.000 EUR PIB, România ocupă printre primele locuri din UE. Acest aspect este adresat prin reformele și investițiile privind creșterea capacității de producție a energiilor regenerabile, prin măsurile de eficiență energetică, mobilitate urbană, și prin stimularea transportului verde. Ținând seama și de problema schimbărilor climatice, sunt necesare măsuri și politici coerente pentru a asigura dezvoltarea durabilă a sectoarelor economice ale țării, inclusiv a modelelor de producție, cu scopul reducerii emisiilor de CO₂ la sursă și creșterea capacității de captare a emisiilor de CO₂.

În 2017 ponderea surselor de energie regenerabilă în consumul total de energie era de 24,5%, iar sectorul energiei contribuia cu 30% din totalul emisiilor de GES, la care se adaugă emisiile de ape uzate și producția de deșeuri. Sectorul agricol reprezintă 17 % din totalul emisiilor GES, iar sectorul transporturilor 16,6 %, sub media europeană.

În ceea ce privește cota de energie regenerabilă, România și-a propus prin Planul Național Integrat în domeniul Energiei și Schimbărilor Climatice 2021-2030 (PNIESC) ca ponderea energiei din surse regenerabile să ajungă la minimum 30,7% în anul 2030, având ca ținte intermediare 25,2% (în 2022), 26,9% (în 2025) și respectiv 28,4 (în 2028). În vederea atingerii obiectivelor respective, planul prevede dezvoltarea capacităților adiționale de energie din surse regenerabile până în 2030. Pentru atingerea țintei respective sunt necesare resurse de finanțare pentru adaptarea corespunzătoare a rețelelor electrice, pentru instalarea de capacități de back-up, pentru capacități de stocare și utilizarea de tehnici inteligente de management a rețelelor electrice. Astfel, aceste investiții vor conduce la creșterea flexibilității și rezilienței Sistemului Electroenergetic Național (SEN), prin creșterea procentului de energii regenerabile și scăderea ponderii de energie electrică pe bază de cărbune, ținând cont de gradul mare de poluare și de costurile ridicate privind conformarea la obligațiile de mediu.

Mixul de producție a energiei electrice în România, 2019 (Sursa: INS)

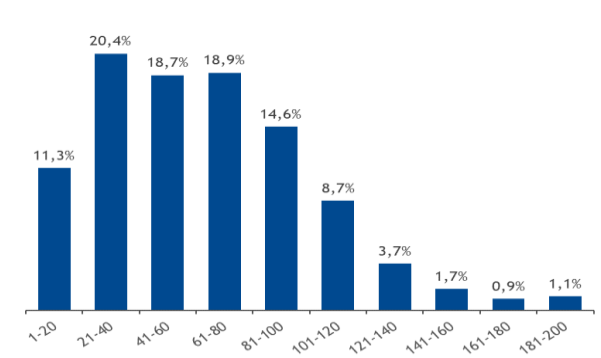
În contextul obiectivelor de decarbonare, segmente incipiente, precum contribuția combustibililor alternativi, pot fi accelerate prin măsuri dedicate, respectiv prin încurajarea cercetării și realizarea de proiecte pilot și demonstrative (de ex. dezvoltarea producției de hidrogen din surse regenerabile pe teritoriul României).

Coroborat cu măsurile de reducere a emisiilor de GES, este necesară restructurarea sistemelor energetice și de încălzire a locuințelor (prin facilitarea încălzirii centralizate și controlul poluării, trecerea la gaze naturale și integrarea surselor regenerabile de energie, măsuri de managementul traficului și de modernizare a transportului verde, precum și alte măsuri de control și de prevenire a poluării), pentru a putea contribui în mod semnificativ la abordarea problemei calității aerului, și implicit la reducerea emisiilor de GES.

Din perspectiva atingerii obiectivelor de climă și energie, conform strategiei UE „Valul Renovării”, clădirile sunt responsabile pentru aproximativ 40% din consumul total de energie al UE și respectiv pentru 36% din gazele sale cu efect de seră. Comunicarea Comisiei Europene privind Valul renovării pentru Europa menționează că o mare parte din parcul imobiliar actual al UE a fost construit fără nicio cerință de performanță energetică. În cadrul PNIESC 2021-2030, România țintește să ajungă în 2030 la un consum primar de energie de 32,3 Mtep, respectiv un consum final de energie de 25,7 Mtep, iar prin componenta specifică dedicată și respectiv prin măsurile transversale din cadrul PNRR se are în vedere contribuția planului la atingerea Țintelor menționate.

Pe lângă producerea de cantități însemnate de CO₂ din energie, transport, agricultură, capacitatea naturală de captare a carbonului este redusă, ca urmare a exploatării intensive a pădurilor. Acest lucru are efecte negative și asupra capacității de atenuare a schimbărilor climatice și a calității aerului, crescând riscurile la dezastru și afectând ecosistemele, conservarea habitatelor și a speciilor. Conform Raportului de țară (2020), exploatarea intensivă a pădurilor românești a dus la o pierdere economică de aproximativ 6 miliarde EUR/an, iar efectul asupra mediului se reflectă inclusiv la nivel european, având în vedere că zonele forestiere și suprafețele împădurite din România au o capacitate de absorbție a CO₂ de 6 % din totalul acestora la nivelul UE. În prezent, există o discordanță majoră între gradul actual de acoperire a teritoriului României cu păduri (29%) și procentul optim de împădurire (40%) stabilit prin Strategia Națională pentru Dezvoltare Durabilă (1999) și susținut de Academia Română în anul 2016.

Distribuția pădurilor pe clase de vârstă în ani (Sursa: MMAP)

Corelat cu fondul de păduri, pierderea biodiversității și prăbușirea ecosistemelor sunt alte amenințări ale schimbărilor climatice și degradării mediului. Strategia pentru biodiversitate 2030, pe care România trebuie să o implementeze, promovează conservarea naturii utilizând ca instrument principal dezvoltarea rețelei de arii protejate Natura 2000. În acest sens, procesul de elaborare a planurilor de management, de revizuire a acestora pentru includerea de obiective de conservare specifice, precum și implementarea acestora necesită sprijin în continuare. Acest aspect este cu atât mai important în contextul promovării unor investiții care trebuie să respecte principiul de a nu prejudicia în mod semnificativ (DNSH), existența unui nivel de cunoaștere adecvat al siturilor Natura 2000 fiind esențial în realizarea unei analize adecvate privind impactul asupra biodiversității.

Urmare a schimbărilor climatice, România se confruntă cu suprafețe însemnate de zone inundabile (13% din suprafața țării), aspect determinat inclusiv de exploatarea excesivă a pădurilor. Astfel, în România s-a înregistrat în ultima perioadă o frecvență mai mare a fenomenelor meteorologice extreme, în ultimele două decenii fiind afectată de inundații ale bazinelor hidrografice și ale zonei costiere, precum și de secete severe. Nu trebuie neglijate efectele economice și sociale ale acestor fenomene. Clima se va schimba în mod considerabil în următorii 50-100 de ani, iar Raportul de țară (2020) atrage atenția asupra faptului că, în absența unor politici privind schimbările climatice, România va ajunge la o pierdere de aproximativ 8-10 % din PIB/cap de locuitor în până în 2100.

Un alt domeniu cu impact asupra degradării mediului este legat de conectarea la sistemul de alimentare cu apă potabilă în corelare cu colectarea apelor uzate și tratarea acestora. România și-a asumat îndeplinirea până în 2018 a obligațiilor privind colectarea și tratarea apei uzate pentru anumite tipuri de aglomerări urbane în acord cu prevederile Directivei 91/271/CEE privind tratarea apelor urbane uzate. În Raportul de țară (2020), se arată că politica României în domeniul apei și a apei uzate prezintă în continuare deficiențe, în special în ceea ce privește accesul în zonele rurale, precum și cantitatea și calitatea apei potabile. Totodată, raportul menționat evidențiază că acțiunile legate de colectarea apelor uzate și conectarea la infrastructura publică de canalizare nu sunt încă finalizate, iar diferența până la atingerea obiectivului fixat privind colectarea apelor uzate generate de aglomerările cu peste 2.000 de locuitori echivalenți este de 26%. În acord cu datele Institutului Național de Statistică (INS), în 2018, populația deservită de sistemul public de alimentare cu apă era 69,4% din populația rezidentă a României, cu un decalaj substanțial între mediul urban și rural (98,7% urban și 35,3% rural). De asemenea, în mediul urban populația conectată la canalizare reprezenta 89,5% din populația rezidentă urbană a României, iar în mediul rural doar 9,9% din

populația rezidentă beneficia de această facilitate. Susținerea investițiilor în infrastructura de apă și apă uzată este necesară atât pentru asigurarea conformării cu directivele europene în domeniu, cât și pentru asigurarea unor condiții de viață decente pentru populației României.

Prevenirea generării de deșeuri și reducerea acestora, utilizarea eficientă a resurselor, reutilizarea, repararea și reciclarea acestora, reprezintă o altă prioritate la nivel național, având în vedere rata scăzută de reciclare a deșeurilor municipale (14%) și ratele ridicate de depozitare a deșeurilor (70%). În 2017, cantitatea de deșeuri municipale generate pe cap de locuitor în România continua să se situeze cu mult sub media UE, de aproximativ 487 kg/locuitor. Stimularea economiei circulare va putea, de asemenea, să contribuie la atingerea obiectivului asumat ca până în 2035, volumul deșeurilor municipale stocate în depozite să fie redus la cel mult 10% din volumul total al deșeurilor municipale generate.

Evoluțiile recente au arătat că sectorul de transport nu se constituie doar ca un vector de sprijin al celorlalte domenii, ci contribuie atât la aspectele de reziliență economică, cât și la potențialul de revenire accelerată în urma unor evenimente cu un impact negativ de amploare. Astfel, modernizarea infrastructurii de transport din România, în special a celei feroviare, devine prioritară între proiectele de investiții ale României. Conform Raportului de țară (2020), reformarea sectorului feroviar a rămas în urmă, modernizarea și întreținerea insuficiente au redus viteza trenurilor și au afectat termenele de livrare a bunurilor (OCDE, 2016; CNSDN, 2019). Strategia de dezvoltare a infrastructurii feroviare pentru perioada 2021-2025 estimează că nevoile de finanțare pentru dezvoltarea infrastructurii feroviare în următorii cinci ani se situează la 13,5 miliarde EUR.

România se află sub media europeană la toate criteriile de analiză privind investițiile și infrastructura, conform celui mai recent raport European Transport and Infrastructure Scoreboard (2019), fiind situată în 2018 sub media europeană la eficiența serviciilor de cale ferată (3.06). În acest context, definitivarea Rețelei Transeuropene de Transport (TEN-T Core & TEN-T Comprehensive) până în 2030, respectiv 2050, reprezintă un angajament puternic al UE, cu un rol esențial în garantarea bunei funcționări a pieței unice și păstrarea competitivității la nivel global, România necesitând încă investiții suplimentare majore pentru realizarea acestor obiective. Planul include măsuri de stimulare a transportului verde, atât prin componenta *C4. Transport sustenabil*, cât și prin *C10. Fondul local* pentru tranziția verde și digitală.

Conform Raportului Forumul Economic 2019, România se situează pe locul 119 din 141 de țări analizate prin prisma calității infrastructurii rutiere. România se situează pe ultimul loc în Europa în ceea ce privește numărul de km de autostradă la 100.000 de locuitori, la nivelul anului 2019 (848,12 km din lungimea rețelei de transport rutier de interes național de 17.091 km fiind la nivel de autostradă, respectiv un procent de 4,96% din totalul rețelei de transport). De asemenea, densitatea de autostrăzi din România este una din cele mai mici la nivel european, raportată la suprafață. Accesul la coridoarele vest-, est- și sud-europene, este îngreunat și limitat de capacitatea de circulație și calitatea redusă a infrastructurii de transport din România, limitând, astfel, libera circulație a mărfurilor și persoanelor și diminuând posibilitățile de creștere ale traficului internațional de mărfuri sau călători care tranzitează România. Potrivit Raportului de Competitivitate Globală al World Economic Forum pentru anul 2018, România este pe ultimul loc în Uniunea Europeană în ceea ce privește investițiile în calitatea drumurilor și infrastructura

existentă, cu un scor de 2.96 din 7. Pe lângă aceste aspecte, România prezintă cea mai ridicată rată a accidentelor rutiere din statele membre. Rata mortalității generate de accidentele rutiere este extrem de ridicată, România înregistrând un număr de 96 fatalități/1 mil. locuitori față de media UE de 49 fatalități/1 mil. locuitori în 2018. Deși numărul accidentelor fatale a scăzut în 2018 cu 4,3% față de anul precedent, de la 1.951 decese la 1.867, România se situează în continuare pe primul loc .

Conform Indicelui economiei și societății digitale (DESI - 2020), care măsoară competitivitatea digitală prin 5 subcomponente (conectivitate de bandă largă, abilități digitale ale capitalului uman, digitalizarea afacerilor și comerțul electronic, servicii publice digitale), România se situează pe locul 26 din cele 27 de state membre ale UE. Ultimul raport de țară menționează capacitatea insuficientă de a furniza servicii de calitate, inclusiv servicii digitale, aspect care are un impact negativ asupra cetățenilor și întreprinderilor.

Nivelul competențelor digitale de bază și avansate rămân cele mai scăzute din UE. Mai mult de o cincime dintre români nu au folosit niciodată internetul, iar mai puțin de o treime au abilități digitale de bază. Totodată, măsurile de distanțare socială impuse în contextul pandemiei COVID au arătat faptul că întregul sistem educațional este nepregătit pentru a furniza servicii de educație la distanță. Situația este mai precară în ciclurile inferioare de învățământ și în mediul rural, unde accesul elevilor și dotarea unităților de învățământ au un grad ridicat de precaritate. Numărul de școli din România echipate corespunzător din punct de vedere digital și conectate este semnificativ mai mic decât media UE, potrivit Monitorului Educației și Formării pentru România (MEF, 2019). Astfel, este necesară continuarea pregătirii pentru desfășurarea procesului educațional și în mediul online, fiind necesară digitalizarea serviciilor publice de educație, inclusiv pentru a crește capacitatea de reziliență a serviciului public în perioade de criză

România înregistrează rate scăzute de conectivitate a gospodăriilor din mediul rural la internet de mare viteză, fiind inclusă în grupul statelor cu un grad de utilizare rurală relativ scăzut (sub 63%) și cu decalaje semnificative de 12-30% între ocuparea urbană și cea rurală. Această lipsă a conectivității digitale și a infrastructurii adecvate adâncește și mai mult disparitățile dintre regiuni și din interiorul acestora. România se află pe penultimul loc la abilitățile utilizatorilor de internet (cel puțin abilități digitale de bază) și în abilități avansate. Nivelul de dobândire a competențelor digitale este scăzut, punând în pericol integrarea viitorilor absolvenților pe piața forței de muncă. 35% dintre români au cel puțin abilități software de bază, în timp ce în Olanda, Finlanda și Marea Britanie, trei din patru persoane au cel puțin abilități software de bază. Programele de învățământ, programele și infrastructura existente nu reflectă într-o măsură suficientă necesitatea de a spori competențele digitale ale elevilor.

România este cu mult sub media UE în ceea ce privește integrarea tehnologiei digitale în întreprinderi. 23% dintre întreprinderile din România fac schimb electronic de informații și doar 8% utilizează platformele de comunicare socială (în timp ce media UE este de 25%). În ultimii ani, s-a înregistrat o ușoară îmbunătățire a ponderii IMM-urilor care fac vânzări online, de la 8% în 2017 la 11% în 2019, dar aceasta rămâne cu mult sub media UE de 18%. Din ce în ce mai multe IMM-uri își vând produsele online în afara țării, dar aceasta situație se aplică doar pentru 6% din numărul total de IMM-uri, comparativ cu o medie a UE de 8%.

Cel puțin 80% din întreprinderile care au recrutat sau au încercat să recruteze specialiști în domeniul tehnologiei informației au raportat dificultăți în completarea posturilor vacante. În consecință, întreprinderile oferă tot mai multă instruire personalului lor pentru a-și dezvolta sau actualiza aptitudinile. Liderii în acest domeniu sunt firmele din Finlanda (37%) și Belgia (36%), care alocă mult mai mult decât cele din România (6%).

Securitatea cibernetică națională trebuie abordată din perspectiva riscurilor și amenințărilor conexe mediului virtual. România se confruntă cu amenințări provenite din spațiul cibernetic la adresa infrastructurilor critice, având în vedere interdependența din ce în ce mai ridicată între infrastructuri cibernetice și infrastructuri precum cele din sectoarele financiar-bancar, transport, energie și apărare națională. Globalitatea spațiului cibernetic este de natură să amplifice riscurile la adresa acestora, afectând deopotrivă cetățenii, mediul de afaceri și cel guvernamental. Capacitățile existente ale României nu sunt suficiente pentru asigurarea unui nivel ridicat de securitate a rețelelor și de gestionare adecvată a riscurilor/incidentelor cibernetice în UE și la nivelul statelor membre, acestea având niveluri de pregătire neunitare. Acest aspect a condus la o abordare fragmentară a necesităților privind securitatea cibernetică și la asigurarea unui nivel inegal de protecție a consumatorilor și a întreprinderilor, cu atât mai mult în situația de criză actuală, în care utilizarea sistemelor informatice este esențială pentru desfășurarea activităților în multe domenii (educație, sănătate, administrație publică, etc).

Procesul de digitalizare va conduce la o furnizare mai eficientă și eficace a serviciilor publice către cetățeni și companii prin facilitarea dezvoltării serviciilor de tip one-stop-shop, prin scăderea costurilor pentru administrația publică, companii și cetățeni și prin optimizarea sistemelor digitale de comunicații. Aceste procese vor contribui în mod semnificativ la îndeplinirea recomandărilor Comisiei Europene, sprijinind tranziția aparatului de stat către o societate informațională care să asigure un stat social mai eficace și mai puternic, cu politici active în domeniul pieței forței de muncă și dezvoltarea competențelor.

Din perspectiva competitivității, productivității și creării de noi locuri de muncă, noua realitate generată de pandemia COVID a imprimat și o mai mare nevoie de adaptare și de flexibilizare a comportamentului agenților economici. Aceștia s-au confruntat cu diferite situații de întrerupere a lanțurilor de aprovizionare și de limitare a mobilității/circulației diverselor categorii de capital/factori de producție, ducând la reducerea activității economice, la re poziționarea acesteia în mediul online sau readaptarea fluxurilor și procedurilor pentru conformarea cu măsurile de distanțare impuse, sau chiar de închidere temporară sau definitivă. Întreprinderile de toate mărimile, dar în special cele mici și mijlocii, au fost puternic afectate de perturbarea schimburilor comerciale și de măsurile de limitare a mișcării capitalului, mărfurilor și forței de muncă, confruntându-se cu un deficit de lichidități și cu un risc crescut de insolvență. Guvernul României a venit în sprijinul mediului de afaceri pentru a întâmpina problemele generate de criza COVID-19 prin diverse măsuri care au devenit posibile prin flexibilizarea cadrului european de accesare a fondurilor europene și de aplicare a regulilor de ajutor de stat. Pe fondul deficitului structural existent, măsurile luate în contextul pandemiei și impactul economic aferent au dus la o creștere a deficitului bugetar la 9,8% din PIB, iar bugetul de stat pentru anul 2021 a fost construit pe un deficit estimat de 7,2%.

Pandemia a redus volumul producției industriale ca efect al măsurilor impuse de starea de urgență/alertă, în special al industriei prelucrătoare, cele mai afectate sectoare fiind fabricarea articolelor de îmbrăcăminte și încălțăminte, fabricarea autovehiculelor, a mașinilor, utilajelor și echipamentelor. Sectorul HORECA și serviciile cultural-artistice au înregistrat, de asemenea, scăderi semnificative ale activității. Provocări suplimentare s-au înregistrat și în zona întreprinderilor care furnizează servicii medicale și care asigură lanțurile de producție și distribuție de medicamente. De asemenea, restrângerea anumitor activități economice ca efect al pandemiei a adus în discuție nevoia de a scurta lanțurile de aprovizionare și de a reduce complexitatea acestora, de a asigura un nivel adecvat de siguranță alimentară prin extinderea filierelor naționale și de a digitaliza procesele de producție și distribuție. În plus, tot ca efect al măsurilor de limitare a răspândirii virusului și al măsurilor de limitare a interacțiunilor sociale, creșterea importurilor de bunuri de consum a fost mai mare decât cea a altor importuri. De altfel, supraviețuirea multor firme a depins de capacitatea acestora de prestare la distanță a serviciilor oferite și comercializarea online, ceea ce a grăbit și dezvoltarea de soluții digitale pentru serviciile financiare oferite de către sistemul financiar tradițional. Nivelul de dezvoltare și integrare a sectorului privat este unul dintre indicatorii cheie ai sănătății concurențiale ai unei economii naționale, în contextul accentuării procesului de globalizare și de integrare a piețelor.

Mediul privat din România se confruntă la acest moment cu numeroase provocări structurale, exacerbate în contextul pandemiei: structură dezechilibrată a capitalurilor, grad de îndatorare printre cele mai ridicate din UE; calitatea capitalurilor proprii ale firmelor s-a deteriorat, ponderea capitalului subscris cunoscând o reducere masivă; gradul de acoperire a activelor prin capitalurile proprii a scăzut de la 35% în 2008 la doar 28% înainte de pandemie (cel mai scăzut din Europa); nivel de bancabilitate redus (aprox 100.000 companii cu potențial de a accesa finanțare, peste 50% dintre acestea cu venituri sub 100.000 euro; în jur de 12.000 companii cu venituri peste 1 mil. EUR euro); folosirea resurselor pe termen scurt pentru finanțarea unor investiții pe termen lung; finanțare majoritar prin credit comercial (de aprox. 3 ori mai mare decât creditul bancar); valoare adăugată redusă, semnificativ sub media europeană (VAB/companie la sub 50% din media europeană); decalaj de productivitate față de media europeană; sectoarele intensive în tehnologie slab reprezentate; instabilitate și impredictibilitate legislativă; proceduri administrative greoaie și birocratie; politici fiscale care duc la descurajarea comportamentelor investiționale și antreprenoriale; lipsa forței de muncă calificată în diverse domenii; capacitate limitată de inovare și de investire în domeniul cercetării-dezvoltării, accesul redus la piețele externe și internaționalizarea afacerii.

Sondajul privind accesul la finanțare al companiilor nefinanciare din România derulat de Banca Națională a României (BNR) relevă faptul că problemele pe care firmele le-au resimțit ca fiind cele mai presante în ultimele șase luni sunt costurile de producție sau cele cu forța de muncă, disponibilitatea forței de muncă bine pregătite și lipsa cererii. Cea mai importantă problemă a întreprinderilor mici și mijlocii este reprezentată de birocrăția și sarcinile administrative (26%), urmată de problema finanțării (23%). Reducerea sarcinilor administrative asupra întreprinderilor este unul dintre obiectivele europene, iar statele membre trebuie să creeze premisele unui mediu predictibil și stabil pentru întreprinderi prin oferirea de servicii integrate, digitale, prietenoase cu mediul de afaceri. Raportul de țară din 2020 evidențiază faptul că birocrăția reprezintă un obstacol pentru întreprinderi și cetățeni și, prin urmare, pentru dezvoltarea socială și economică. Aceasta este evidențiată în Carta Alba a IMM (2019) ca fiind cea de-a doua dificultate semnalată în

activitatea IMM, fiind percepută într-un procent de 49,19%. Conform raportului Băncii Mondiale Doing Business (2020), România se afla pe locul 55 în ceea ce privește posibilitatea de a deschide o afacere, fiind pe poziția 91 din totalul de 190 de țări, cu un scor de 73,3% în urma unor țări ca Ungaria, Croația, Muntenegru, Moldova, Cehia, Polonia. Indicele reflectă un cumul de indicatori legați de demararea unei afaceri, de obținerea de autorizații de construire, de înregistrarea unor drepturi de proprietate, de protejarea investitorilor prin măsuri precum încheierea de contracte sau procedurile de insolvență. Primele 20 de țări clasate conform indicelui menționat au în comun o largă răspândire a utilizării sistemelor electronice (platforme pentru înscriere, pentru plata taxelor, pentru proceduri electronice de transfer a drepturilor de proprietate, proceduri electronice de obținere a autorizațiilor de construire), iar reglementarea în zona de business are un grad ridicat de transparență.

Mediul economic nu poate fi tratat separat de necesitatea asigurării stabilității macroeconomice și de măsurile bugetar-fiscale, influențându-se unele prin altele. Problematicele identificate în domeniul fiscal-bugetar și evidențiate în rapoartele de țară privind România și în Recomandările specifice de țară, pentru anii 2019 și 2020, vizează necesitatea de a consolida respectarea obligațiilor fiscale și colectarea impozitelor, respectiv ponderea veniturilor colectate în PIB, decalajul fiscal la TVA sau combaterea evaziunii fiscale, aceste aspecte fiind evidențiate în secțiunea anterioară.

În cadrul Raportului de țară (2019) se atrage atenția asupra faptului că rezultatele economice și financiare ale întreprinderilor de stat au scăzut considerabil în 2018 și în prima jumătate a anului 2020, iar arieratele pentru aceste companii au început să crească, nefiind realizate solicitări de restructurare de activitate sau planuri de afaceri, iar regulile de guvernare corporativă continuă să fie aplicate doar sporadic. Datoriile la bugetul de stat, pentru securitatea socială sau față de alte întreprinderi de stat reprezintă 90% din totalul arieratelor întreprinderilor de stat, ceea ce implică un risc financiar pentru stat, dar demonstrează o atitudine permisivă a furnizorilor și creditorilor din sectorul public. În acest sens se impune întărirea mecanismelor de guvernare corporativă și aplicarea temeinică a instrumentelor acesteia pentru asigurarea unui management adecvat al resurselor critice pentru economie.

Coeziunea socială și teritorială urmărește reducerea disparităților existente de la nivel local, regional și național, inclusiv între mediul urban și cel rural, dar și prin raportare la celelalte state membre. Contextul demografic, distribuția veniturilor la nivel regional, indicatorii privind sănătatea, educația, rata șomajului, competențele, impactul social și economic asupra grupurilor vulnerabile sunt toate relevante în acest context, iar unele au fost exacerbate în contextul pandemiei de COVID-19. Pandemia a dus la schimbări semnificative cu efecte de durată la nivel socio-economic și de mediu în anii următori. Ținând seama de provocările și disparitățile preexistente, va fi necesară rezolvarea unor provocări considerabile, mai ales pentru reducerea inegalităților. Stimularea dezvoltării echilibrate, revitalizarea zonelor defavorizate și stimularea cooperării inter-regionale trebuie toate promovate pentru o dezvoltare durabilă.

Orașele din România se confruntă cu provocări legate de scăderea calității vieții în centrul urban – atât orașele în creștere, cât și cele în declin cunosc o contracție spațială, însoțită de micșorarea infrastructurii sociale și pietonale –, precum și de o vitalitate socială redusă, eforturile de regenerare fiind insuficiente și distribuite inegal. Toate acestea au dus la declinul demografic, la

îmbătrânirea țesutului arhitectonic și la întărirea segregării sociale. În localitățile rurale din afara perimetrului zonelor urbane funcționale se remarcă un dezechilibru demografic pronunțat, care se manifestă prin îmbătrânirea populației, scăderea natalității și a fertilității, prin creșterea mortalității, dar și prin explozia migrației externe, având ca efect negativ principal depopularea zonelor rurale. Studiile realizate pentru fundamentarea Strategiei de Dezvoltare Teritorială a României și a celor din Starea Teritoriului arată că sărăcia rurală este de 2,4–3,4 ori mai mare decât sărăcia urbană. Un județ este cu atât mai sărac cu cât județul are o pondere mai ridicată a populației rurale.

În pofida îmbunătățirilor recente, ratele sărăciei și inegalității veniturilor rămân ridicate. Un român din trei continuă să fie expus riscului de sărăcie și excluziune socială, cele mai afectate grupuri fiind copiii, românii, persoanele cu handicap și persoanele în vârstă. Cu toate că la nivel național se înregistrează o scădere a ratei populației în risc de sărăcie sau excluziune socială, la nivel regional se înregistrează o creștere a acestei rate în cazul regiunii Nord-Est (cu 3,2 puncte procentuale în 2019 față de 2017). Cea mai mare scădere la nivel regional în anul 2019 a acestei rate se înregistrează în cazul regiunilor București-Ilfov (o scădere cu 11 puncte procentuale față de 2017) și Vest (o scădere cu 10,6 puncte procentuale față de 2017). Cele mai ridicate rate privind populația în risc de sărăcie sau excluziune socială se înregistrează în 2019 în cazul regiunilor de dezvoltare Nord-Est (47,1%), Sud-Est (40,1%) și Sud-Vest Oltenia (38,9%).

Decalajele la nivel de PIB/cap de locuitor între regiunile de dezvoltare ale României rămân destul de mari. În timp ce regiunea București-Ilfov a depășit 150% din media UE (utilizând paritatea puterii de cumpărare), regiunile Nord-Est și Sud-Vest rămân sub 50% din medie, iar toate regiunile din afara capitalei erau sub 60% din media europeană în 2018. Economia regiunii București-Ilfov este de cel puțin două ori mare decât cea a regiunii Vest, a doua cea mai bogată regiune din țară. Aceste decalaje nu s-au diminuat aproape de loc din 2007 până în prezent, ci chiar au crescut din 2014. Așa cum se poate vedea mai jos, cele șapte regiuni din afara Bucureștiului nu au recuperat foarte mult din decalajul față de media UE, fiind observate progrese vizibile doar în ultimii 5 ani.

Produsul Intern Brut pe cap de locuitor (utilizând paritatea puterii de cumpărare) în mii de euro
(Sursa EUROSTAT)

	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
București - Ilfov	25,50	31,70	28,20	29,20	31,90	33,70	34,30	35,30	39,10	40,60	44,10	46,80
Vest	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Centru	12,10	14,00	13,30	13,90	14,10	15,20	15,10	15,40	16,90	18,50	19,60	20,90
	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Nord-Vest	11,10	12,00	11,50	11,90	12,00	13,80	13,60	14,10	15,10	16,50	18,00	19,20
	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Sud-Est	10,40	11,40	11,00	11,10	10,90	12,50	12,60	13,40	14,30	15,70	17,70	18,90
	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Sud - Muntenia	9,000	10,10	9,800	10,00	10,70	12,30	13,00	13,60	13,90	14,50	15,70	16,80
	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Sud-Vest Oltenia	8,900	10,40	10,40	10,00	10,90	10,90	11,40	12,80	12,80	13,90	14,70	15,70
	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Nord-Est	8,300	9,400	9,100	9,300	9,200	10,90	10,70	10,90	11,80	12,50	14,10	15,20
	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	6,800	7,800	7,500	7,600	7,400	9,000	9,100	9,300	9,900	10,60	11,90	12,80
										0	0	0

Afectate semnificativ de pandemie, unitățile administrativ-teritoriale (UAT) din România au o scădere semnificativă a veniturilor proprii, luând în considerare contractarea economiei românești cu 3,9 % din PIB în 2020. Această situație duce inclusiv la o reducere a potențialului UAT-urilor de susținere a investițiilor scadente sau de a realiza altele noi, care să asigure accesibilitatea și calitatea serviciilor în domenii ca: educație, sănătate, transport local, inclusiv managementul și decongestionarea traficului, social, infrastructură administrativă și de recreere, mediu, creșterea calității aerului, urbanism, iluminat public, securitate socială și digitalizarea serviciilor publice, etc. Nivelul cheltuielilor pentru investiții la nivelul UAT-urilor este redus (15-20% din bugetul local înainte de pandemie) și este în mare măsură finanțat din fonduri europene. La nivel european, nivelul veniturilor locale raportat la PIB este foarte redus - 0.8% comparativ cu 4.2% la nivelul UE în 2019, și mult sub nivelul Poloniei (4.5%), Cehiei (5.6%) sau Ungariei (2.1%). Având în vedere aceste aspecte sunt necesare surse de finanțare pentru asigurarea investițiilor necesare furnizării serviciilor publice de calitate, cu accent pe tranziția verde și digitală, în special la nivel local și în comunitățile sărace. De asemenea, prin încurajarea intervențiilor la nivel de zonă urbană funcțională se urmărește îmbunătățirea coeziunii dintre localitățile urbane și localitățile rurale/localități urbane de dimensiuni mai mici din imediată vecinătate, cu rate ridicate de navetism.

Potrivit ultimului Raport de țară (2020), fragmentarea accentuată a competențelor și a resurselor continuă să se reflecte negativ asupra furnizării serviciilor publice, în special la nivel local și în comunitățile sărace. Strategiile naționale și regionale ale diferitelor servicii publice nu sunt bine transpuse în măsuri integrate la nivel regional și local. Există o stabilitate și predictibilitate redusă a veniturilor de care dispun autoritățile locale. Astfel, există inclusiv disparități semnificative între mediul urban și rural în ceea ce privește nivelul sărăciei și de excluziune socială, iar serviciile sociale nu sunt suficient de bine dezvoltate în mediul rural. De exemplu, există discrepanțe considerabile în cazul anumitor tipuri de infrastructuri sociale, cum ar fi centrele de zi pentru persoanele cu dizabilități sau dependente, doar 1% din unitățile necesare fiind instituite în regiunea Sud-Vest Oltenia, comparativ cu 56% în București-Ilfov și 57 % în Regiunea Centru. România are și cea mai mare rată a populației care locuiește în locuințe care sunt considerate improprii și supraaglomerate (16,1% în 2018, comparativ cu o rată europeană de 4.3%).

Digitalizarea administrației publice locale rămâne scăzută. Nivelul populației care interacționează cu autoritățile publice prin intermediul internetului este sub 10% în trei regiuni de dezvoltare din România. De asemenea, șase din cele opt regiuni se află pe ultimele locuri ale clasamentului UE în ceea ce privește utilizarea internetului, mai puțin de 60 % dintre adulți utilizând zilnic internetul în 2018.

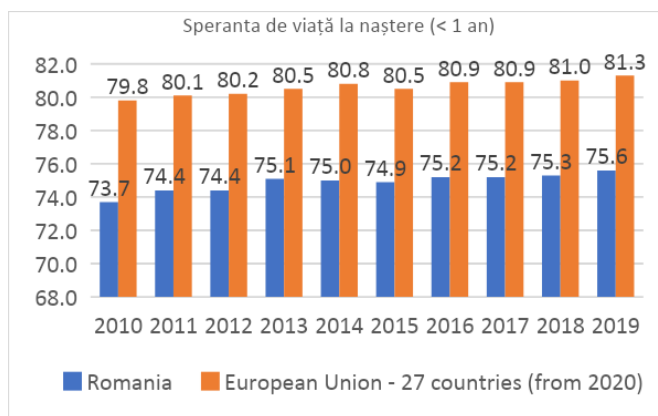
Deficiențele structurale existente în sectorul sanitar au fost exacerbate în ultimul an. Principalele probleme ale sistemului sunt legate de asigurarea accesului la asistență medicală, starea de sănătate a populației, subfinanțarea sistemului (dotări, infrastructură deficitară, personal calificat insuficient), precum și reziliența sistemului în situații de criză. România se confruntă cu provocări considerabile în ceea ce privește asigurarea accesului la asistență medicală. Rata nevoilor de asistență medicală nesatisfăcute din cauza distanței mari până la o unitate medicală a fost a treia ca mărime din UE în 2017, reflectând o distribuție inegală a unităților medicale și a medicilor. Nivelul nevoilor medicale nesatisfăcute este cu aproximativ 28% mai mare în zonele rurale decât

în întreaga țară. În acest sens, o mare parte a lucrătorilor care desfășoară o activitate independentă în agricultură și o proporție însemnată a populației rure din mediul rural nu au nicio formă de asigurare de sănătate, beneficiind doar de un pachet de servicii minimale.

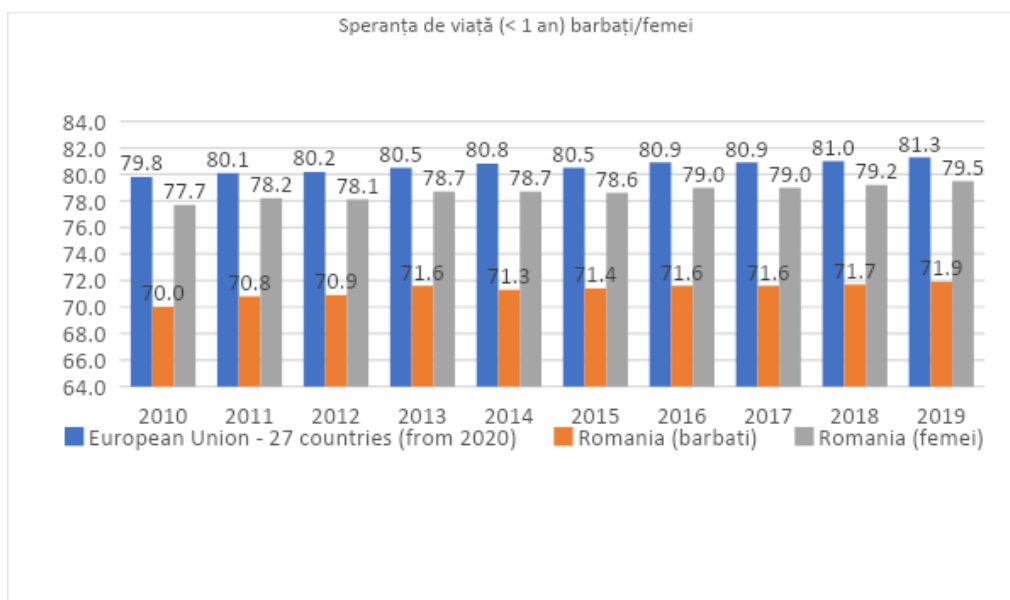
În ceea ce privește nevoile medicale nesatisfăcute raportate, rămân diferențe semnificative între grupurile cu cele mai mici venituri (8%) și cu cele mai mari venituri (2,3%), iar procentajul populației rurale asigurate a scăzut la 66% în 2016. În plus, nivelul nevoilor medicale nesatisfăcute ale pensionarilor este de două ori mai ridicat decât cel al populației generale.

Starea de sănătate a populației este în continuare sub media UE. Îmbătrânirea populației și emigrarea pun o presiune tot mai mare asupra sistemului de sănătate. Deși a înregistrat un trend crescător, speranța de viață la naștere în România este de doar 75,6 ani (în 2019), printre cele mai scăzute din UE. Acest lucru reflectă comportamente nesănătoase (inclusiv fumat, consum episodic excesiv de alcool, obezitate ș.a.), inegalități socioeconomice și deficiențe substanțiale în furnizarea serviciilor de sănătate.

Speranța de viață la naștere pe ani Sursa: Eurostat (2019)

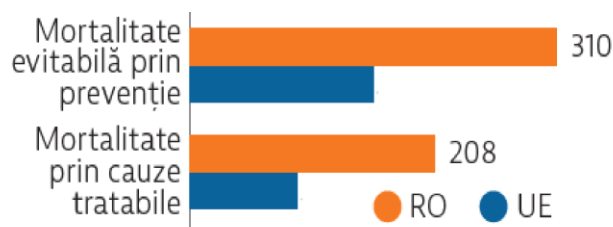

Există discrepanțe majore în ceea ce privește speranța de viață în funcție de gen (79,5 ani pentru femei și doar 71,9 ani pentru bărbați), dar și de nivelul de studii, în special pentru bărbați. Este de așteptat ca bărbații cu cel mai scăzut nivel de studii să trăiască cu aproximativ 10 ani mai puțin decât bărbații cu cel mai ridicat nivel de studii.

În mediul rural, accesul dificil sau lipsa accesului la servicii de sănătate corecte și complete, coroborat cu problemele financiare cu care se confruntă familiile aflate în stare de vulnerabilitate, duc la o inechitate socială ce limitează potențialul de dezvoltare al copiilor. În acest sens, un raport recent al Băncii Mondiale menționează că un copil din România poate atinge la vârsta adultă doar 58% din potențialul de productivitate al unui adult educat și sănătos care are acces la un sistem medical și educațional eficient. Acest nivel este mai scăzut decât media pentru țările din regiunea Europa și Asia Centrală.

Ratele mortalității evitabile prin prevenție și ale mortalității prin cauze tratabile sunt printre cele mai ridicate din UE și peste mediile corespunzătoare europene. Boala cardiacă ischemică rămâne principala cauză de deces, deși mortalitatea cauzată de cancer este în creștere. România se confruntă cu provocări în ceea ce privește combaterea unor boli infecțioase, această țară având cea mai ridicată rată de cazuri de tuberculoză din UE.

*Rata mortalității standardizată
pe vârstă la 100 000 de locuitori, 2016*

România are una dintre cele mai ridicate rate ale mortalității infantile din UE (6,7 la 1,000 de născuți vii, comparativ cu media UE de 3,6 în 2017). Echipamentele medicale insuficiente și deficitul de personal medical pot contribui la explicarea acestei cifre. România este pe primul loc în Uniunea Europeană la mortalitatea în rândul copiilor, aceasta fiind de două ori mai mare decât media UE, potrivit „Raportului privind respectarea drepturilor copilului în România” (Salvați Copii România, Avocatul Poporului, 2019).

Sectorul sanitar se bazează pe o infrastructură concepută acum 50-60 ani, când nevoia de servicii de sănătate era diferită față de realitățile de astăzi. Clădirile rețelei de spitale sunt, în cele mai multe cazuri, inadecvate și neadaptate tehnic și tehnologic (unele clădiri fiind construite după standarde de acum 100 de ani). Fluxurile intra-spitalicești nu sunt asigurate în mod continuu în aceeași clădire, ci, de multe ori, funcțiunile sunt dispuse în amplasamente aflate la distanțe mari și foarte mari (de exemplu spitalele de tip pavilionar).

Adaptarea infrastructurii la nevoile de servicii de sănătate curente (boli netransmisibile, acumularea de probleme de sănătate, complexe cu comorbidități, existența unor tehnologii complexe, etc.) este în multe cazuri imposibilă sau mult mai costisitoare decât construcția unor clădiri noi în care să se transfere activitatea curentă. În plus, mai ales în spitalele vechi cu circuite deficitare, controlul infecțiilor nosocomiale este deficitar. Dotarea cu echipamentele necesare este încă departe de standardele în țările europene avansate, iar distribuția teritorială a echipamentelor nu este echilibrată și adaptată necesităților.

Deficitul considerabil de forță de muncă în sectorul sănătății, inclusiv deficitul de medici de familie, precum și infrastructura medicală degradată, lipsa produselor medicale, formarea insuficientă a personalului medical și gradul limitat de continuitate și integrare între diferitele niveluri de îngrijire slăbesc reziliența sistemului de sănătate.

Sănătatea nu este sigurul sector afectat de pandemie. Consecințele socio-economice și riscul ca pandemia să adâncească disparitățile regionale în România rămâne important. Educația este un alt domeniu în care consecințele măsurilor impuse pe perioada stării de alertă și de urgență pentru

reducerea riscului de răspândire a virusului a evidențiat principalele lacune ale procesului de educație și formare profesională.

Precondiția esențială pentru furnizarea unor servicii educaționale și de formare profesională de calitate, incluzive și atractive constă în reabilitarea infrastructurii educaționale. Dezvoltarea competențelor necesare parcurgerii etapelor de tranziție ecologică și digitală depinde și de realizarea de investiții în infrastructura pentru eficiență energetică și seismică.

România dispune de o infrastructură educațională și de formare profesională învechită, nesigură, inefficientă din punct de vedere energetic și cu un nivel scăzut al accesibilității persoanelor cu dizabilități. Conform Planurilor de Analiză și Acoperire a Riscurilor (PAAR), un procent important de unități și instituții de învățământ de stat, în special cele pre-școlare și școlare de stat pentru acces la educația bazată pe inovație, creativitate și specializare inteligentă, funcționează în clădiri încadrate ca având risc seismic sau niveluri ridicate de risc la incendiu. De asemenea, în lipsa unor dotări corespunzătoare și servicii conexe de calitate (spații de cazare, de informare și documentare, masă și recreere), unitățile de învățământ și instituțiile de învățământ superior sunt neatractive pentru elevi, studenți și pentru mediul de afaceri. De asemenea, acestea s-au dovedit subdimensionate și insuficient adaptate condițiilor de funcționare pe durata pandemiei.

Intervențiile în domeniul modernizării și reabilitării infrastructurii educaționale și de formare profesională vor conduce la creșterea accesului. Investițiile vor viza de asemenea, obținerea unor spații mai sigure și mai pregătite în raport cu eventuale crize. Din perspectiva îndeplinirii recomandărilor specifice de țară, prin noile investiții în reabilitare termică și seismică, mediile de învățare se vor moderniza, flexibiliza, iar procesul educațional și de formare va deveni mai calitativ, accesibil și atractiv, inclusiv pentru elevii și studenții care provin din medii defavorizate.

Principalele probleme identificate în administrația publică se referă la gradul scăzut de transparentizare și digitalizare a serviciilor publice, îmbătrânirea corpului funcționarilor publici (4% din personalul sub 30 de ani la nivel local, respectiv 1,5% la nivel central au grade profesionale de debutant și asistent), nivelul scăzut de încredere în ceea ce privește respectarea normelor de etică și problemele de integritate. De asemenea, nu există un sistem integrat de management al resurselor umane și financiar bazat pe competență și performanță, iar competențele digitale în administrația publică din România sunt slab dezvoltate.

Ultimul raport de țară semnalează faptul că procesul de reformare a administrației publice stagnează și că rezultatele reformelor nu sunt vizibile, inclusiv cu privire la sistemul de recrutare. Pentru aplicarea recomandărilor specifice de țară în 2020, România trebuie să întreprindă acțiuni care să conducă la îmbunătățirea eficacității și calității administrației publice, precum și la previzibilitatea procesului decizional, inclusiv printr-o implicare adecvată a partenerilor sociali, să consolideze competențele și învățarea digitală.

Lecțiile învățate în timpul pandemiei au evidențiat deficiențele și au expus vulnerabilitățile, făcând vizibil faptul că documentele de politică publică ce gestionează modul de acțiune al autorităților în situații de criză suferă de anumite deficiențe. Capacitatea logistică existentă este limitată și nu poate asigura aceeași eficiență a autorităților la nivelul tuturor regiunilor geografice, iar

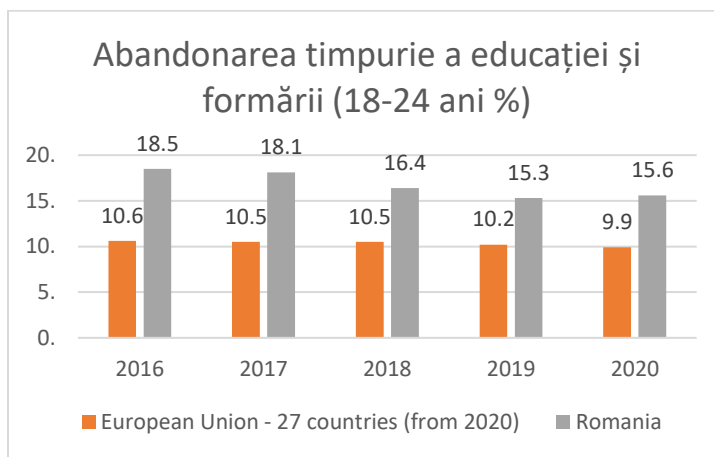
informațiile în baza cărora se iau decizii operaționale sunt greu accesibile, necorelate și nu ajung cu suficientă rapiditate la dispoziția factorilor decizionali.

Conform Raportului de țară 2020, s-au înregistrat progrese limitate în ceea ce privește îmbunătățirea dialogului social. Dialogul social rămâne în mare măsură o simplă formalitate, iar încercările de modificare a cadrului legislativ au rămas în același punct de ani de zile. Implicarea partenerilor sociali în procesul de elaborare a politicilor rămâne limitată. În pofida cadrului stabilit, aceasta este în continuare mai degrabă o cerință procedurală decât un dialog veritabil. Partenerii sociali nu sunt suficient de implicați în reforme care să abordeze provocările de pe piața forței de muncă și alte aspecte de politică relevante. Partenerii sociali continuă să nu participe la un dialog voluntar pentru a aborda provocările de pe piața forței de muncă, iar implicarea și contribuția acestora în elaborarea politicilor rămân limitate.

În România există o lipsă de coordonare între prioritățile de politică publică în domeniul social, activitățile de tineret și acțiunile de voluntariat stimulate cu precădere de societatea civilă. Personalul angajat în domeniul asistenței sociale este insuficient, având în vedere că unu din trei români trăiește în sărăcie, iar lucrătorii de tineret angajați sunt de ordinul zecilor la o populație tânără de aproape cinci milioane de cetățeni români.

Ultimul raport de țară menționează și o serie de provocări sociale și în materie de ocupare a forței de muncă care ar trebui abordate. Sărăcia și excluziunea socială, precum și sărăcia persoanelor încadrate în muncă rămân la cote foarte ridicate, iar inegalitățile în materie de venituri s-au adâncit. Inegalitățile persistă, în special în cazul persoanelor din zonele rurale și defavorizate. Rata de părăsire timpurie a școlii este ridicată (15,6% față de media UE 9,9%), iar țintele stabilite pe Strategia 2020 nu sunt îndeplinite cu privire la investițiile în cercetare și dezvoltare și la părăsirea timpurie a școlii.

Rata părăsirii timpurii a școlii (Sursa: Eurostat)

Abandonarea timpurie a educației și formării pe sexe și regiunile NUTS 2 (18-24 ani %)					
TIME Romania					
	18,5	18,1	16,4	15,3	15,6

Nord-Vest	18,3	16,3	14,9	13,5	14,9
Centru	20,3	21,1	18,8	20,2	21,7
Nord-Est	24,7	23,6	19,5	17,4	18,4
Sud-Est	24,4	22,4	21,3	20,9	20,6
Sud - Muntenia	17,8	18,8	18,3	16,9	17,0
Bucuresti - Ilfov	10,5	5,5	8,0	8,3	6,7
Sud-Vest Oltenia	16,0	17,6	13,2	9,5	11,4
Vest	9,1	11,3	10,7	10,3	6,6

Echitatea, caracterul incluziv și calitatea educației depind în mare măsură de investiții și de reforme în sistemul educațional, care să conducă la creșterea accesului la educație și formare de calitate, la participarea zilnică la orele de curs și la finalizarea ciclurilor educaționale obligatorii, prin reducerea pierderilor din sistem (abandon școlar, părăsire timpurie a școlii, absentism).

Nu există încă la nivel național o strategie integrată care să abordeze problema părăsirii timpurii a școlii. Nu se constată o îmbunătățire a rezultatelor școlare, în special în rândul copiilor din zonele rurale și cele defavorizate din punct de vedere economic. Nivelul de dobândire a competențelor digitale este scăzut, ceea ce ridică semne de întrebare cu privire la integrarea viitoare a absolvenților pe piața forței de muncă. Relevanța pe piața forței de muncă a învățământului profesional și tehnic și a învățământului superior rămâne scăzută, ceea ce restrânge perspectivele absolvenților de a-și găsi un loc de muncă.

Accesul la o educație de calitate și favorabilă incluziunii rămâne insuficient și nu au fost luate măsuri de îmbunătățire a competențelor. În plus, rezultatele școlare au rămas constant la un nivel scăzut, în timp ce ratele de părăsire timpurie a școlii au rămas ridicate. Asigurarea egalității de șanse pentru elevii care provin din gospodării sărace, în special din zonele rurale, și din comunitatea romă rămâne o problemă. Participarea redusă la educația și îngrijirea timpurie accentuează inegalitatea de șanse între elevi. Numai 15,7 % din copiii cu vârste sub trei ani sunt înscriși în servicii formale de îngrijire a copiilor. În cazul copiilor cu vârsta cuprinsă între patru ani și vârsta de școlarizare obligatorie, participarea a crescut la 89,6 % în 2017, dar rămâne sub media UE (95,4 %). Această rată este semnificativ mai mică în cazul copiilor din zonele rurale și din comunitățile dezavantajate. Acest lucru are un efect negativ asupra dobândirii competențelor de bază și asupra mobilității sociale a copiilor din medii defavorizate sau din comunități marginalizate.

Echitatea, incluziunea și calitatea învățământului rămân provocări importante iar cheltuielile pentru educație sunt printre cele mai scăzute din UE (2,8 % din PIB față de media UE de 4,6 %), cu o diferență și mai mare la nivel preșcolar și primar (21,8 % din buget față de media de 32 %). Gradul de acoperire al rețelei de grădinițe a crescut, însă persistă disparitățile dintre mediul rural și cel urban. Deși a avut un trend ascendent până la 15,7 în 2017, valoarea indicatorului ”Nivelul de îngrijire formală pentru copiii mai mici de 3 ani care beneficiază de îngrijire formală” a început să scadă, fiind necesare măsuri suplimentare pentru creșterea acestui indicator și pentru crearea premiselor unei educații echitabile și incluzive timpurii.

Deși impactul real al pandemiei asupra educației nu a fost încă evaluat, se pot observa efecte colaterale asupra sistemului de educație din România, cauzate în mare parte de închiderea școlilor

și de lipsa capacității sistemului de a facilita trecerea de la sistemul educațional față în față către învățarea on-line, la scară largă. Întreruperile prelungite ale procesului educațional au afectat în special elevii dezavantajați din punct de vedere al învățării pe fond socio-economic, care nu pot face față eficient sistemului educațional în contextul strategiilor de învățare la distanță. Prin urmare, este posibil ca numărul elevilor care erau deja în situație de risc de părăsirea timpurie a școlii să crească. În acest context, sistemul educațional trebuie să fie în măsură să atenueze abandonul școlar și lipsa învățării prin intermediul unor acțiuni și măsuri adecvate și imediate.

1.2 Abordarea provocărilor identificate în recomandările relevante specifice fiecărei țări, inclusiv a aspectelor lor fiscale

C1. Managementul apei - Reformele și investițiile componente urmăresc asigurarea infrastructurii de apă potabilă și de colectare și epurare a apelor uzate, reabilitarea construcțiilor hidrotehnice ale acumularilor existente, care necesită creșterea gradului de siguranță în exploatare în condițiile schimbărilor climatice, dotarea adecvată a administrațiilor bazinale pentru monitorizarea infrastructurii, precum și prevenirea și gestionarea situațiilor de urgență.

Investițiile aferente *C2. Păduri și protecția biodiversității* sunt relevante pentru Pilonul 1 - Tranziția verde și vor contribui la armonizarea practicilor de management forestier cu cele privind conservarea biodiversității și protejarea mediului în contextul generat de Pactul Verde European și asigurarea tranziției către o Europă neutră din punct de vedere climatic prin crearea de noi suprafețe acoperite cu păduri și refacerea habitatelor degradate. În cadrul componente se promovează gestionarea durabilă a pădurilor, împădurirea, sporirea multifuncționalității și a rolului pădurilor în reducerea gazelor cu efect de seră, protejarea pădurilor și refacerea ecosistemelor forestiere pentru a atinge o stare bună a habitatelor și a speciilor și pentru a consolida reziliența la impactul schimbărilor climatice asupra pădurilor. Reformele și investițiile sunt susținute de baze de date digitale privind inventarierea perimetrelor de ameliorare a terenurilor degradate și a suprafețelor cu noi păduri, precum și de măsurile privind îmbunătățirea activității Romsilva, pentru creșterea rezilienței instituționale și economice. În ceea ce privește biodiversitatea se are în vedere reconstrucția habitatelor de pajiști în ariile naturale protejate, măsură susținută de actualizarea planurilor de management pentru arii protejate și de punerea în aplicare a Strategiei UE privind biodiversitatea pentru 2030. Prin acest set de investiții ce vor fi finanțate prin PNRR se va răspunde, astfel, la RST, care recomandă direcționarea cu prioritate a investițiilor către tranziția ecologică și infrastructura de servicii digitală.

Reforma și investițiile pentru managementul deșeurilor urmăresc implementarea principiilor economiei circulare în sectorul de management al deșeurilor cu obiectivul de creștere a gradului de reducere a cantităților de deșeuri, colectare separată și re-introducere a resurselor în economie. Întărirea capacităților de reciclare va permite păstrarea în țară a unor resurse materiale valoroase provenite din reciclarea deșeurilor, și reintroducerea lor în diverse cicluri de producție, întărindu-se astfel reziliența față de fluctuațiile nefavorabile ale prețurilor și disponibilității materialelor respective în piețele internaționale.

Investițiile dedicate transportului sustenabil urmăresc în principal decarbonizarea transporturilor, prin sprijinirea transportului feroviar cu zero emisii, a transportului urban/metropolitan curat (cu metroul), dar și a transportului rutier care respectă principiul Do No Significant Harm (inclusiv

măsuri asociate care conduc la creșterea ponderii vehiculelor electrice și a celor mai puțin poluante, îmbunătățirea intermodalității etc). Reformele și investițiile propuse vor asigura tranziția ecologică către un sector de transport durabil/sustenabil, și o dezvoltare accelerată a infrastructurii și serviciilor de transport cu impact pozitiv asupra mediului de afaceri, întreprinderile românești vor beneficia de acces mai facil la piețe de desfacere străine prin creșterea interconectării, acces la o forță de muncă mobilă și reducerea timpilor de livrare a bunurilor și serviciilor.

Susținerea investițiilor în infrastructură vor avea un efect de spill over, întrucât îmbunătățirea accesibilității și a calității transportului pentru regiunile țării, inclusiv cele mai puțin conectate la acest moment, va sprijini trecerea la o economie cu o producție de bunuri și de servicii cu valoare adăugată mai mare și la crearea de noi locuri de muncă și în cadrul acestora.

Pentru a îndeplini obiectivele de eficiență energetică stabilite în documentele strategice europene și naționale, un segment considerabil al fondului de clădiri existent la nivel național va trebui renovat, iar intervențiile vor avea în vedere principiile aplicabile European Renovation Wave, principii incluse în Strategia Națională de Renovare pe Termen Lung. România își propune un consum primar de energie de 32,3 Mtep în 2030, respectiv un consum final de energie de 25,7 Mtep, printr-un scenariu în care se are în vedere reabilitarea unei porțiuni mai mari de clădiri cu performanța dintre cele mai scăzute, pentru a atinge o eficiență energetică mai mare până în anul 2030. În cadrul componentei C5. *Valul Renovării* intervențiile vor pune accent pe direcționarea cu prioritate a investițiilor către tranziția verde și digitală, simplificarea și codificarea legislativă în materie de legislație în domeniul construcțiilor, inclusiv în ceea ce privește cadrul de reglementare a intervențiilor în domeniul eficienței energetice, pe lângă cele legate de creșterea rezilienței fondului construit în contextul schimbărilor climatice. Direcționarea cu prioritate a investițiilor către infrastructura de servicii digitale se va asigura prin reforme și investiții care vizează eficientizarea și digitalizarea proceselor administrative, respectiv asigurarea calității în construcții (aprobarea Codului amenajării teritoriului, urbanismului și construcțiilor, reglementări tehnice BIM, registrul național al clădirilor).

C6. Energie asigură condițiile legislative pentru creșterea capacităților de interconectare a rețelei de transport de energie, a flexibilității și capacității de echilibrare a acesteia, creând inclusiv cadrul de reglementare necesar investițiilor în capacități noi de producere de energie regenerabilă, revizuiind inclusiv cadrul strategic în domeniul energiei și schimbărilor climatice. Reformele și investițiile propuse au în vedere axarea politicii economice pe sectorul energetic cu emisii scăzute de dioxid de carbon și pe eficiența energetică, pe infrastructura de mediu și pe inovare, îmbunătățind procesul de pregătire și stabilire a priorităților în ceea ce privește proiectele mari. De asemenea, componenta include reforme legate de consolidarea guvernantei corporative a întreprinderilor de stat din sectorul energetic. În plus, componenta promovează finanțarea proiectelor de investiții publice și private pentru a favoriza redresarea economică, direcționând investițiile către tranziția ecologică, către producția și utilizarea energiei în mod nepoluant și eficient.

Reformele și investițiile în digitalizare au fost propuse pentru a răspunde nevoilor tot mai stringente de creștere și îmbunătățire a rezilienței, a nivelului de pregătire și răspuns la situațiile de criză, urmărind în principal realizarea unei infrastructuri digitale coerentă și integrată la nivelul administrației publice din România care să ofere servicii digitale de înaltă calitate atât cetățenilor,

cât și companiilor, dar totodată să redreseze decalajul digital între zonele urbane și cele rurale în materie de conectivitate digitală și să asigure securitatea cibernetică a rețelelor și sistemelor informatice aparținând instituțiilor publice, precum și a infrastructurilor critice din domeniul TIC, a căror afectare prin atacuri cibernetice poate genera impact negativ la adresa securității naționale. Se urmărește recuperarea decalajului înregistrat în ceea ce privește competențele digitale, de bază sau avansate, atât în rândul populației generale cât și pentru funcționarii publici, digitalizarea serviciilor publice și a operațiunilor interne ale administrației publice în scopul creșterii eficienței, transparenței și rezilienței instituționale, dar și instruirea personalului, permițând astfel creșterea eficienței și rezilienței instituționale.

Implementarea pe scară largă a soluțiilor digitale din cadrul *C7. Transformare digitală* va contribui la creșterea gradului de transparentizare a activității autorităților statului și la reducerea barierelor birocratice, contribuind, de asemenea, la realizarea obiectivelor de dezvoltare durabilă, având în vedere și necesitatea de creștere a capacității de adaptare, prin atenuarea impactului social și economic al crizei asupra populației.

Intervențiile pentru susținerea mediului privat, a cercetării, dezvoltării și inovării vin, complementar, să adreseze o serie de recomandări specifice de țară. Astfel, sunt avute în vedere procesul de debirocratizare și eficientizare administrativă pentru mediul de afaceri, stimularea accesului la finanțare, prin crearea de mecanisme de finanțare adaptate nevoilor întreprinderilor, intensificarea cooperării între mediul de afaceri și cel de cercetare, inclusiv pentru facilitarea participării în IPCEI-ME -microelectronică prin crearea unui centru național de tehnologii avansate, specializat în subiecte/etape tehnologice specifice și micro-producție și, respectiv, prin crearea de centre Digital Innovation Hub's în tehnologii avansate de componente și sisteme microelectronice specializate. Investițiile propuse sunt direcționate către stimularea adaptării întreprinderilor la schimbările climatice și tranziția digitală.

Se are în vedere asigurarea de sprijin sub formă de lichidități pentru economie, de care să beneficieze întreprinderile, în special întreprinderile mici și mijlocii (IMM), fiind create instrumente financiare care favorizează redresarea economică și direcționarea cu prioritate a investițiilor către tranziția ecologică și digitală, precum și scheme de granturi care să contribuie la soliditatea sectorului bancar, la digitalizarea întreprinderilor și la apropierea acestora de mediu de cercetare, favorizând inovarea și transferul tehnologic.

Reformele și investițiile componente *C10. Fondul Local* urmăresc în principal creșterea calității vieții pe teritoriul național și întărirea rolului planificării teritoriale și urbane în România. Îmbunătățirea cadrului strategic este realizată prin reformele care presupun adoptarea și intrarea în vigoare, printre altele, a Politicii Urbane a României, Legea zonelor metropolitane, Codul amenajării teritoriului, urbanismului și construcțiilor. Prin reformele și investițiile propuse, unitățile administrativ-teritoriale vor avea o capacitate de adaptare crescută și vor deveni mai puternice în fața situațiilor de criză. Astfel, se va susține reducerea consumului energetic și creșterea rezilienței în situația unei crize energetice, reducerea dependenței față de autoturismele personale și vehiculele cu combustie internă bazate pe combustibili fosili, asigurând astfel o mai mare reziliență la schimbările climatice.

Componenta *C11. Turism și cultură* se încadrează în domeniul de politică de importanță europeană privind coeziunea socială și teritorială (Pilonul 4). Reformele și investițiile componente urmăresc ca România să devină o destinație turistică bine cunoscută, de înaltă calitate, pe parcursul întregului an, axată pe unicitatea patrimoniului său cultural și natural și oferind servicii de calibrul internațional, dar și sprijinirea tranziției digitale a sectoarele culturale și creative prin măsuri de creștere a rezilienței întreprinderilor din domeniu prin accelerarea tranziției digitale și măsuri de creștere a capacității administrației centrale de a colecta date și de a-și fundamenta politicile publice pe dovezi. Reformele și investițiile componente sprijină tranziția verde prin investiții în tehnologii și eficiență energetică, economia circulară, contribuind în același timp la promovarea creșterii sustenabile sau la crearea de locuri de muncă.

Creșterea nivelului de acces, siguranță, calitate și funcționalitate a serviciilor medicale și a infrastructurii sanitare va contribui la consolidarea rezilienței sistemului de sănătate din România. Principalele elemente de dezvoltare durabilă ce vor fi adresate prin reformele și investițiile propuse au în vedere, printre altele, eliminarea deficitului considerabil de forță de muncă în sectorul sănătății, inclusiv deficitul de medici de familie, precum și infrastructura medicală vetustă, lipsa produselor medicale, formarea insuficientă a personalului medical și gradul limitat de continuitate și integrare între diferitele niveluri de îngrijire care slăbesc reziliența sistemului de sănătate.

Componenta *C13. Reforme sociale* are ca obiective general creșterea gradului de integrare și de acces la serviciile sociale și de inserție socio-profesională a unor categorii defavorizate, dezvoltarea unor politici active de stimulare a formalizării muncii și de creștere a impactului și calității serviciilor de asistență socială și de ocupare coroborat cu stimularea accesului pe piața forței de muncă prin dezvoltarea unor formule flexibile de lucru și a unor măsuri de activare în zona economiei sociale.

Astfel, recomandările specifice de țară vor fi adresate prin următoarele obiective:

- Asigurarea cadrului legal necesar desfășurării activității de prevenire a separării copilului de familie și sprijinirea familiei în ceea ce privește creșterea și îngrijirea copilului expus riscului de separare.
- Asigurarea “drepturilor egale tuturor persoanelor vulnerabile, cu precădere cu dizabilități și a altor lucrători vulnerabili de a trăi în comunitate, cu șanse egale cu ale celorlalți” prin oferirea de servicii sociale și de inserție specifice și integrate care răspund nevoilor lor și care să le crească gradul de independență.
- Creșterea gradului de acoperire și de adecvare a prestațiilor sociale și coroborarea acestora cu măsuri de activare pe piața muncii.
- Acțiunea integrată pentru reducerea sărăciei, includerea pe piața forței de muncă a grupurilor vulnerabile, inclusiv cele aflate în risc de excludere din cauza sărăciei, reducerea fenomenului muncii nedeclarate pentru categorii vulnerabile, precum și creșterea rolului economiei sociale în reducerea gradului de sărăcie și creșterea nivelului de incluziune socială a grupurilor vulnerabile.

Reforma sectorului public, creșterea eficienței justiției și întărirea capacității partenerilor sociali are ca obiectiv general îmbunătățirea guvernantei în contextul unui sistem de luare a deciziilor predictibil, fundamentat și participativ, asigurarea unor servicii publice de calitate de către un corp de funcționari publici profesioniști și bine pregătiți care să aibă capacitatea de a răspunde adecvat

la provocările, nevoile și așteptările cetățenilor și mediului de afaceri, consolidând rezistența instituțională și adaptarea întregului sistem la tranziția verde și digitală.

Implementarea măsurilor avute în vedere va determina o schimbare structurală de amploare la nivelul administrației publice centrale și/sau a instituțiilor relevante, a întreprinderilor de stat, va determina o schimbare de amploare la nivelul politicilor și a legislației existente, și va avea un impact de durată pe termen mediu și lung.

Măsurile propuse vizează un sistem de management și coordonare al strategiilor guvernamentale, de creștere a calității consultărilor publice și îmbunătățirea gradului de implicare a societății civile în procesul decizional concomitent cu susținerea formării de parteneriate între autoritățile publice locale și ONG-urile din mediul socio-economic, și vor fi completate cu măsurile ce vizează promovarea și implementarea Pactului Verde European în toate sectoarele statului și în cadrul politicilor de dezvoltare durabilă.

Este avut în vedere creșterea prestigiului funcției publice și îmbunătățirea imaginii funcționarilor publici privind calitatea serviciilor publice oferite beneficiarilor prin promovarea meritocrației și a unui management unitar al resurselor umane pe parcursul carierei în funcția publică precum și asigurarea unui sistem de recrutare transparent și incluziv pentru administrația publică, bazat pe competențe și în corelare directă cu necesitățile/nevoile instituționale de resurse umane identificate.

Aceste măsuri vor fi completate prin propunerea unei noi politici de salarizare în sectorul public care să permită stabilirea salariului de baza pornind de la echitate salarială, tratament nediscriminatoriu și competitiv în stabilirea drepturilor salariale pentru personalul bugetar.

Intervențiile ce vizează reforma sistemului judiciar urmăresc independența sistemului judiciar și intensificarea luptei împotriva corupției prin revizuirea cadrului strategic național de prevenire a acestuia și consolidarea instituțiilor implicate, concomitent cu susținerea de intervenții hard în optimizarea infrastructurii judiciare și transformare digitală care să garanteze o eficientizare a proceselor judiciare și accesul pentru toți cetățenii la servicii judiciare de calitate.

Modificarea cadrului legislativ care să permită implementarea rapidă a contractelor de achiziții precum și operaționalizarea sistemului centralizat de achiziții publice și programe de creștere a competențelor personalului cu atribuții în desfășurarea procedurilor de achiziții publice creează premisele unui sistem național de achiziții publice eficient, simplificat și guvernat de un cadru legislativ flexibil și coerent, toate aceste aspecte venind să completeze seria reformelor asociate componentei *C14. Buna Guvernanță*.

Este creat astfel cadrul propice pentru modificări de impact, cu un orizont de timp care să permită tranziția de la un proces decizional imprevizibil, o politicizare excesivă a proceselor de management a funcției publice, un sistem de salarizare fragmentat și supus inechităților, un sistem judiciar susceptibil ingerințelor și cu o stagnare a luptei împotriva corupției, o slabă participare a ONG-urilor în procesul decizional. De asemenea, sunt avute în vedere intervenții pentru transformarea sistemului achizițiilor publice greoi într-o administrație publică capabilă să răspundă nevoilor cetățenilor și mediului de afaceri și care să identifice cele mai optime modalități de a transfera

către societate resursele necesare pentru consolidarea coeziunii sociale și a sistemelor de protecție socială, de susținere a potențialului de creștere a mediului de afaceri și pentru îmbunătățirea accesibilității și a continuității serviciului public în ansamblul său, chiar și în situații de criză.

Componenta *C15. Educație* se încadrează în pilonul VI -Politici pentru generația următoare, copii și tineret, având ca obiective reforme și investiții privind creșterea capacității de reziliență a sistemului educațional prin modernizarea infrastructurii educaționale și a dotării aferente, în corelare cu nevoile prezente și viitoare ale pieței forței de muncă, în vederea asigurării participării la un proces educațional de calitate, modern și inclusiv. Sunt avute în vedere investiții pentru crearea/modernizarea infrastructurii existente și dotarea acesteia, asigurarea cadrului legal privind digitalizarea serviciilor educaționale, luând în considerare situația sectorului ca urmare a crizei COVID 19. În plus, o serie de măsuri de stimulare a învățământului tehnic și în sistem dual vin să re-echilibreze necesarul de competențe tehnice de piața forței de muncă și vin în sprijinul tinerilor pentru o mai mare integrare pe piața forței de muncă, creând competente tehnice necesare în parteneriat cu mediul privat.

Astfel, investițiile în infrastructură și dotări se îmbină cu reformele de tip soft pentru prevenirea și reducerea abandonului școlar, pentru crearea de competențe digitale adecvate profesorilor și elevilor, pentru adaptarea curriculumului la nevoile pieței și pentru implicarea mediului privat în parteneriate durabile pentru stimularea învățământului în sistem dual etc.

1.3 Contribuția planului la inițiativele emblematice ale UE

Planul sprijină inițiativele emblematice europene prevăzute în Strategia anuală pentru 2021 privind creșterea durabilă², ce abordează provocări comune care necesită investiții și reforme coordonate la nivel European. Punerea în aplicare a acestor inițiative emblematice va asigura transformarea Europei într-un continent digital și mai ecologic și va spori coeziunea dintre statele membre. Astfel:

Inițiativa emblematică **Accelerarea (Power-up)** are ca obiectiv acordarea de întâietate tehnologiilor curate perene, dezvoltării și utilizării surselor regenerabile de energie. Prin reformele și investițiile care contribuie la înlocuirea cărbunelui din mixul energetic și stimularea producției de electricitate din surse regenerabile, inclusiv pe bază de hidrogen “verde”, componenta *C6. Energie* din PNRR contribuie la accelerarea dezvoltării și utilizării surselor regenerabile de energie, la stocarea și integrarea energiei regenerabile în sistemul energetic. De asemenea, în legătură și cu alte componente din PNRR care sprijină inițiativa emblematică *Renovarea*, componenta *Energie verde* sprijină integrarea prosumatorilor de energie (de ex. blocurilor de apartamente și asociațiilor de locatari) din surse regenerabile și a energiei regenerabile produse în sistemul energetic, permitându-le acestora să producă și să vândă excesul de energie solară și, eventual, eoliană în forme mai flexibile, contribuind la sprijinirea acestei inițiative europene.

Inițiativa emblematică **Renovarea (Renovate)** sprijină îmbunătățirea eficienței energetice, încurajarea renovărilor de amploare și a utilizării eficiente a resurselor în cazul clădirilor publice și private. În primul rând, reformele și investițiile din componenta *C5. Valul Renovării* din PNRR

² <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/?uri=CELEX:52020DC0575>

sprijină această inițiativă emblematică, prin îmbunătățirea eficienței energetice și utilizarea eficientă a resurselor în cazul clădirilor rezidențiale multifamiliale și a clădirilor publice, precum și la realizarea obiectivelor UE în materie de climă, la crearea unui număr mare de locuri de muncă. De asemenea, reformele și investițiile din componentele *C10. Fondul Local*, *C11. Turism și cultură*, *C12. Sănătate*, *C13. Reforme sociale*, *C15. Educație* sprijină îmbunătățirea eficienței energetice și utilizarea eficientă a resurselor în cazul clădirilor publice. De asemenea, și componenta C6 - Energie are investiții ce se adresează eficienței energetice pentru mediul privat în complementar cu instrumentele financiare dedicate acțiunii climatice dinc adrul componentei *C9- Suport pentru sectorul privat, cercetare, dezvoltare și inovare*.

Inițiativa emblematică **Reîncărcarea și realimentarea (Recharge and refuel)** are ca obiectiv construirea, până în 2025, a unui milion dintre cele trei milioane de puncte de încărcare necesare în 2030 și a jumătate dintre cele 1.000 de stații de hidrogen necesare. Componentele din PNRR privind *C4. Transport sustenabil*, *C10. Fondul Local*, *C6. Energia*, *C5. Valul Renovării* contribuie la punerea în aplicare a acestei inițiative, prin dezvoltarea rețelei stațiilor de reîncărcare publice și semi-publice pentru vehicule electrice/hibride plug-in, în mod echilibrat la nivel național, respectiv atât pe rețeaua de drumuri de interes național, cât și la nivel urban și rural. De asemenea, componentele PNRR contribuie la promovarea unor tehnologii curate în cazul mijloacelor de transport cu care se prestează serviciului de transport public de călători. Astfel, componenta *C10 - Fondul local* contribuie la creșterea numărului de stații de reîncărcare/alimentare pentru autobuzele electrice și pentru cele alimentate cu hidrogen, iar componenta *Transport sustenabil* contribuie la utilizarea unor tehnologii noi în domeniul transportului feroviar, respectiv achiziția de stații de alimentare și de trenuri cu hidrogen.

Inițiativa emblematică **Conectarea (Connect)** sprijină accesul în cel mai scurt timp posibil la servicii rapide în bandă largă pentru toate regiunile și gospodăriile, inclusiv prin intermediul rețelelor de fibră optică și 5G, mai ales în zonele care nu sunt deservite de piață. Prin reformele propuse în cadrul componentei *C7. Transformare digitală*, care sprijină atingerea obiectivelor de conectivitate UE 2025, stimularea investițiilor private pentru dezvoltarea rețelelor de foarte mare capacitate cu acoperire largă națională, inclusiv în corelație cu rețelele de transport, accelerarea introducerii pe scară largă, la nivel național a rețelelor 5G, în conformitate cu reglementările de securitate, și acoperirea în bandă largă a zonelor albe, această componentă din PNRR sprijină inițiativa emblematică Conectarea.

Inițiativa emblematică **Modernizarea (Modernise)** susține ca principalele servicii publice digitale să fie modernizate și accesibile tuturor. Componenta *C7. Transformare digitală* din PNRR contribuie la punerea în aplicare a acestei inițiative prin faptul că reformele și investițiile componentei sprijină dezvoltarea unor sisteme digitale coerente și integrate în toate sectoarele și domeniile de activitate ale administrației publice din România care să ofere servicii digitale de înaltă calitate și accesibile atât cetățenilor, cât și companiilor. Astfel, prin reformele și investițiile propuse, componenta sprijină realizarea unui sistem integrat de e-sănătate și telemedicină, digitalizarea sistemului judiciar, digitalizarea în domeniul mediului, în domeniul muncii și protecției sociale, digitalizarea celui de-al treilea sector, adoptarea cărții de identitate electronice (e-ID), asigurarea securității cibernetice pentru entități publice și private etc.

Inițiativa emblematică **Dezvoltarea (Scale-up)** sprijină creșterea capacităților industriale europene în materie de **cloud de date** și de **capacitatea de a dezvolta procesoarele cele mai puternice**, mai avansate și mai durabile. Componenta *C7. Transformare digitală* din PNRR contribuie la punerea în aplicare a acestei inițiative prin faptul că reformele și investițiile componente sprijină realizarea arhitecturii unui sistem de tip cloud guvernamental, a principalelor servicii livrate de către acesta, a componentelor sale de infrastructură și guvernantă, inclusiv proiectarea, implementarea și operarea acestui tip de sistem care să permită interconectarea sistemelor digitale din administrația publică printr-o abordare standardizată și livrarea de servicii digitale de înaltă calitate către cetățeni, firme și alte autorități publice. De asemenea, componenta Suport pentru sectorul privat, cercetare, dezvoltare și inovare din PNRR contribuie la punerea în aplicare a inițiativei Dezvoltarea prin investiții inovative în microelectronică (consorțiu IPCEI), într-un ecosistem național coerent.

PNRR pune în aplicare inițiativa emblematică **Recalificarea și perfecționarea (Reskill and upskill)** întrucât într-o mare măsură investițiile și reformele propuse se axează pe competențele digitale, precum și pe educație și formarea profesională pentru toate vârstele.

1.4 Potențialul de creștere, crearea de locuri de muncă și reziliența economică, socială și instituțională, inclusiv promovarea politicilor în favoarea copiilor și a tinerilor și punerea în aplicare a pilonului european al drepturilor sociale;

Modernizarea României cu ajutorul Mecanismului de Redresare și Reziliență (MRR) este o șansă istorică, un proiect național care aduce reformele necesare dezvoltării reale a unei țări europene din era verde și digitală. Planul Național de Redresare și Reziliență al României (PNRR) este conceput astfel încât să asigure un echilibru optim între prioritățile Uniunii Europene și necesitățile de dezvoltare ale României, în contextul recuperării după criza COVID-19 care a afectat semnificativ țara, așa cum a afectat întreaga Uniune Europeană și întreaga lume. Obiectivul general al PNRR al României este dezvoltarea României prin realizarea unor programe și proiecte esențiale, care să sprijine reziliența, nivelul de pregătire pentru situații de criză, capacitatea de adaptare și potențialul de creștere, prin reforme majore și investiții cheie care să contribuie la stimularea creșterii economice și reducerii disparităților economice, sociale și teritoriale.

Economia României a fost afectată major de pandemie și de restricțiile drastice de mobilitate fizică implementate rapid în scopul limitării extinderii. Sub impactul lor, economia a suferit în Q2 din 2020 o severă contracție, recuperată parțial în Q3 și Q4 din 2020 și Q1 din 2021. Per total, economia a înregistrat o contracție de 3,9%, sub cea înregistrată în zona euro (-6,6%) sau în UE (-6,1%). Economia a crescut peste așteptări și în primul trimestru din 2021, înregistrând o creștere de 2,8% față de trimestrul anterior, una dintre cele mai mari creșteri din Uniune. Piața muncii a evoluat stabil în contrast cu reculul puternic al activității economice, în principal ca urmare a măsurilor de sprijin cuprinzătoare adoptate de către autorități. Ocuparea forței de muncă s-a menținut la peste 70% iar rata șomajului a crescut doar cu 1,1 puncte procentuale, ajungând la 5,0%. Anumite sectoare cum ar fi industria IT, construcțiile și comerțul cu amănuntul au fost mai reziliente, fiind afectate mai puțin din punct de vedere economic. Șocul economic a fost atenuat și de investițiile publice care au avut o contribuție pozitivă însemnată la creștere.

În baza ultimelor evoluții, conform prognozei de primăvară (Comisia Națională de Strategie și Prognoză, 2021) este așteptată o revenire completă a activității economice în 2021, cu un avans estimat al PIB real de 5,0%, urmat de un ritm mediu anual de 4,9% până în 2024. Investițiile își vor menține traiectoria ascendentă, atât în contextul costurilor de finanțare reduse, cât și pe fondul avansului semnificativ în implementarea reformelor și investițiilor finanțate din PNRR și parțial din bugetul multianual 2021-2027 în domeniile prioritare.

Având în vedere reformele și investițiile cuprinse în toate cele 15 componente din Planul Național de Redresare și Reziliență, potențialul de creștere și crearea de locuri de muncă este unul ridicat. Volumul foarte mare de investiții care vor fi realizate, pe termen scurt, va implica crearea de locuri de muncă în toate sectoarele, în special în domeniul construcțiilor, IT, serviciilor, mediului de afaceri având în vedere că principalele investiții sunt legate de infrastructura și tranziția digitală. Pe termen lung vor fi create locuri de muncă pentru întreținerea și exploatarea infrastructurilor realizate, precum și pentru prestarea unor servicii publice și private care sunt stimulate preponderent în cadrul planului. De asemenea, implementarea măsurilor cuprinse în cele 15 componente vor ține seama de nevoile actuale ale economiei în contextul revenirii din criza pandemică re poziționând-o pe o pantă ascendentă de creștere, îmbunătățindu-i perspectivele de creștere economică a României pe termen scurt, mediu și lung la nivel regional și național.

Componentele propuse asigură dezvoltarea economică și socială pe termen lung prin realizarea de reforme și investiții specifice, digitalizarea serviciilor, dezvoltarea de infrastructuri și dotarea acestora, precum și creșterea a competențelor grupurilor țintă vizate, oferind un răspuns integrat unor posibile situații neprevăzute, crescând capacitatea de reacție și asigurând reziliența instituțională la nivel național. Totodată, măsurile și acțiunile prevăzute în cadrul PNRR sunt concepute astfel încât să reducă impactul economic, instituțional și social al pandemiei COVID-19, fiind în același timp complementare cu măsurile și politicile de coeziune socială, educație și ocupare a forței de muncă, incluziune și demnitate socială.

1.4.a - Potențial de creștere și creare de locuri de muncă

Planul național de redresare și reziliență conține măsuri prin care stimulează **în mod incluziv** creșterea economică și potențialul de creștere a locurilor de muncă la nivel național, pe termen scurt, mediu și lung, diminuând efectele negative ale crizei.

Pe termen scurt și mediu, volumul foarte mare de investiții prevăzut de componentele PNRR va implica crearea de locuri de muncă în sectorul construcțiilor și în cel al sectoarelor conexe care furnizează materiale și servicii acestui sector (spre exemplu, servicii de proiectare și inginerie). Astfel, se așteaptă ca pe termen scurt și mediu, componentele din PNRR privind *C1. Managementul apei, C4. Transport sustenabil, C5. Valul renovării, C10. Fondul local, C12. Sănătate, C15. Educație* să stimuleze crearea unui număr semnificativ de noi locuri în domeniul construcțiilor și al sectoarelor conexe. Spre exemplu, în Strategia de Renovare pe Termen Lung din componenta *C5. Valul Renovării* se estimează că impactul preconizat asupra economiei este crearea de cca. 18 locuri de muncă la fiecare milion de euro investit în renovarea clădirilor.

De asemenea, realizarea investițiilor din componenta *C2. Păduri și protecția biodiversității* au potențialul să creeze locuri de muncă sezoniere, inclusiv pentru unele categorii de persoane

necalificate sau care provin din grupurile dezavantajate. De asemenea, vor fi stimulate întreprinderile care furnizează tehnologii inovative/moderne de producere a puieților forestieri, precum și cele care oferă soluții integrate de gestionare a inundațiilor și a riscurilor climatice.

Impactul implementării măsurilor din PNRR asupra creșterii locurilor de muncă, pe termen scurt și mediu, vizează inclusiv persoanele cu calificări profesionale înalte (spre exemplu, cele cu competențe digitale avansate), în cazul implementării măsurilor componentelor *C7. Transformare digitală și C14. Buna guvernare*.

Pe termen mediu și lung vor fi create noi locuri de muncă pentru exploatarea și întreținerea măsurilor realizate prin PNRR, pentru persoane cu diverse stadii de calificare profesională, după caz (începând de la persoane cu calificare profesională redusă, până la cele cu niveluri de calificare avansată).

Mediul de afaceri este sprijinit prin instrumente de finanțare adaptate nevoilor de dezvoltare ale întreprinderilor, cu accent pe tranziția activității acestora către schimbările climatice, protecția mediului și tranziția digitală, concomitent cu creșterea productivității și atragerea de noi tehnologii. Crearea de locuri de muncă și creșterea abilităților angajaților în domeniile respective este, de asemenea, o consecință a investițiilor și reformelor propuse în cadrul componentei privind competitivitatea IMM. Debirocratizarea mediului de afaceri și a interacțiunii agenților economici cu instituțiile statului pe întreg procesul de evoluție și dezvoltare a acestora constituie nucleul potențialului de creștere a întreprinderilor și de atragere a investitorilor străini, creionând un mediu de afaceri mai atractiv și mai simplu de gestionat în ceea ce privește relațiile de afaceri și cu instituțiile statului. Clasarea României în cadrul diferiților indici internaționali privind atractivitatea mediului de afaceri se va îmbunătăți prin măsurile legate de simplificarea licențelor, a procedurilor administrative de intrare și ieșire de pe piață, prin reducerea timpului necesar obținerii autorizațiilor de construire și a alor avize/acorduri, conferind, astfel, un potențial economic de creștere și de stimulare a investițiilor străine în economie.

Prin componenta *C13. Reforme sociale*, reformele propuse de introducere a tichetelor de muncă, asocierea măsurilor active de ocupare cu reforma venitului minim de incluziune și dezvoltarea sectorului economiei sociale au următoarele efecte: creșterea nivelului de ocupare a forței de muncă în rândul grupurilor țintă care sunt la distanță de piața forței de muncă formală, activarea forței de muncă sub-utilizate, creșterea ratei de participare a forței de muncă și a productivității populației active etc.

Însă, se așteaptă ca măsurile din PNRR să aibă un potențial de creștere și de creare de noi locuri de muncă mai ales pe termen lung. Reformele și investițiile componentelor PNRR vor contribui la crearea premiselor unei dezvoltări economice și sociale sustenabile la nivel național, fiind susținută de măsurile de întărire a capacității principalilor actori din sectoarele economice. Se preconizează că dezvoltarea infrastructurii și a serviciilor va îmbunătăți productivitatea și eficacitatea întreprinderilor, va asigura premisele pentru creșterea numărului întreprinderilor care își desfășoară activitatea pe teritoriul țării, deciziile întreprinderilor de înființare/relocare a activității fiind influențate în mod semnificativ de calitatea infrastructurii și a serviciilor oferite. Prin îmbunătățirea accesibilității și a calității infrastructurii și a serviciilor, regiunile țării, inclusiv cele mai puțin conectate la acest moment, devin mai atractive pentru investițiile străine directe, ceea ce

va sprijini trecerea la o economie cu o producție de bunuri și de servicii cu valoare adăugată mai mare și la crearea de noi locuri de muncă și în cadrul acestora. Prin urmare, dezvoltarea infrastructurii și a serviciilor nu doar că va ține seama de nevoile actuale ale economiei în expansiune, ci va îmbunătăți perspectivele de creștere economică a României pe termen scurt, mediu și lung la nivel regional și național.

De asemenea, investițiile din unele componente ale PNRR (e.g. *C15. Educație, C1. Buna guvernare*) susțin corelarea sistemului educațional cu cerințele pieței forței de muncă, dezvoltarea competențelor profesionale, inclusiv a celor digitale, ceea ce contribuie la simplificarea administrativă, impulsionarea mediului de afaceri și la dezvoltarea economică.

1.4.b - Reziliență economică, instituțională și socială

Componentele PNRR contribuie în mod eficace la întărirea rezilienței economice, sociale și instituționale a țării la crize/șocuri.

În ceea ce privește **reziliența instituțională**, reformele propuse prin componentele PNRR contribuie la întărirea funcțiilor structurilor și instituțiilor economice și/sau sociale de a planifica strategic, de a prioritiza, de a monitoriza în mod eficient implementarea măsurilor, conform mandatului propriu, de a anticipa riscuri și de a elimina blocaje. Prin urmare, aceste structuri și instituții economice și/sau sociale vor deveni mai puternice și mai eficiente în îndeplinirea misiunii și a obiectivelor stabilite, respectiv vor avea o capacitate de adaptare crescută și vor deveni mai puternice în fața situațiilor de criză.

De asemenea, unele componente PNRR (*C14. Buna guvernare, C6. Energie, C4. Transport sustenabil*) urmăresc îmbunătățirea în mod durabil a managementului performanței, conform principiilor de guvernare corporativă, a principalelor companii de stat, cu efect durabil asupra creșterii capacității de a implementa proiectele de dezvoltare, a implementării de măsuri pentru reducerea pierderilor și creșterea încasărilor, creșterii digitalizării atât în activitatea operațională curentă, cât și ca servicii oferite, după caz, etc. Fiecare componentă din PNRR contribuie în funcție de specificul propriu la creșterea rezilienței economice și sociale la situații de criză/șocuri.

Astfel, componenta *C1. Managementul apei*, prin reformele și investițiile în infrastructura publică edilitară, de gospodărire a apelor și hidrometeorologică, sprijină reziliența economică și socială pe termen lung, în special prin contracararea efectelor schimbărilor climatice, atât în caz de inundații, cât și de secetă, activitățile economice din zonele expuse riscurilor și hazardului natural fiind astfel mai bine protejate și reziliente.

Prin măsurile componente *C2. Păduri și protecția biodiversității* se urmărește asigurarea rezilienței economice și sociale pe termen lung, luând în considerare faptul că prin creșterea suprafeței de păduri și cu vegetație forestieră în zonele vulnerabile la schimbările climatice, alături de refacerea habitatelor, se va urmări absorbția de dioxid de carbon, reducerea poluării și a zgomotului ambiental, îmbunătățirea condițiilor de climă locale, îmbunătățirea regimului hidrologic, protejarea infrastructurii esențiale (autostrăzi, drumuri naționale și județene, infrastructură turistică, căi ferate etc.).

În cazul componentei *C3. Managementul deșeurilor*, reforma pentru îmbunătățirea gestionării deșeurilor și tranziția către economie circulară susține reziliența economică și socială în ceea ce privește trecerea la un model sustenabil de folosire a resurselor și la reducerea consumurilor de energie tradițională.

Prin livrarea într-un ritm mai accelerat de investiții publice privind rețelele de transport durabile, urmare a realizării măsurilor propuse prin componenta *C4. Transport sustenabil*, reziliente la schimbările climatice, inteligente și intermodale, se creează condițiile pentru creșterea rezilienței, din punct de vedere economic și social, a întregii țări la crize/șocuri.

În cazul componentei *C5. Valul Renovării*, reziliența socială este atinsă prin faptul că măsurile contribuie la creșterea performanței energetice a clădirilor multifamiliale, inclusiv cu accent pe zona de social, iar reziliența economică a componentei este abordată prin creșterea competențelor profesionale, prin măsurile de economie circulară și de cercetare în domeniul reutilizării materialelor de construcții provenite din demolarea construcțiilor istorice. Componenta *C6 - Energie* susține creșterea rezilienței prin sprijinirea capacităților noi de producere de energie regenerabilă.

Componenta *C7. Transformare digitală* contribuie la dezvoltarea capacității administrației publice sau a populației de a oferi răspunsuri proactive la apariția unor situații nedorite, iar investițiile pentru dezvoltarea competențelor digitale vor contribui la creșterea capacității populației de a se adapta rapid la orice situații neprevăzute, inclusiv prin dezvoltarea acelor competențe digitale care vor permite reorientarea profesională și obținerea unor locuri de muncă mai valoroase din punct de vedere profesional și economic.

Componenta *C8. Reforma fiscală și reforma sistemului de pensii* sprijină eficientizarea cheltuielilor publice, un proces bugetar de o calitate mai ridicată, ceea ce va face economia mai rezistentă la șocuri. De asemenea, este prevăzut se vor implementa noi reguli la nivelul cheltuielilor publice, care vor acționa în sensul sprijinirii rezilienței sociale. Scopul principal este crearea un sistem fiscal mai corect, mai eficient, mai simplu și mai transparent, capabil să susțină mai bine economia și să crească nivelul serviciilor către contribuabil, în scopul creșterii conformării voluntare.

Prin componenta *C9. Suport pentru sectorul privat, cercetare, dezvoltare și inovare.*, reziliența economică a întreprinderilor este susținută prin măsurile de debirocratizare și simplificare procedurală în cadrul tuturor etapelor de crearea/funcționare/ieșire de pe piață a întreprinderilor, cu accent pe simplificarea sarcinilor administrative inclusiv în ceea ce privește licențierea și obținerea autorizațiilor de construire și prin adaptarea tipurilor de instrumente de finanțare la nevoile de dezvoltare ale întreprinderilor, coroborat cu stimularea inovării și transferului tehnologic. Cu privire la reziliența socială, investițiile vor duce la creșterea calificării digitale a angajaților din cadrul întreprinderilor, la o mai mare flexibilitate și competitivitate a acestora pe piața forței de muncă și implicit la o creștere a veniturilor acestora.

Prin reformele și investițiile propuse în cadrul componentei *C10. Fondul local* pentru tranziția verde și digitală, unitățile administrativ-teritoriale vor avea o capacitate de adaptare crescută și vor deveni mai puternice în fața situațiilor de criză.

În cazul componentei *C11. Turism și cultură*, prin îmbunătățirea accesibilității zonelor turistice și digitalizarea acestora va fi accelerată valorificarea strategică a patrimoniului cultural ca avantaj competitiv național, sprijinind reziliența economică și socială. Investițiile pentru digitalizarea serviciilor, dezvoltarea de infrastructuri, precum și de creștere a competențelor oferă un răspuns integrat unor posibile situații neprevăzute, creșterea capacității de reacție și asigurarea rezilienței instituționale la nivel național.

Măsurile și acțiunile prevăzute în cadrul componentei *C12. Sănătate* sunt concepute astfel încât să reducă impactul economic și social al pandemiei Covid-19, fiind în același timp complementare cu măsurile și politicile de coeziune socială, educație și ocupare a forței de muncă, incluziune și demnitate socială.

Componenta *C13. Reforme sociale* urmărește creșterea gradului de integrare și de acces la serviciile sociale și de inserție socio-profesională a unor categorii defavorizate, dezvoltarea unor politici active de stimulare a formalizării muncii și de creștere a impactului și a calității serviciilor de asistență socială și de ocupare coroborat cu stimularea accesului pe piața forței de muncă prin dezvoltarea unor formule flexibile de lucru și a unor măsuri de activare în zona economiei sociale.

Se estimează că reformele incluse în cadrul componentei *C14. Buna guvernare* vor produce o schimbare structurală la nivelul administrației publice din România prin reformarea și modernizarea acesteia, prin creșterea calității serviciilor publice oferite cetățenilor și mediului economic, prin consolidarea gradului de reziliență instituțională, socială și economică, astfel încât sistemul în ansamblul său să aibă capacitatea de a face față unor situații neprevăzute și de a implementa măsuri de redresare economică și socială și de stimulare economică.

Componentă *C15. Educație*, prin reformele și investițiile propuse, are în vedere reziliența economică, socială și instituțională a sistemului educațional prin modernizarea infrastructurii educaționale și a dotării aferente, în corelare cu nevoile prezente și viitoare ale pieței forței de muncă, în vederea asigurării participării la un proces educațional de calitate, modern și incluziv. În acest sens, pentru reziliența socială a sistemului educațional se are în vedere măsurile de combatere a abandonului școlar și de creșterea corelării competențelor dobândite în urmă integrării în sistemul de învățământ și apropierea de piața forței de muncă.

1.4.c - Implementarea Pilonului european al drepturilor sociale

Măsurile componentelor PNRR contribuie la punerea în aplicare a pilonului european al drepturilor sociale, inclusiv prin promovarea politicilor în favoarea copiilor și a tinerilor.

Astfel, măsurile componentelor PNRR contribuie la punerea în aplicare a principiilor nr. 2: „Egalitatea de gen” și nr. 5: ”Locuri de muncă sigure și adaptabile” din Pilonul european al drepturilor sociale, întrucât prin efectului preconizat asupra creșterii economice și a numărului de locuri de muncă, se creează premisele pentru asigurarea egalității de gen, în sensul participării egale a femeilor și bărbaților pe piața forței de muncă, remunerare egală pentru muncă de valoare egală, precum și pentru asigurarea tranziției către forme de muncă pe durată nedeterminată. De exemplu, măsurile prin care se susține dezvoltarea competențelor digitale creează premisele pentru

asigurarea egalității de gen, în sensul participării egale a femeilor și bărbaților pe piața forței de muncă, precum și asigurarea unor avantaje ce țin de o mai mare flexibilitate pentru îmbunătățirea accesului la învățământul/formare de la distanță și pentru găsirea unui loc de muncă.

În mod particular, prin componenta *C13. Reforme sociale* va fi promovată egalitatea de tratament și de șanse între femei și bărbați în toate domeniile, inclusiv în ceea ce privește participarea pe piața forței de muncă a persoanelor din domeniul casnic, asigurându-se prin formalizarea muncii inclusiv respectarea condițiilor de angajare. Se evidențiază și impactul componentei *C14. Buna guvernare* asupra principiului nr. 5: „Locuri de muncă sigure și adaptabile”, în sensul că reforma întreprinderilor publice de stat (SOEs) va contribui îndeosebi la sprijinirea unor condiții de muncă echitabile, prin asigurarea unor locuri de muncă sigure și adaptabile, prin asigurarea previzibilității deciziilor de management, inclusiv în ceea ce privește salariile care trebuie să asigure un nivel de trai decent. Prin implementarea guvernărilor corporative se vor transparentiza condițiile de angajare și protecția în caz de concediere. Va fi stimulat dialogul social și participarea lucrătorilor la punerea în aplicare a politicilor economice.

În linie cu Obiectivul de dezvoltare durabilă 5 al UNDP privind egalitatea de gen, îmbunătățirea condițiilor economice va sprijini obiectivele de creștere a accesului efectiv al femeilor la locuri de muncă sustenabile și plătite echitabil, respectiv de creștere a ratei de angajare a femeilor.

Urmare a măsurilor propuse prin PNRR (de ex. cele din componenta *C13. Reforme sociale*), se estimează că se va îmbunătăți inclusiv participarea persoanelor care fac parte din grupuri vulnerabile la activități socio-economice.

De asemenea, reformele și investițiile componentelor PNRR vor contribui la punerea în aplicare a principiilor nr. 3 Egalitatea de șanse, nr. 17. Incluziunea persoanelor cu handicap și nr. 20. Accesul la servicii esențiale din Pilonul european al drepturilor sociale, întrucât se va asigura faptul că orice persoană are dreptul la egalitate de tratament și de șanse în ceea ce privește accesul la bunuri și servicii disponibile publicului, mai ales la serviciile esențiale (educație, formare, sănătate, administrație publică, transporturi, alimentarea cu apă, salubritate etc) de bună calitate, dar și, după caz, la servicii adaptate nevoilor persoanelor cu handicap care să le permită să participe activ pe piața muncii și în societate (îmbunătățirea accesibilității infrastructurii, a sistemelor și a mijloacelor de transport), asigurând o mobilitate accesibilă pentru toți.

Nu în ultimul rând, prin contribuția la creșterea economică și la crearea de noi locuri de muncă, componentele PNRR sprijină inclusiv măsurile inițiativei Garanția pentru tineret, de ocupare a forței de muncă în rândul tinerilor, mai ales din zonele rurale, din regiunile mai slab conectate și din grupurile sociale cele mai vulnerabile.

1.4.d - Atenuarea impactului economic și social al crizei

Reformele și investițiile componentei Sistemul de management al apei contribuie la reducerea impactului crizelor în sensul asigurării unor servicii esențiale pentru o cât mai mare parte a populației. Astfel, extinderea alimentării cu apă și canalizarea contribuie la combaterea crizei provocate de SARS-COV2, iar modernizarea sistemului de gospodărire a apelor și a sistemului hidrometeorologic contribuie la atenuarea crizelor climatice.

În ceea ce privește componenta *C2. Păduri și protecția biodiversității*, principala contribuție a reformelor la atenuarea impactului economic și social al crizei rezidă din implicațiile multisectoriale pe care le are componenta biodiversității, oferind deschidere și un cadru informațional și procedural de implementare a noilor proiecte aferente sectoarelor de activitate strict dependente de biodiversitate, respectiv agricultură, silvicultură, cinegetică, turism, organizarea teritoriului, transporturi și energie.

Creșterea gradului de colectare separată și reciclare este esențială pentru diminuarea efectelor negative ale crizei, prin dezvoltarea unor activități economice noi, și pentru reziliența instituțională în fața impactului asupra mediului și sănătății umane. Pentru încurajarea redresării economice este nevoie de reforma managementului deșeurilor, susținută prin componenta *C3. Managementul deșeurilor*, în direcția utilizării durabile a resurselor și reintroducerii lor în circuitul economic.

Criză recentă a evidențiat necesitatea stringentă ca România să relanseze lucrările de infrastructură publică în domeniul transportului durabil, pentru a-și putea reveni mai ușor, din punct de vedere economic și social, din asemenea situații de criză. Prin asigurarea conexiunilor intraregionale, între marile orașe, dar și interregionale, rețelele de transport aferente măsurilor din componenta *C4. Transport sustenabil* va contribui la dezvoltarea socio-economică la toate nivelele (local/regional/ național/european) și la creșterea calității vieții locuitorilor.

În cazul componentei *C5. Valul Renovării*, investițiile direcționate spre renovarea energetică moderată sau aprofundată și/sau renovarea integrată a clădirilor, care abordează, după caz, și alte măsuri privind calitatea în construcții (securitate la incendiu, igienă, sănătate și mediu înconjurător, siguranță și accesibilitate în exploatare, protecție împotriva zgomotului, utilizare sustenabilă a resurselor naturale), precum și cele care vizează îmbunătățirea competențelor specialiștilor și lucrătorilor care realizează efectiv lucrările de construcții, oferă măsuri de sprijin pentru a putea răspunde problemelor apărute în urma unor crize economice sau sociale.

Componenta de *C6. Energie* asigură condițiile pentru creșterea capacităților de interconectare a rețelei de transport de energie, a flexibilității și capacității de echilibrare a acesteia, inclusiv cadrul de reglementare necesar investițiilor în capacități noi de producere de energie regenerabilă, revizuiind inclusiv cadrul strategic în domeniul energiei și schimbărilor climatice, cu impact asupra atenuării impactului economic și social al crizei.

În cazul componentei *C7. Transformare digitală*, investițiile direcționate spre dezvoltarea de servicii digitale, precum și creșterea competențelor digitale oferă măsuri active de sprijin pentru a crește capacitatea de răspuns la problemele generate de criză COVID-19, inclusiv prin dezvoltarea acelor competențe digitale care vor permite reorientarea profesională și obținerea unor locuri de muncă mai valoroase din punct de vedere profesional și economic. Astfel, prin stimularea creșterii nivelului competențelor digitale ale populației se asigură, printre altele, creșterea nivelului de pregătire și a capacității de reacție la crize.

Prin investițiile în domeniul administrării fiscale, componenta *C8. Reforma fiscală și reforma sistemului de pensii* contribuie la creșterea gradului de redresare economică rapidă la situații de criză, sprijinind mediul de afaceri, prin reducerea poverii administrative asociate cu îndeplinirea

obligățiilor fiscale. De asemenea, revizuirea legislației din domeniul fiscal va contribui la creșterea gradului de redresare economică și a rezilienței sistemului fiscal.

Componenta *C9. Suport pentru sectorul privat, cercetare, dezvoltare și inovare* contribuie la atenuarea impactului economic și social al crizei, prin măsurile de debirocratizare a mediului de afaceri, inclusiv prin furnizarea de servicii publice digitalizate, interoperabile, personalizate și ușor de utilizat, care au un impact asupra accelerării tranziției verzi și digitale, asupra potențialului de creștere al companiilor și la crearea de locuri de muncă în zona de producție și la reducerea necesarului de personal administrativ/cu competențe administrative la nivelul firmelor. De asemenea, potențialul de creștere a întreprinderilor este stimulat prin apropierea de mediul de cercetare, prin inovare și transfer tehnologic, inclusiv prin investițiile în tehnologiile de înaltă performanță și în domeniile de nișă, unde România ar putea deveni competitivă la nivel european și chiar participa la creșterea capacității de producție și inovație în domeniul microelectronicii.

Reformele și investițiile propuse prin componenta *C10. Fondul local* oferă măsuri de sprijin pentru a putea răspunde problemelor apărute în urma unor crize economice sau sociale, creând premisele necesare pentru a face față unor astfel de evenimente neprevăzute, precum și de a se adapta în funcție de nevoi.

Măsurile componentei *C11. Turism și cultură* sprijină atenuarea impactului economic și social al crizei datorită numeroaselor conexiuni economice pe care le generează în relație cu alte sectoare economice, creării de locuri de muncă și contribuției la PIB, și, totodată, datorită construirii și consolidării unei identități de imagine, a unei notorietăți în mentalul colectiv și prin construcția unei mărci de țară, care atestă ineditul și calitatea destinației.

Componenta *C12. Sănătate* sprijină depășirea crizei sanitare provocate de COVID-19, prin măsurile de protejare a impactului economic și social cu care se confruntă atât lucrătorii din serviciile de sănătate, cât și beneficiarii acestor servicii. Prin acțiunile prin care se sprijină serviciile de e-sănătate, se vor transparentiza informațiile cu privire la gestionarea fondurilor publice din sănătate, astfel încât furnizorii de servicii medicale (asistență spitalicească, ambulatorie, primară și comunitară) și resursele umane din sănătate vor beneficia de unele măsuri care să stimuleze tranziția sistemului de sănătate spre un cadrul legal și financiar mai previzibil, echitabil și mai rezilient.

Componenta *C13. Reforme sociale* asigură atenuarea impactului economic și social al crizei prin măsuri de stimulare a ocupării prin includerea pe piața muncii, în special în rândul membrilor familiilor cu venituri mici, continuarea reformei beneficiilor de asistență socială, pentru a asigura un sistem integrat și sprijin mai bine direcționat pentru cele mai vulnerabile categorii de beneficiari.

Componenta *C14. Buna guvernare* răspunde la estomparea efectelor datorate crizei și schimbărilor societale curente, prin atragerea de noi resurse umane în administrația publică și creșterea profesionalizării acesteia. Astfel, componenta contribuie la furnizarea de sprijin pentru un răspuns adecvat al administrației publice la evoluțiile tehnologice și adaptarea sectorului la noua realitate digitală. De asemenea, se urmărește consolidarea statului de drept și independența sistemului judiciar prin îmbunătățirea accesului la justiție și creșterea eficienței sistemului judiciar.

În acest sens, sunt avute în vedere inclusiv investiții în digitalizarea sistemului judiciar, menite să diminueze impactul crizei generate de COVID-19 și să faciliteze funcționarea sistemului în astfel de situații.

Măsurile componentei *C15. Educație* contribuie la atenuarea impactului economic și social al crizei mai ales prin crearea posibilității de derulare a școlii online, având în vedere situația impusă de criza COVID- 19, precum și de investițiile în infrastructură școlară.

1.4.e - Coeziunea și convergența socială și teritorială

Se preconizează că Planul national de redresare și reziliență va contribui la consolidarea coeziunii și a convergenței sociale și teritoriale, prin faptul că măsurile propuse se implementează predominant la nivelul tuturor regiunilor țării, urmărindu-se ca de evoluția în dezvoltarea infrastructurii și a serviciilor să beneficieze marea majoritate a locuitorilor țării, fiind esențial ca acestea să devină disponibile și accesibile pentru toți, inclusiv pentru cei din zonele rurale și regiunile mai izolate.

În ceea ce privește integrarea la nivel european, prin contribuția componentelor PNRR la toate inițiativele emblematice europene din Strategia anuală pentru 2021 privind creșterea durabilă se va asigura îmbunătățirea coeziunii dintre Statele Membre, Europa devenind un continent mai ecologic și mai digital.

Ca urmare a măsurilor implementate prin PNRR, se preconizează că regiunile de dezvoltare vor deveni atractive pentru investiții, inclusiv pentru investiții străine, cu impact asupra creării de noi locuri de muncă, la care să aibă acces inclusiv populația din zonele rurale și din grupurile sociale cele mai vulnerabile, fiind susținută, astfel, coeziunea și convergența economică și socială.

Prin măsurile propuse prin PNRR se preconizează o dezvoltare echilibrată la nivelul fiecărei regiuni de dezvoltare, având ca efect eliminarea disparităților de dezvoltare economică și socială dintre acestea. Eliminarea disparităților teritoriale, de dezvoltare economică și socială între regiuni, contribuie la asigurarea coeziunii teritoriale la nivelul României

În mod concret, prin măsurile propuse în componenta *C4. Transport sustenabil*, de dezvoltare a infrastructurii de transport rutier, feroviar și cu metroul care asigură conexiuni la nivel local/zonal, intraregional și interregional, aceasta contribuie la asigurarea coeziunii teritoriale a regiunilor de dezvoltare la nivelul României, dar și a acestora la nivel european. Nu în ultimul rând, reducerea timpilor de transport de la și dinspre locul de muncă, contribuie la reconcilierea dintre aspectele sociale și cele profesionale, economice ale vieții populației și contribuie la îmbunătățirea calității vieții în general, în mediul rural și urban. De asemenea, prin măsurile sporite de siguranță propuse atât pentru transportul rutier, cât și pentru transportul feroviar, dar și prin măsurile care contribuie la îmbunătățirea condițiilor de muncă pentru lucrătorii din sector, se urmărește ca sectorul transporturilor să ofere condiții sociale bune și să asigure locuri de muncă atractive.

De asemenea, investițiile și reformele propuse în componenta *C1. Managementul apei* contribuie la coeziunea și convergența teritorială și socială atât prin asigurarea unor condiții similare în ceea

ce privește accesul la serviciile de alimentare cu apă și canalizarea cât și prin asigurarea aceluiași grad de protecție în cazul fenomenelor hidrometeorologice periculoase la nivelul țării.

Aria de aplicare a reformelor și investițiilor celor mai multe componente ale PNRR, cum sunt cele aferente componentei *C2. Păduri și protecția biodiversității*, *C3. Managementul deșeurilor*, *C7. Transformare digitală*, *C8. Reforma fiscală și reforma sistemului de pensii*, *C11. Turism și cultură*, *C15. Educație* este la nivel național, pentru a contribui la reducerea disparităților regionale, sociale și economice la nivelul regiunilor țării.

Chiar dacă doar în regiunea Sud-Vest se propune pilotarea rețelelor de gaz natural în combinație cu hidrogen, ținând cont că este regiunea din România cea mai slab conectată la infrastructura de distribuție de gaz natural, cu județe precum Mehedinți și Dolj unde racordarea este aproape inexistentă, alte regiunile puțin mai dezvoltate cum ar fi Sud-Est, Sud-Muntenia vor beneficia de finanțări semnificative în alte domenii importante cum ar fi educația, sănătatea, energiile regenerabile, eficiența energetică, transport, sisteme de apă, împăduriri și altele. Se încearcă echilibrarea măsurilor din PNRR din acest punct de vedere, încercând să se direcționeze investițiile în domeniile prioritare și relevante la nivel regional într-un mod foarte balansat.

Reformele propuse prin componenta *C10. Fondul local* au ca scop principal asigurarea coeziunii sociale și teritoriale și diminuarea decalajelor dintre teritorii. Astfel, reformele au drept scop crearea unui cadru general de planificare teritorială și urbană (Politica Urbană și Strategia de Dezvoltare Teritorială a României), un cadru coerent pentru funcționarea asocierilor autorităților publice locale din zonele urbane funcționale - oferind posibilitatea elaborării de proiecte integrate și gestionării în comun a unor servicii publice - toate acestea fiind perfect aliniate documentelor strategice elaborate la nivel european (Agenda Teritorială 2030, Noua Cartă de la Leipzig pentru orașe europene durabile) și conceptelor de coeziune teritorială și socială. De asemenea, măsurile privind crearea unei rețele interconectate de piste pentru biciclete la nivel național va sprijini conceptele de coeziune teritorială și socială.

Prin îmbunătățirea Planurilor regionale de servicii medicale și prioritizarea investițiilor în conformitate cu acestea, componenta *C12. Sănătate* va contribui la scăderea disparităților teritoriale. Totodată, înființarea agenției pentru investiții în infrastructură spitalicească va crește capacitatea de absorbție și rapiditatea realizării investițiilor în sănătate, începând cu cele de importanță națională, cât și teritoriale și regionale.

Informații specifice suplimentare și detaliate pentru fiecare componentă în parte.

1.5 Principiul „de a nu prejudicia în mod semnificativ”

Reformele și investițiile incluse în componentele prezentului plan nu prejudiciază în mod semnificativ cele șase obiective de mediu (atenuarea schimbărilor climatice, adaptarea la schimbările climatice, utilizarea durabilă și protejarea resurselor de apă și a celor marine, economia circulară, inclusiv prevenirea generării de deșeuri și reciclarea acestora, prevenirea și controlul poluării și protecția și refacerea biodiversității și a ecosistemelor), în sensul art. 17 din Regulamentul (UE) 2020/852 (principiul „de a nu prejudicia în mod semnificativ” /“do no

significant harm”- DNSH), luând în considerare atât efectele directe de pe parcursul implementării, cât și efectele primare indirecte de pe parcursul duratei de viață a măsurilor.

În acest sens, pentru fiecare măsură (fiecare reformă și fiecare investiție) din Planul național de redresare și reziliență a fost realizată o evaluare individuală privind respectarea principiului “de a nu prejudicia în mod semnificativ obiectivele de mediu”, în conformitate cu prevederile Ghidului tehnic al Comisiei Europene (C (2021) 1054 final, Brussels, 12.02.2021) și ale anexelor la acesta, inclusiv pentru măsurile care contribuie la tranziția verde, iar rezultatul acestor evaluări este că toate măsurile propuse prin PNRR sunt compatibile cu acest principiu.

Pentru măsurile din PNRR care nu prezintă un impact previzibil semnificativ asupra obiectivelor de mediu (spre exemplu, măsurile de reformă) a fost realizată doar o formă simplificată a analizei DNSH, în vreme ce pentru măsurile cu posibil impact asupra unuia sau mai multor obiective de mediu a fost realizată o analiză extinsă și, după caz, au fost identificate măsuri adiționale care să susțină conformitatea măsurilor cu principiul „de a nu prejudicia în mod semnificativ”.

La nivel de componente, măsurile din unele componente ale PNRR au prezentat un risc limitat de prejudiciere a obiectivelor de mediu, cum sunt măsurile propuse în componentele România Educată, Reforma sectorului public, creșterea eficienței justiției și întărirea capacității partenerilor sociali, Reforme sociale etc), însă în cazul altor componente, precum *C1. Managementul apei*, *C2. Păduri și protecția biodiversității*, *C4. Transportul sustenabil*, *C6. Energie*, unele măsuri propuse, cu toate că prezintă un potențial semnificativ de a contribui la tranziția verde, au necesitat o analiză detaliată și măsuri suplimentare care să asigure conformarea cu principiul „de a nu prejudicia în mod semnificativ” obiectivele de mediu.

În acest sens, pentru a se asigura respectarea obiectivelor de mediu privind atenuarea schimbărilor climatice și prevenirea și controlul poluării, investițiile în infrastructura rutieră din componenta *C4. Transport sustenabil* au fost sprijinite prin măsuri suplimentare, precum: măsuri de descurajare a utilizării vehiculelor grele poluate și propunerea unui sistem de taxare în conformitate cu principiul “poluatorul plătește”, măsuri de încurajare a transportului feroviar și naval și a multimodalității, creșterea numărului punctelor de reîncărcare a vehiculelor electrice la nivel național, măsuri de stimulare a reînnoirii parcului auto și de creștere a ponderii vehiculelor electrice/hibride, la nivel național etc.

În cazul componentei *C6. Energie* din PNRR, pentru a întruni condițiile specifice de conformare cu obiectivul privind atenuarea schimbărilor climatice, infrastructura de distribuție de gaz va permite de la momentul construcției, inclusiv transportul gazelor din surse regenerabile/cu emisii scăzute de carbon, respectiv va permite distribuția gazului natural în combinație cu hidrogenul. De asemenea, centralele integrate propuse tot în componenta *C6. Energie*, care folosesc gazului natural în combinație cu energia din surse regenerabile și hidrogenul și care asigură captarea de CO₂ și folosirea acestuia în sere agricole, nu vor genera emisii care să depășească pragul maxim admisibil, de 250g CO₂/kWh, pe parcursul duratei de viață a unității economice, fiind astfel asigurată conformitatea cu obiectivul privind atenuarea schimbărilor climatice din analiza DNSH.

De asemenea, unele măsuri din componentele *C1. Management ape și C2. Păduri și protecția biodiversității* au necesitat justificări detaliate și măsuri suplimentare prin care să se asigure conformarea cu obiectivele de mediu din analiza DNSH.

În general, măsurile care susțin electrificarea, decarbonizarea producției de energie electrică, eficiența energetică și trecerea la o economie neutră din punct de vedere climatic sprijină în proporție ridicată obiectivul privind schimbările climatice și sunt considerate compatibile cu obiectivele de mediu privind atenuarea schimbărilor climatice și prevenirea și controlul poluării (cel puțin în ceea ce privește evitarea poluării aerului). Astfel de măsuri se regăsesc în componentele *C6. Energie, C4. Transport sustenabil, C10. Fondul local, C5. Valul Renovării etc.*

În ceea ce privește obiectivul de mediu privind atenuarea schimbărilor climatice, în principal, măsurile din PNRR prevăd realizarea unei evaluări a riscurilor climatice și a altor vulnerabilități și implementarea măsurilor de adaptare identificate ca fiind necesare. De asemenea, se analizează ca soluțiile de adaptare să nu afecteze în mod negativ eforturile de adaptare sau nivelul de reziliență la riscurile fizice legate de climă a altor persoane, a naturii, a activelor și a altor activități economice și să fie în concordanță cu eforturile de adaptare de la nivel local/regional/național.

Cu toate că legislația de mediu actuală nu acoperă în totalitate obiectivele de mediu prevăzute în art. 17 din Regulamentul (UE) nr. 2020/852, respectarea prevederilor legislative relevante, parcurgerea etapelor de evaluare a impactului asupra mediului și implementarea pașilor necesari de atenuare a acestui impact pot reprezenta argumente importante în justificarea respectării principiului DNSH, mai ales în cazul proiectelor de investiții în infrastructură și a obiectivelor de mediu privind utilizarea durabilă și protejarea resurselor de apă și a celor marine și prevenirea și controlul poluării și protecția și refacerea biodiversității și a ecosistemelor.

Astfel, măsurile propuse în PNRR respectă obiectivul de mediu privind utilizarea durabilă și protejarea resurselor de apă și a celor marine și nu implică riscuri semnificative de degradare a mediului legate de păstrarea calității apei sau de accentuarea deficitului de apă, în concordanță cu prevederile Directivei 2000/60/CE privind stabilirea unui cadru de politică comunitară în domeniul apei, nefiind afectate starea bună a apelor de suprafață și subterane, precum și nici potențialul ecologic bun al acestora, așa cum sunt definite în Articolul 2, punctele (22) și (23) din Regulamentul (UE) 2020/852 („Taxonomy Regulation”).

De asemenea, măsurile propuse în PNRR respectă obiectivul de mediu privind protecția și refacerea biodiversității și a ecosistemelor, fiind stabilite, după caz, măsuri de protejare a biodiversității și a ecosistemelor, conform prevederilor Directivei 92/43/CEE a Consiliului privind conservarea habitatelor naturale și a speciilor de faună și floră sălbatică.

Cu referire la ultimele două obiective de mediu menționate, în cazul unor măsuri privind investițiile în infrastructură, au fost integrate asigurări suplimentare privind respectarea obiectivelor și legislației de mediu, în special a prevederilor Directivelor 2000/60/CE și a Directivei 92/43/CEE, în cadrul obiectivelor de etapă și țintelor obligatorii stabilite (“milestone” și “target”).

În ceea ce privește obiectivul de mediu privind economia circulară, inclusiv prevenirea generării de deșeurii și reciclarea acestora, pentru toate măsurile relevante, gestionarea deșeurilor rezultate în toate etapele se realizează în linie cu obiectivele de reducere a cantităților de deșeurii generate și de maximizare a reutilizării și reciclării, respectiv în linie cu obiectivele din cadrul general de gestionare a deșeurilor la nivel național - Planul național de gestionare a deșeurilor (elaborat în baza art. 28 al Directivei 2008/98/EC privind deșeurile și de abrogare a anumitor directive, cu modificările ulterioare și aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 942/2017). De asemenea, pentru toate măsurile relevante se va menține evidența gestiunii deșeurilor conform Legii privind regimul deșeurilor, HG nr. 856/2002 privind evidența gestiunii deșeurilor și pentru aprobarea listei cuprinzând deșeurile, inclusiv deșeurile periculoase, cu modificările și completările ulterioare, la care se adaugă și alte acte normative relevante în cazul fiecărei măsuri în parte (spre exemplu, Legea nr. 249/2015 privind modalitatea de gestionare a ambalajelor și a deșeurilor de ambalaje, OUG nr. 5/2015 privind deșeurile de echipamente electrice și electronice etc).

Având în vedere cele de mai sus, se reiterează faptul că măsurile incluse în componentele Planului național de redresare și reziliență nu prejudiciază în sensul articolului 17 din Regulamentul (UE) 2020/852, luând în considerare atât efectele directe de pe parcursul implementării, cât și efectele primare indirecte de pe parcursul duratei de viață a măsurilor.

1.6 Tranziția verde

La nivelul PNRR, tranziția verde este sprijinită printr-o serie de reforme și investiții în tehnologii și capacități verzi, inclusiv în biodiversitate, eficiență energetică, renovarea clădirilor și economie circulară, toate aceste intervenții și măsuri contribuind de asemenea la obiectivele uniunii privind clima și creșterea sustenabilă.

Măsuri de protejare a biodiversității, infrastructuri pentru mersul pe bicicletă, căi ferate nou construite, reabilitate sau modernizate (rețeaua TEN-T), infrastructuri de transporturi urbane curate, renovarea fondului locativ existent în vederea creșterii eficienței energetice, proiecte demonstrative și măsuri de sprijin care respectă criteriile de eficiență energetică, sisteme energetice inteligente (inclusiv rețele inteligente și sisteme TIC) și stocarea aferentă etc. reprezintă doar o parte din investițiile ce vor contribui la atingerea țintei de a aloca cel puțin 37% din fondurile PNRR către tranziția verde.

Prin cele două reforme care vizează biodiversitatea, respectiv reforma sistemului de management în domeniul forestier și a ariilor protejate sunt propuse o serie de investiții ce vor contribui la îndeplinirea recomandărilor specifice de țară precum și la consolidarea sistemelor de management al ariilor protejate și implementarea măsurilor de conservare pentru habitate și specii.

Sunt vizate investiții care să permită printre altele refacerea și regenerarea naturală a ecosistemelor forestiere degradate, inclusiv a habitatelor forestiere degradate din rețeaua Natura 2000, sisteme integrate de reducere a riscurilor generate de viituri torențiale în bazinetele forestiere sau investiții în tehnologii moderne de extragere a lemnului afectat de factori destabilizatori.

Modernizarea liniilor de cale ferată sau construcția unor linii noi, modernizarea infrastructurii ce deservește căile ferate, achiziția de material rulant nou care să corespundă standardelor europene

de siguranță precum și dezvoltarea rețelelor de transport urbane curate (transportul cu metroul în București și Cluj Napoca) sunt investiții ce vin să asigure la finalul anului 2026 existența în România a unei infrastructuri de transport durabile și ecologice, cu standarde de siguranță adecvate.

Investițiile în dezvoltarea infrastructurii de transport sustenabil va avea un impact pozitiv asupra capacităților economiei de a se redresa în cazul unor crize prelungite, oferind totodată mediului de afaceri autohton noi posibilități de accesarea eficientă a potențialelor piețe de desfacere, acces facil la resurse de materii prime precum și avantajele unei forțe de muncă mobile, toate acestea cu un impact redus asupra mediului.

Tranziția către un fond construit rezilient și verde, se va realiza prin abordarea integrată a investițiilor de eficiență energetică, prin investiții pentru consolidare seismică și de reducere a riscului de incendiu precum și, prin intervenții care să asigure tranziția către clădiri verzi și inteligente.

Investițiile privind renovarea energetică moderată sau aprofundată și/sau renovarea integrată a clădirilor publice contribuie la reziliența instituțională a instituțiilor publice care își desfășoară activitatea în cadrul respectivelor clădiri, conducând inclusiv la un mediu adecvat pentru furnizarea unor servicii publice de calitate. De asemenea, prin faptul ca unele dintre intervenții se realizează centralizat va conduce la creșterea capacității instituționale și a capacității statului de a derula lucrări de amploare în eventuale situații de criză. Reziliența socială este atinsă prin faptul că măsurile contribuie la creșterea performanței energetice a clădirilor multifamiliale, inclusiv cu accent pe zona de social. Reziliența economică a componentei este abordată prin creșterea competențelor profesionale, prin măsurile de economie circulară și de cercetare în domeniul reutilizării materialelor de construcții provenite din demolarea construcțiilor istorice. Dimensiunea socială este abordată în cadrul componentei prin intervențiile legate de renovarea energetică, astfel că 20% din fonduri vor fi alocate pentru clădiri care sunt ocupate de persoane defavorizate din punct de vedere economic.

1.7 Tranziția digitală

Tehnologia digitală reprezintă inovația secolului 21 și ea modelează toate sectoarele vieții economice, sociale, culturale, etc. Integrarea tehnologiilor digitale se realizează în toate sectoarele și domeniile de activitate de către toți cetățenii și agenții economici.

Scopul strategiei digitale a UE este acela de a sprijini procesul de transformare digitală în avantajul cetățenilor și a întreprinderilor, concomitent cu asigurarea contribuției la crearea unei Europe neutre din punct de vedere climatic până în 2050. Viziunea pentru deceniul digital al UE (2020-2030) se articulează în jurul a patru puncte cardinale (denumită ”busola pentru dimensiunea digitală”) și anume: digitalizarea serviciilor publice; competențe digitale; infrastructuri digitale sigure și durabile; transformarea digitală a întreprinderilor.

Criza sanitară generată de pandemia COVID-19 a accelerat procesul de transformare digitală al societății, în ansamblul său, producând o schimbare importantă a modului în care cetățenii trăiesc, muncesc și interacționează cu entitățile publice și/sau private. În acest context, prin prezentul plan

se propune crearea și coordonarea cadrului necesar pentru tranziția la economia și societatea digitală prin inovații și tehnologii relevante, competitive și scalabile, contribuind la obiectivul Guvernului de a implementa o nouă paradigmă fundamentată pe o dezvoltare sustenabilă a societății și economiei românești și la îndeplinirea obiectivului de convergență reală cu partenerii din Uniunea Europeană.

Luând în considerare cele menționate, în domeniul e-governării, România își propune să contribuie la atingerea următoarelor obiective: dezvoltarea serviciilor publice electronice aferente evenimentelor de viață care se adresează cetățenilor și mediului de afaceri până la finalul anului 2030 la gradul minim 4 de sofisticare digitală (după caz); întărirea capacității instituțiilor și autorităților publice de a funcționa în mediu digital avansat și de a furniza servicii publice electronice mature până la finalul anului 2030; consolidarea competențelor digitale generale ale angajaților administrației publice și creșterea nivelurilor de motivare și specializare a personalului IT din cadrul acesteia, continuu, după caz, până la finalul anului 2030. Astfel, se are în vedere creșterea numărului și a calității serviciilor publice electronice din România. Această dimensiune a administrației publice digitale a planului are în vedere tranziția rapidă, printr-un proces de transformare digitală a administrației publice din România, de la statutul neconsolidat încă de e-governare, la cel de smart government. Această tranziție se realizează parcurgând în mod obligatoriu etapa fundamentală de guvernare bazată pe date (data-centric government) și realizarea, pentru prima dată în România a Cloudului Guvernamental și a interoperabilității tuturor serviciilor publice digitale pentru realizarea obiectivului “once-only”, cu respectarea cadrului legal privind protecția datelor cu caracter personal.

Reformele și investițiile propuse în componenta specifică a planului se aliniază cu prevederile strategiei Europene și a celei naționale privind transformarea digitală a României. Sunt propuse investiții în tehnologii digitale, infrastructură și procese care vor conduce la realizarea, pentru prima dată în România, a cloudului guvernamental și a interoperabilității tuturor serviciilor publice digitale pentru realizarea obiectivului “once-only”, sub garanția unui nivel ridicat de securitate cibernetică pentru realizarea unei transformări digitale de succes în beneficiul cetățeanului și respectând cadrul legal privind protecția datelor cu caracter personal. În acest sens, România se aliniează cu direcțiile strategice de acțiune ale UE în ceea ce privește guvernarea datelor. În ceea ce privește creșterea competențelor digitale, componenta specifică de cloud guvernamental și digitalizare tratează sinergic aspectele menționate în cadrul Agendei pentru competențe în Europa, Comunicării privind Spațiul european al educației și Planului de acțiune al UE pentru educația digitală 2021-2027. Sunt propuse intervenții care să contribuie la: dezvoltarea competențelor digitale specifice pentru funcționarii publici, dezvoltarea competențelor digitale ale forței de muncă ale cetățenilor, precum și dezvoltarea competențelor specifice în domeniul securității cibernetice. În ceea ce privește Conectivitatea digitală, obiectivul avut în vedere este legat de facilitarea investițiilor în construirea/upgradarea de rețele de comunicații de foarte mare capacitate pentru stimularea investițiilor private în rețelele și serviciile de telecomunicații în zonele albe.

De asemenea, în cadrul planului este prevăzută dimensiunea digitală a economiei și mediului de afaceri, printr-o serie de reforme și investiții specifice. Transformarea digitală a economiei românești, cu accent pe IMM-uri, are în vedere atât procesul de debirocratizare a serviciilor destinate acestora cât și sprijinirea investițiilor în domeniile de contribuție la tranziția digitală a firmelor atât prin instrumente financiare cât și prin scheme de granturi. De asemenea, pentru a

contribui la transformarea digitală a companiilor, prin PNRR sunt avute în vedere investiții, prin intermediul Digital Innovation HUBs (DIH), chiar IPCEI în domeniul micro-electronicii, investiții sprijinite inclusiv de stimularea cercetării în domeniile specifice privind tehnologiile avansate.

Pentru România, securitatea cibernetică reprezintă o prioritate națională orizontală, acoperind domeniile economice și de apărare și incluzând educația, formarea, exercițiile cibernetică specifice, activitățile de sensibilizare și apărarea cibernetică, urmărindu-se astfel creșterea nivelului de securitate cibernetică a entităților publice și private care dețin infrastructuri cu valențe critice.

Pe lângă cele anterior menționate planul include și o dimensiune de educație digitală prin includerea, la nivel transversal, a tehnologiei în toate procesele educaționale, dar mai ales prin implementarea unor politici de dobândire/creștere/îmbunătățire a competențelor digitale la nivelul întregii societăți românești. Pilonul II tratează sinergic aspectele menționate în cadrul Agendei pentru competențe în Europa, Comunicării privind Spațiul european al educației și Planului de acțiune al UE pentru educația digitală 2021-2027 și propune intervenții care să contribuie la: dezvoltarea competențelor digitale specifice pentru funcționarii publici, dezvoltarea competențelor digitale ale forței de muncă ale cetățenilor, precum și dezvoltarea competențelor specifice în domeniul securității cibernetică. Societatea digitală prin infrastructuri inteligente de transport, mediu, sănătate, muncă și protecție socială, ONG-uri este o altă linie digitală pe care planul o abordează. În plus, în ceea ce privește conectivitatea digitală, obiectivul principal al PNRR îl reprezintă alinierea strategiei naționale în domeniul conectivității digitale prin măsuri specifice pentru atingerea obiectivelor de conectivitate UE 2025 și facilitarea investițiilor în construirea/upgradarea de rețele de comunicații de foarte mare capacitate pentru stimularea investițiilor private în rețelele și serviciile de telecomunicații în zonele albe. Totodată, cetățenii vor fi încurajați să adopte Cartea de identitate electronică, facilitându-li-se astfel accesul la toate serviciile digitale (publice sau private).

Transformarea digitală reprezintă viziunea globală pe termen lung, principalul obiectiv fiind de a contribui la transformarea profundă a economiei, a administrației publice și societății, creșterea performanțelor și eficienței în sectorul public, prin crearea unor noi tipuri de valoare bazată pe digitalizare, inovații și tehnologii digitale. Pe termen lung, impactul strategic va conduce la o sinergie între elementele-cheie care definesc ecosistemul digital al României, iar obiectivul strategic este de a crea un context propice inovației, progresului economic și social, dezvoltarea competențelor cheie și a valorii adăugate prin instrumente și tehnologii digitale. Integrarea tehnologiilor digitale se realizează în toate sectoarele și domeniile de activitate de către toți cetățenii și firmele.

1.8 Măsurile incluse în plan care cuprind proiecte transfrontaliere sau multinaționale

În cadrul planului sunt cuprise măsuri pentru stimularea cooperării internaționale în materie de cercetare-dezvoltare precum și IPCEI în domeniul microelectronicii și hidrogenului, ambele domenii fiind esențiale pentru contribuția la schimbările climatice și tranziția digitală.

În ceea ce privește microelectronica, investițiile prevăzute vor fi implementate în cadrul unui IPCEI-ME la care au aderat 22 de State Membre ale Uniunii Europene, inclusiv România, pentru

a răspunde provocărilor tehnologice, societale și de securitate în Europa. Obiectivele proiectului are în vedere structurarea și dezvoltarea competențelor de concepție, fabricație și aplicare a componentelor și sistemelor microelectronice într-un ecosistem național coerent.

4.2 Prognoza macroeconomică pe termen scurt și mediu

Economia României a fost afectată major de pandemie și de restricțiile drastice de mobilitate fizică implementate rapid în scopul limitării extinderii acesteia. Sub impactul lor, economia a suferit în Q2 din 2020 o severă contracție, recuperată parțial în Q 3 și 4 din 2020 și Q 1 din 2021. Per total, economia a înregistrat o contracție de 3,9%, sub cea înregistrată în zona euro (-6,6%) sau în UE (-6,1%). Economia a crescut peste așteptări și în primul trimestru din 2021, înregistrând o creștere de 2,8% față de trimestrul anterior, cea mai ridicată din Uniune. Piața muncii a evoluat stabil, în contrast cu reculul puternic al activității economice, în principal ca urmare a măsurilor de sprijin cuprinzătoare adoptate de către autorități. Ocuparea forței de muncă s-a menținut la peste 70% iar rata șomajului a crescut doar cu 1,1 puncte procentuale, ajungând la 5,0%. Anumite sectoare cum ar fi industria IT, construcțiile și comerțul cu amănuntul au fost relativ mai reziliente, fiind afectate mai puțin din punct de vedere economic. Șocul economic a fost atenuat și de investițiile publice care au avut o contribuție pozitivă însemnată la creștere.

Conform prognozei de primăvară (Comisia Națională de Strategie și Prognoză, 2021) este așteptată o revenire completă a activității economice în 2021, cu un avans estimat al PIB real de 5,0%, urmat de un ritm mediu anual de 4,9% până în 2024. Investițiile își vor menține traiectoria ascendentă, atât în contextul costurilor de finanțare reduse, cât și pe fondul avansului semnificativ în implementarea reformelor și investițiilor finanțate din PNRR și din bugetul multianual 2021-2027 în domeniile prioritare. Se estimează o reducere graduală a contribuției negative a exportului net la creșterea PIB, de la -1,6 puncte procentuale în 2020 la -1,1 în 2021. De asemenea, se așteaptă o revenire a ratei de ocupare a populației de 20 – 64 ani la nivelul anului 2019, respectiv 70,9% și o rată a șomajului de 4,8% în 2021.

Pe partea ofertei, se preconizează că majoritatea sectoarelor economice vor susține avansul economiei în 2021. Construcțiile își vor continua dinamica, însă într-un ritm mai redus, determinat de efectul de bază. În cazul industriei, puternic afectată de criza sanitară, este așteptată o revenire parțială. În ce privește agricultura, estimările reflectă o creștere prudentă a valorii adăugate brute după doi ani consecutivi cu reduceri ale volumului de activitate. În cazul serviciilor, se prevede în mare parte o recuperare a pierderilor înregistrate în anul 2020 în ramurile afectate semnificativ de pandemie. Sectorul de informații și comunicații își va menține evoluția pozitivă, dar va înregistra o creștere mai redusă, ca urmare a efectului de bază.

Pe partea de utilizare, principalul factor al creșterii economice va fi cererea internă (preponderent consum privat și într-o oarecare măsură, investițiile), cu un avans de 5,8%. Formarea brută de capital fix se va majora în anul 2021 cu 7,0% ca urmare a impactului rezultat din absorbția “reziduală” eficientă a fondurilor structurale și de coeziune alocate prin cadrul financiar multianual 2014-2020. În contextul în care se așteaptă reducerea graduală a restricțiilor începând cu a doua jumătate a anului 2021, consumul privat va înregistra un avans de 5,1%, superior dinamicii reale a PIB. Având în vedere faptul că demersurile pentru atenuarea efectelor pandemiei vor continua

pe parcursul întregului an, respectiv vaccinarea unui procent cât mai ridicat al populației până la finalul anului, consumul guvernamental va înregistra o creștere de 1,8% în 2021. În cadrul cererii externe, importurile de bunuri și servicii se vor majora cu 10,1%, în timp ce exporturile de bunuri și servicii vor crește cu 8,3%, în corelație pozitivă cu revenirea producției industriale. Astfel, exportul net va avea o contribuție negativă la creșterea produsului intern brut de 1,1 puncte procentuale.

Pe termen mediu potențialul creșterii economice se va apropia de 4%. Evoluția prognozată a PIB potențial este rezultatul unor contribuții pozitive ale tuturor factorilor de producție (exceptând, într-o mică măsură, factorul muncă), cea mai importantă fiind cea a stocului de capital dat fiind aportul substanțial al investițiilor, urmată de productivitatea totală a factorilor, aceasta din urmă reflectând și modalitatea în care reformele structurale vor sprijini relansarea economică. Această caracteristică structurală a compoziției PIB potențial este determinată de creșterea fluxurilor de investiții prin implementarea Planului Național de Redresare și Reziliență, dar și de o aplicare mai eficientă a Cadrelor Financiare Multianuale 2021-2027, concomitent cu obiectivul Guvernului de a sprijini investițiile din fonduri bugetare naționale.

Prognozele au evidențiat și reconfirmat o ajustare semnificativă în sens descendent a direcției anticipate a inflației pe termen mediu. Pe termen scurt, prognozele au rămas neschimbate pe fondul caracterului persistent al inflației de bază și al așteptărilor inflaționiste asociate, la care s-au adăugat influențe venite din schimbări în structura consumului, din șocuri de ofertă care au afectat dinamica prețurilor (de ex., majorarea tarifului energiei electrice), precum și din constrângeri pe partea ofertei și din costuri asociate pandemiei și măsurilor de prevenire. Potrivit noilor evaluări, rata anuală a inflației e așteptată să crească treptat pe parcursul anului 2021 până în proximitatea limitei de sus a intervalului țintei asumate de banca centrală, sub impactul șocurilor pe partea ofertei, pentru ca după o amplă corecție descendentă în debutul anului viitor, să urce din nou și să rămână ușor deasupra punctului central al țintei, pe fondul reinversării poziției ciclice a economiei în trimestrul III 2021, semnificativ mai devreme decât în proiecția precedentă, și al creșterii ulterioare lente a excedentului de cerere agregată. Pentru anul 2021 se așteaptă o creștere a ratei inflației, atât ca medie anuală (3,1%), cât și la finele anului (3,2%). Cu toate acestea, pe termen mediu în perioada 2022-2024, în lipsa altor presiuni asupra prețurilor de consum, se preconizează un trend descendent al inflației, ajungând în anul 2024 la 2,4% la sfârșitul anului și 2,5% ca medie anuală.

România înregistrează una dintre cele mai mici rate ale șomajului (5,0% în 2020) din rândul statelor membre, mult inferioară mediei UE (7,3%), la orizontul anului 2024 fiind prognozată o rată a șomajului de 3,2%, rămânând astfel printre cele mai mici la nivelul UE27. În 2020, la nivelul pieței muncii s-a înregistrat o reducere a gradului de încordare, pe fondul unei ușoare creșteri a ratei șomajului, concomitent cu reducerea ratei locurilor de muncă vacante, dar aceste tendințe se vor reversa gradual în perioada 2021-2022.

Începând cu februarie 2020, România face obiectul Procedurii de deficit excesiv, inițiată ca urmare a încălcării limitei de deficit bugetar de 3% în 2019 ca urmare a unei politici fiscale expansioniste. Totodată, încadrarea în brațul corectiv al Pactului de Stabilitate și Creștere s-a suprapus cu criza COVID-19. Astfel, încetinirea activității economice, precum și sprijinul oferit de autorități agenților economici și populației pentru a atenua efectele pandemiei au determinat creșterea

deficitului bugetar în anul 2020 la 9,2% din PIB. Cu toate că Procedura de Deficit Excesiv s-a desfășurat sub clauza generală derogatorie de la prevederile Pactului și a permis o politică fiscală care să sprijine economia, în timp ce ajustarea deficitului către un nivel sustenabil rămâne un obiectiv prioritar al Guvernului. În plus, o parte din măsurile adoptate în 2020 adresate combaterii efectelor pandemiei continuă și în anul 2021, precum cele aplicate în domeniul protecției sociale sau cele adresate firmelor sub forma ajutoarelor de stat.

Politica fiscal-bugetară pe termen mediu este orientată către reducerea graduală a deficitului bugetar și structural fără a pune în pericol perspectivele redresării economice. Bugetul aprobat pentru anul 2021 cu un nivel al deficitului bugetar (în termeni ESA) de 8% din PIB asigură o ajustare de 1,2 puncte procentuale față de 2020. Pe termen mediu este estimată o reducere a deficitului bugetar până în 2024, în condițiile unei diminuări semnificative a cheltuielilor bugetare ca procent în PIB și a creșterii veniturilor bugetare ca pondere în PIB, în parte și datorită reformelor structurale propuse în PNRR. Acest proces de consolidare fiscală ar putea permite o ieșire din Procedura de deficit excesiv pe termen mediu. Utilizarea împrumuturilor din PNRR va contribui la creșterea cheltuielilor bugetare ca procent din PIB însă reformele fiscal-bugetare propuse în cadrul Planului vor compensa în mare parte prin creșterea semnificativă a veniturilor bugetare.

Datoria guvernamentală s-a situat la sfârșitul anului 2020 la un nivel de 47,3% din PIB, inferior plafonului de 60% stabilit prin Tratatul de la Maastricht. Din total datorie guvernamentală, datoria internă a reprezentat 23,2% din PIB, iar datoria externă a fost de 24,1%. În 2021 necesarul brut de finanțare se situează la aproximativ 12% din PIB. Volumul total al împrumuturilor care urmează să fie atrase de România de pe piețele interne și externe este determinat de un nivel al deficitului bugetar (în termeni cash) de 7% din PIB și de nivelul datoriei publice care urmează să fie refinanțat în 2021 (i.e. aproximativ 5% din PIB). Având în vedere nivelul estimat al deficitelor bugetare în perioada 2021 – 2024, ponderea datoriei guvernamentale brute nu va depăși 55% din PIB la sfârșitul orizontului de prognoză.

	2020	2021	2022	2023	2024
PIB real	-3,9	4,9	4,3	4,0	3,7
Deflatorul PIB	3,8	3,2	3,0	2,9	2,8
Componentele PIB-ului real - metoda cheltuielilor					
Cheltuielile consumului privat	-5,2	5,1	4,9	4,9	4,7
Cheltuielile consumului guvernamental	2,0	1,8	2,1	2,2	2,4
Formarea brută de capital fix	6,8	7,0	8,8	9,4	8,6
Exporturi de bunuri și servicii	-9,7	8,3	5,7	6,0	5,6
Importuri de bunuri și servicii	-5,1	10,1	7,2	7,3	6,7
Componentele PIB-ului real - metoda ofertei					
Industrie	-9,1	5,8	4,6	4,9	4,5
Agricultură	-16,2	14,8	6,7	3,0	2,7
Construcții	10,0	6,1	8,8	9,5	8,4
Servicii	-1,8	3,9	4,2	4,6	4,7

Rata șomajului (BIM)	5,0	5,2	4,8	3,5	3,2
----------------------	-----	-----	-----	-----	-----

Sursa: Prognoza de primăvara 2021 a CNSP și Programul de Convergență 2021

4.3 Impactul macroeconomic al PNRR

PNRR își propune reforme și investiții concertate în domenii strategice pentru modernizarea și creșterea potențialului economiei românești, prin raportarea la obiectivele strategice naționale în corelare cu contribuția la tranziția verde și digitală. Astfel, se are în vedere îndeplinirea sustenabilă a criteriilor de convergență nominală și îmbunătățirea semnificativă a convergenței reale; realizarea unei creșteri economice bazate și pe investiții, pe lângă consumul privat, și limitarea deficitelor interne și externe; implementarea de reforme fiscal-bugetare care să asigure sustenabilitate bugetară și previzibilitate pe termen mediu, amplificarea investițiilor în domeniile prioritare, respectiv mediu, eficiență energetică, educație, sănătate, infrastructura de transport, precum și sprijinirea accesului la finanțare a mediului de afaceri, flexibilizarea pieței muncii prin creșterea competențelor, inclusiv cele digitale, dezvoltarea de politici sectoriale care să conducă la îmbunătățirea competitivității.

Simularea de față, realizată de către Comisia Națională de Strategie și Prognoză în colaborare cu Ministerul Investițiilor și Proiectelor Europene a pornit de la cadrul macroeconomic prognozat în aprilie 2021 și ia în considerare următoarele aspecte:

- ▶ economia Uniunii Europene influențează creșterea economiei României, direct și indirect, în toate sectoarele, prin comerț, investiții directe, prin inflație și canalul ratei dobânzii externe, inclusiv prin subvenții (fonduri financiare nerambursabile) și împrumuturi;
- ▶ ajustarea politicilor fiscale și monetare la nivel european sunt de asemenea propagate asupra economiei românești, fapt care contribuie la convergența nominală, pe termen mediu și lung;
- ▶ persistența unor trăsături ale economiei românești: deficiențe în infrastructura fizică (cu impact în costurile de tranzacție), piețele financiare insuficient dezvoltate, importanța relativ sporită a agriculturii, sectorul bunurilor și serviciilor ne-comercializabile care are încă o pondere ridicată în economie, balanța de plăți deficitară, rigiditatea pieței muncii.

Pentru realizarea modelării macroeconomice a fost utilizat modelul HERMIN (varianta locală a HEROM), impactul PNRR fiind cuantificat prin utilizarea a trei blocuri distincte: infrastructură, competitivitate (ajutor direct pentru sectoare), sectorul public și resursa umană. Aceste blocuri structurale acoperă latura ofertei, latura cererii/absorbției și distribuția veniturilor. Modelul urmărește cinci sectoare unde poate fi măsurată valoarea adăugată brută (VAB): agricultură, industria (prelucrătoare și extractivă), construcții (clădiri și alte lucrări de construcții), servicii piață (sectorul privat de bunuri necomercializabile), servicii publice/servicii non-piață (sectorul public de servicii necomercializabile). Pentru detalierea rezultatelor, pe lângă modelul HERMIN/HEROM s-a utilizat și modelul Input-Ouput, pentru a surprinde interdependențele dintre diferite sectoare economice.

A fost calculat impactul macroeconomic al absorbției fondurilor din PNRR prin simularea a trei scenarii ipotetice, respectiv:

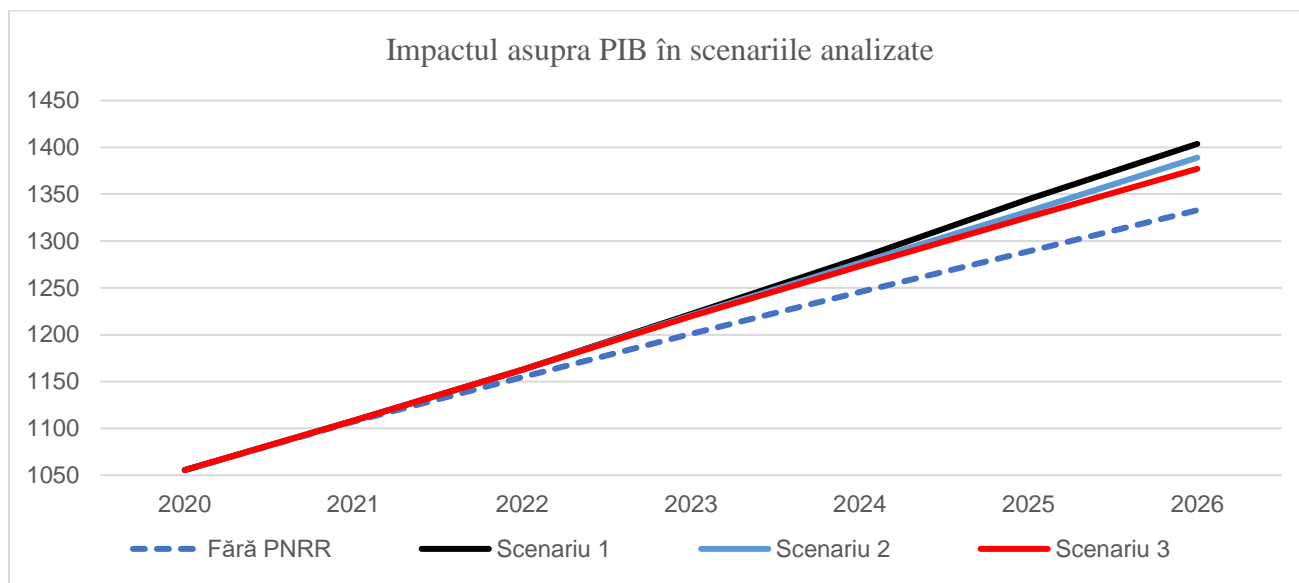
- I. absorbția integrală a granturilor și a împrumuturilor astfel:
 - A. utilizarea graduală a granturilor în perioada 2021-2026
 - B. utilizarea a 25% din împrumuturi în 2021-2024 și 75% în 2025-2026³
- II. absorbția integrală a granturilor și parțială a împrumuturilor astfel:
 - A. utilizarea graduală a granturilor în perioada 2021-2026
 - B. utilizarea graduală a aproximativ 33% din împrumuturi în perioada 2022-2026
- III. absorbția integrală a granturilor fără accesarea împrumuturilor

În toate cele trei scenarii s-a luat în calcul o împărțire a cheltuielilor de capital și a celor curente într-o proporție aproximativă de 3:1.

În perioada de implementare a PNRR se așteaptă un impact pozitiv asupra indicatorilor macroeconomici, generând o creștere economică suplimentară semnificativă pe tot intervalul, față de scenariul de bază fără PNRR (dar cu alte fonduri europene), în toate cele trei scenarii analizate.

Impact asupra PIB-ului real în comparație cu un scenariu fără PNRR (puncte procentuale de PIB)							
Scenarii absorbție	2021	2022	2023	2024	2025	2026	Impact cumulat 2021-2026
Scenariu I: 100% granturi și 100% împrumuturi	+0,1	+0,6	+1,1	+1,2	+1,4	+1,0	+5,4
Scenariu II: 100% granturi și 33% împrumuturi	+0,1	+0,6	+1,0	+0,9	+0,8	+0,9	+4,3
Scenariu III: 100% granturi și 0% împrumuturi	+0,1	+0,6	+0,9	+0,7	+0,6	+0,5	+3,4

³ Acest scenariu a fost unul preliminar, neprejudiciind eventualele modificări în profilul anual al granturilor și a împrumuturilor.

Ținând cont de primul scenariu (grad de absorbție 100% atât pentru granturi cât și pentru împrumuturi), în prima parte a intervalului (i.e. anii 2021-2022) impactul exprimat în PIB real este mai puțin pronunțat, întrucât alocarea fondurilor este mai slabă, iar cel mai pronunțat impact asupra creșterii economice (ce se reflectă în PIB real) se înregistrează în anul 2025 (+1,4 puncte procentuale) pe măsură ce alocarea fondurilor se mărește gradual. Calculat ca medii pe tot intervalul 2021-2026, pe latura ofertei cele mai mari diferențiale de creștere se înregistrează în construcții, ca urmare a investițiilor în infrastructura mare, în rețelele de apă curentă și canalizare, în investițiile aferente eficienței energetice și parțial în mobilitate. Având în vedere distribuția fluxurilor financiare destinate investițiilor în construcții, diferențiale mari în acest sector se înregistrează în intervalul 2023-2026. Tot pe latura ofertei, diferențiale mari se înregistrează și în industrie și în servicii. În cel de al doilea scenariu care propune doar utilizarea granturilor, fără ca statul să apeleze la împrumuturile aferente Mecanismului de Redresare și Reziliență, creșterea economică exprimată în PIB real este de 4,3 puncte procentuale pe tot intervalul. Impactul anual cel mai ridicat este în 2023 (comparativ cu scenariul 1 în care diferențialul maxim este în 2025). În cel de al treilea scenariu se înregistrează o creștere a PIB de 3,4 puncte procentuale pe tot intervalul, sugerând că și la un nivel mai redus, impactul economic al împrumuturilor din PNRR rămâne semnificativ.

În primul scenariu diferențialul aferent consumului final va oscila între 0,4 și 0,9 puncte procentuale în perioada de referință 2022-2026. De asemenea, formarea brută de capital fix va înregistra o creștere exponențială ca urmare a fondurilor semnificative alocate, cu un diferențial ce ajunge până la 5,2 puncte procentuale în 2025. Ca urmare a activităților economice suplimentare generate de PNRR, se estimează un impact pozitiv și asupra principalilor indicatori care caracterizează piața forței de muncă, respectiv populația ocupată, numărul de salariați și rata șomajului, toate determinate conform metodologiei Biroului Internațional al Muncii (BIM). Dacă în scenariul fără PNRR, populația ocupată s-ar majora în intervalul 2021-2026 cu 169,2 mii persoane, în varianta cu PNRR acest surplus de locuri de muncă ajunge la 290 mii persoane. Datorită investițiilor și reformelor din PNRR, pe lângă recuperarea post-pandemie mai rapidă se va genera suplimentar un număr de circa 127 mii locuri de muncă în intervalul 2021-2026. Rata

șomajului va scădea de la 4,8% în 2021 la aproximativ 2,8% în 2026, sub rata estimată în scenariul fără PNRR, respectiv 3%. Efectul asupra pieței muncii va fi pozitiv și în scenariile 2 și 3.

Scenariul 1: Impactul măsurilor din PNRR într-un scenariu cu un grad de absorbție 100% a granturilor și împrumuturilor

(pentru 2021 va fi revizuită creșterea de 4,9% la următoarea prognoză CNSP)

		2021	2022	2023	2024	2025	2026	Total
PNRR mld. Euro		0,33	4,11	6,30	6,82	6,55	5,11	29,22
PIB nominal, mld. Lei	Fără PNRR	1.142	1.227	1.313	1.399	1.484	1.570	
	Cu PNRR	1.143	1.238	1.346	1.455	1.553	1.649	
	Impact decalaj %	0,0%	0,9%	2,5%	4,0%	4,7%	5,1%	
PIB real, dinamică	Fără PNRR	4,9	4,3	4,0	3,7	3,5	3,4	4,0
	Cu PNRR	4,9	5,2	5,6	5,2	4,2	3,8	4,8
	Impact creșteri	0,0	0,9	1,6	1,5	0,7	0,4	0,9
VAB Industrie	Impact creșteri	0,0	0,8	1,7	1,9	0,9	0,6	1,0
VAB Servicii		0,0	0,9	1,2	0,9	0,4	0,2	0,6
VAB Construcții		0,1	2,2	5,2	5,8	2,4	1,5	2,8
VAB Agricultură		0,0	0,2	0,7	0,5	0,7	0,5	0,4
Consum final		0,1	0,8	0,9	0,8	0,5	0,6	0,6
Formarea brută de capital fix		0,1	3,0	6,2	5,1	2,4	0,4	2,8
Exporturi de bunuri și servicii		0,0	0,2	0,3	0,3	0,2	0,1	0,2
Importuri de bunuri și servicii		0,0	0,9	1,8	1,7	1,0	0,6	1,0
PIB potențial, dinamică	Fără PNRR	2,9	3,2	3,6	3,7	3,5	3,0	3,3
	Cu PNRR	3,2	3,7	4,3	4,6	4,4	3,8	4,0
	Impact creșteri	0,3	0,4	0,7	0,9	0,9	0,8	0,7
Output gap, % din PIB potențial	Fără PNRR	-2,4	-1,4	-1,1	-1,1	-1,1	-0,9	
	Cu PNRR	-3,2	-1,8	-0,6	0,0	-0,2	-0,1	
Soldul contului curent, % din PIB	Fără PNRR	-4,8	-4,5	-4,3	-3,9	-3,5	-3,0	
	Cu PNRR	-4,8	-4,6	-4,6	-4,5	-4,2	-3,7	

Calculat ca medii pe tot intervalul 2021-2026, pe latura ofertei, cele mai mari diferențiale de creștere se înregistrează în construcții (+2,8 puncte procentuale), ca urmare a investițiilor în infrastructura mare, rețele de apă, C5 - *Valul Renovării și parțial C10 - Fondul local*. În funcție de distribuția fluxurilor financiare destinate investițiilor în construcții, diferențiale mari în acest sector se înregistrează în intervalul 2022-2026.

Tot pe latura ofertei diferențiale mari se înregistrează în industrie (+1,0 puncte procentuale) iar în servicii 0,6 puncte procentuale, ca medie.

Pe latura utilizărilor, alocarea fondurilor are un specific investițional astfel încât impactul este semnificativ asupra formării brute de capital fix, cu un diferențial de creștere ajungând la 6,2 puncte procentuale în anul 2023 și 5,1 puncte procentuale în 2024. Sumele din PNRR sunt destinate către piața internă favorizând în mică parte exporturile, iar importurile vor contribui ca sursă secundară la realizarea investițiilor, alturi de producția internă.

PNRR contribuie în mod semnificativ la îmbunătățirea perspectivelor de creștere economică pe termen mediu și lung, prin amplificarea ratei de creștere a PIB potențial: dacă în scenariul fără fondurile de redresare și reziliență creșterea medie potențială anuală ar fi fost de 3,3% pe intervalul 2021-2026, în scenariul cu PNRR aceasta ajunge la 4%.

O dinamică economică ridicată în perioada 2022-2024, susținută de investițiile finanțate prin PNRR, va fi însoțită de mărirea decalajului între creșterile importurilor și exporturilor, dar deficitul de cont curent se va menține în limite sustenabile urmând o traiectorie de restrângere.

Impactul priorităților PNRR asupra creșterii PIB

Prioritatea		2021	2022	2023	2024	2025	2026	Total
C1 - Managementul apei	Finanțare mld euro	0.00	0.19	0.32	0.45	0.45	0.45	1.87
	Impact cumulativ %	0.0%	0.0%	0.1%	0.2%	0.3%	0.3%	
C2 – Păduri și protecția biodiversității	Finanțare mld euro	0.00	0.09	0.30	0.31	0.42	0.24	1.35
	Impact cumulativ %	0.0%	0.0%	0.1%	0.1%	0.2%	0.2%	
C3 - Managementul deșeurilor	Finanțare mld euro	0.00	0.10	0.24	0.24	0.24	0.37	1.18
	Impact cumulativ %	0.00%	0.02%	0.09%	0.14%	0.17%	0.23%	
C4 - Transport sustenabil	Finanțare mld euro	0.06	0.85	1.67	1.95	1.85	1.23	7.60
	Impact cumulativ %	0.0%	0.2%	0.5%	1.0%	1.2%	1.3%	
C5 - Valul Renovării	Finanțare mld euro	0.00	0.33	0.51	0.51	0.43	0.40	2.18
	Impact cumulativ %	0.0%	0.1%	0.2%	0.3%	0.3%	0.4%	
C6 - Energie	Finanțare mld euro	0.00	0.31	0.31	0.31	0.31	0.31	1.55
	Impact cumulativ %	0.0%	0.1%	0.1%	0.2%	0.2%	0.3%	
C7 – Transformare digitală	Finanțare mld euro	0.02	0.22	0.60	0.60	0.31	0.13	1.89
	Impact cumulativ %	0.0%	0.1%	0.2%	0.4%	0.4%	0.4%	
C8 - Reforma fiscală și reforma sistemului de pensii	Finanțare mld euro	0.08	0.19	0.09	0.09	0.03	0.00	0.48
	Impact cumulativ %	0.0%	0.1%	0.1%	0.1%	0.1%	0.1%	
C9- Suport pentru sectorul privat, cercetare, dezvoltare și inovare.	Finanțare mld euro	0.00	0.20	0.41	0.58	0.66	0.51	2.36
	Impact cumulativ %	0.0%	0.0%	0.1%	0.3%	0.4%	0.4%	
C10 - Fondul local	Finanțare mld euro	0.17	0.47	0.56	0.40	0.36	0.17	2.12
	Impact cumulativ %	0.0%	0.1%	0.3%	0.3%	0.4%	0.3%	
C11 - Turism și cultură	Finanțare mld euro	0.00	0.04	0.04	0.04	0.04	0.04	0.20
	Impact cumulativ %	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	
C12 - Sănătate	Finanțare mld euro	0.00	0.37	0.49	0.54	0.62	0.45	2.46

C13 - Reforme sociale	Impact cumulativ %	0.0%	0.1%	0.2%	0.3%	0.4%	0.4%	
	Finanțare mld euro	0.00	0.00	0.02	0.07	0.07	0.06	0.22
	Impact cumulativ %	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	
C14 – Buna Guvernanță	Finanțare mld euro	0.00	0.03	0.03	0.03	0.03	0.03	0.15
	Impact cumulativ %	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	
C15 - Educație	Finanțare mld euro	0.00	0.72	0.72	0.72	0.72	0.72	3.61
	Impact cumulativ %	0.0%	0.2%	0.4%	0.5%	0.6%	0.7%	

Cel mai mare impact al reformelor și investițiilor PNRR asupra PIB este preconizat pentru anii 2025 și 2026. Astfel, reformele și investițiile aferente priorității Transport Sustenabil vor contribui în anii 2025 și 2026 cu aprox. 1,2 și respectiv 1,3%, urmate de România Educată cu 0,6 și 0,7%, de prioritatea Suport pentru sectorul privat, cercetare, dezvoltare și inovare aferente cu aprox. 0,4% și de Sistemul de management al apei care va contribui cu aprox. 0,3%.

Impactul PNRR asupra pieței muncii

Ca urmare a activităților economice suplimentare generate de PNRR, se estimează un **impact pozitiv asupra principalilor indicatori care caracterizează piața forței de muncă**, respectiv populația ocupată și rata șomajului, ambele determinate conform metodologiei Biroului Internațional al Muncii (BIM).

Astfel, dacă în scenariul fără PNRR, în intervalul 2021-2026 populația ocupată s-ar majora cu 121 mii persoane, în varianta cu alocarea fondurilor pentru PNRR acest surplus de locuri de muncă ar ajunge la circa 245 mii persoane. În ipoteza aplicării reformelor prevăzute în PNRR cu impact în economie corelate cu absorbția fondurilor destinate investițiilor se creează suplimentar un număr de peste 20.000 locuri de muncă anual în intervalul 2021-2026.

		2021	2022	2023	2024	2025	2026	2021-2026
Populația ocupată (mii pers.)	Fără PNRR	8606,0	8676,3	8720,8	8722,0	8725,0	8727,0	121,0
	Cu PNRR	8607,3	8695,0	8766,6	8804,5	8828,5	8852,0	244,7
	Impact cumulativ	1,3	18,7	45,8	82,5	103,5	125,0	-
Rata șomajului (%)	Fără PNRR	5,2	4,8	4,1	3,9	3,6	3,2	-
	Cu PNRR	4,8	4,0	3,5	3,2	3,0	2,8	-
	Impact	-0,1	-0,	-0,6	-0,7	-0,6	-0,4	-

Notă: datele sunt în conformitate cu Metodologia Biroului Internațional al Muncii

Tinând cont de modul în care se alocă resursele conform politicilor PNRR, se așteaptă să crească cererea de forță de muncă în primul rând în sectoarele: construcții, ITC, industrie (materiale de construcții/fabricarea altor produse din minerale nemetalice, fabricarea substanțelor și a produselor

chimice, construcții metalice, fabricarea echipamentelor electrice), transporturi, colectarea, tratarea și eliminarea deșeurilor, activități de recuperare a materialelor reciclabile.

În cadrul evoluțiilor anuale în perioada 2023-2025 rata șomajului va fi cu circa 0,6 pp mai mică decât în cazul în care nu s-ar da impuls investițiilor publice și nu s-ar aloca sume pentru stimularea sectorului privat. La finalul implementării PNRR, rata șomajului BIM scade sub 3%.

Ca urmare a schimbărilor structurale din economie produse de măsurile de reformă implementate conform PNRR **se așteaptă câștiguri semnificative de productivitate**, întrucât rata de creștere a populației ocupate este mai mică decât creșterea reală a produsului intern brut. La orizontul de implementare a PNRR, diferențialul mediu de creștere a PIB de 0,9 puncte procentuale (scenariul cu grad de absorbție 100%), coroborat cu diferențialul mediu de 0,2 puncte procentuale în cazul populației ocupate, indică o creștere suplimentară a productivității reale a muncii de 0,7 puncte procentuale anual.

Scenariul 2: Impactul măsurilor din PNRR într-un scenariu cu un grad de absorbție 100% a granturilor și 0% a împrumuturilor

		2021	2022	2023	2024	2025	2026
PNRR mld. Euro		0,72	2,16	2,83	2,83	2,83	2,83
PIB real, dinamica	Fără PNRR	4,9	4,3	4,0	3,7	3,5	3,4
	Cu PNRR	4,9	4,9	4,9	4,4	4,1	3,9
	Impact creșteri	0,0	0,6	0,9	0,7	0,6	0,5
VAB Industrie	Impact creșteri	0,1	0,6	1,0	0,9	0,7	0,6
VAB Servicii		0,1	0,5	0,6	0,4	0,4	0,3
VAB Construcții		0,3	1,9	3,1	2,6	1,9	1,7
VAB Agricultură		0,1	0,3	0,3	0,2	0,2	0,2
Consum final		0,1	0,4	0,6	0,4	0,4	0,3
FBCF		0,4	2,2	2,8	2,1	1,8	1,4
Importuri		0,0	0,1	0,2	0,1	0,1	0,1
Exporturi		0,1	0,6	0,8	0,7	0,6	0,5

Scenariul 3: Impactul măsurilor din PNRR într-un scenariu cu un grad de absorbție 100% a granturilor și 33% a împrumuturilor

		2021	2022	2023	2024	2025	2026
PNRR mld. Euro		0,72	2,16	3,40	3,66	4,95	4,69
PIB real, dinamica	Fără PNRR	4,9	4,3	4,0	3,7	3,5	3,4
	Cu PNRR	4,9	4,9	5,0	4,6	4,3	4,3
	Impact creșteri	0,1	0,6	1,0	0,9	0,8	0,9
VAB Industrie	Impact creșteri	0,1	0,6	1,1	1,1	0,9	1,1
VAB Servicii		0,1	0,5	0,7	0,6	0,7	0,6
VAB Construcții		0,3	1,9	3,2	3,4	2,3	2,9
VAB Agricultură		0,1	0,3	0,4	0,3	0,4	0,4
Consum final		0,1	0,4	0,7	0,6	0,5	0,7
FBCF		0,4	2,2	3,2	2,8	2,8	2,1
Importuri		0,0	0,1	0,2	0,2	0,2	0,2
Exporturi		0,1	0,6	1,0	0,9	1,0	0,9

4.4 Sustenabilitatea Planului Național de Redresare și Reziliență

Criza provocată de pandemie a determinat dezechilibre macroeconomice, însă prin intermediul unor reforme și investiții care consolidează reziliența economică și socială a țării, pe de o parte se evită agravarea acestor dezechilibre și, pe de alta parte se asigură creșterea durabilă pe termen mediu. Cu toate că la acest moment clauza derogatorie generală este activată, reformele și investițiile propuse, care facilitează alocarea resurselor în domenii-cheie și sprijină redresarea, vor contribui la reconstituirea rezervelor bugetare pe termen mediu. PNRR va contribui la atenuarea impactului bugetar, economic și social al pandemiei, cu efecte care se vor prelungi pe parcursul mai multor ani, contribuind la transformarea țării într-o economie și o societate mai sustenabilă și mai rezilientă, inclusiv după 2026.

Prin reformele și investițiile asumate în cadrul planului se are în vedere o dezvoltare economică sustenabilă și de anvergură. Reformele propuse în PNRR vor avea un efect de amploare pentru economia și societatea românească cel puțin pentru următorul deceniu. Pe de altă parte, impactul anumitor măsuri din PNRR va fi notabil doar după perioada de implementare a PNRR. Anumite reforme, cum ar fi cea a pensiilor sau cele în domeniul energetic, sau investiții, cum ar fi cele în transport, în componentele de mediu sau în educație, vor avea un impact major asupra generațiilor următoare.

Reformele fiscale și cea a sistemului de pensii vor genera o traiectorie sustenabilă a finanțelor publice pe termen mediu și lung. Aceste reforme vor veni în întâmpinarea problemelor demografice și vor asigura un traseu fiscal care pe de o parte să nu împovăreze bugetul statului dar pe de altă parte să permită un standard ridicat de calitate a vieții pentru populație. Prin reforma sistemului de pensii, se asigură faptul că următoarele generații vor putea primi pensii echitabile și adecvate, în linie cu principiul contributivității. Reformele fiscale vor duce la o creștere graduală

a veniturilor la bugetul de stat care să permită bugetului de stat să își extindă nivelul de investiții publice, acolo unde fondurile europene nu pot contribui sau unde nevoia de finanțare este foarte mare. Ținând cont și de reformele prin care se vor optimiza cheltuielile publice (de ex. spending reviews dar și noul sistemul de salarizare unitară în sectorul public) care vor permite o creștere a cheltuielilor de capital în cadrul bugetului național, multe dintre tipurile de investiții propuse în PNRR vor fi preluate și finanțate din surse naționale din 2027, reasigurând sustenabilitatea planului.

Reforma administrației publice va asigura o tranziție către o eficientizare a politicilor publice și a modului de luare a deciziilor în sectorul public care va fi vizibil în principal spre finalul PNRR și în perioada de după. Similar, reformele în domeniul justiției și a luptei împotriva corupției vor contribui la dezvoltarea României pe termen mediu și lung.

Măsurile care vor contribui la tranziția verde și cea digitală vor avea de asemenea un impact major pe termen mediu și lung. România va contribui și ea la atingerea țintelor asumate la nivel european până în 2030, respectiv reducerea cu minimum 55% a emisiilor de gaze cu efect de seră (în sinergie cu celelalte inițiative ale Uniunii Europene) și creșterea ponderii energiei din surse regenerabile în consumul final brut de energie cu 32%. În domeniul energetic, PNRR va contribui la obiectivul de a face tranziția justă de la utilizarea cărbunelui la surse regenerabile la începutul deceniului următor. De asemenea, va introduce hidrogenul în mixul energetic, sursă ce va fi gradual integrată în economia românească. Totodată, investițiile masive în eficiență energetică vor asigura o reducere importantă a emisiilor și a consumului de energie electrică pe termen mediu și lung. Astfel, prin adoptarea tehnologiilor digitale, dar și a tehnologiilor verzi se va face trecerea la un model economic mai durabil la nivelul țării, care va favoriza creșterea economică. Prin PNRR se vor lua măsuri de transformare digitală a sectoarelor economice și sociale, inclusiv a serviciilor publice, prin dezvoltarea infrastructurii publice digitale, pentru crearea posibilității de practicare a telemedicinii, a educației online, digitalizarea transporturilor, dar și prin măsuri de sprijin pentru digitalizarea IMM-urilor. Nu în ultimul rând, PNRR finanțează reforme și investiții care îmbunătățesc conectivitatea populației și care au o acoperire corespunzătoare pentru toate sectoarele economiei, prin instalarea rețelelor de bandă largă, cu efecte pozitive asupra întregii societăți.

Întrucât prin PNRR se vor aborda provocările climatice și de mediu, redresarea economică se va realiza în mod durabil, punându-se accent pe o economie competitivă și mult mai eficientă din punctul de vedere al folosirii resurselor. Astfel, se vor asigura faptul că creșterea economică se realizează în concordanță cu obiectivul de atingere a neutralității climatice până în 2050, respective printr-o decuplare de la utilizarea resurselor, mai ales a combustibililor fosili. De asemenea, toate investițiile și reformele propuse trebuie să respecte principiul de a nu prejudicia în mod semnificativ mediul. Totodată, prin PNRR se va asigura creșterea competențelor digitale ale utilizatorilor, ceea ce va spori sustenabilitatea investițiilor privind tranziția digitală și va contribui la stimularea inovării pe termen mediu. Îmbunătățirea competențelor digitale, prin reforme și investiții în domeniul învățământului, al competențelor și învățării pe tot parcursul vieții, va asigura că populația va putea participa la tranziția digitală a societății și că va putea ulterior contribui la dezvoltarea în continuare a tehnologiilor digitale.

Investițiile și reformele în domeniul transporturilor vor contribui la o transformare de lungă durată

a preferințelor populației dinspre transportul clasic către unul sustenabil. În domeniul rutier, măsurile propuse vor promova intens electromobilitatea și utilizarea unor vehicule fără emisii. Pe de altă parte, investițiile în domeniul feroviar, în metrou și în rețeaua velo vor contribui la o creștere a utilizării acestor forme alternative de transport. Efectele vor fi vizibile după 2027 și mai ales în următorul deceniu către o mare parte a populației, care acum utilizează vehicule clasice cu o durată mare de viață și vor face tranziția către alte forme de transport, ce nu vor avea un impact negativ asupra mediului înconjurător.

Prin reformele și investițiile propuse în educație, sănătate și în celelalte domenii sociale acoperite de PNRR, se asigură protecția socială a populației pe termen mediu și lung. Prin investiții masive în sistemul de sănătate publică, România se asigură că va avea o populație mai sănătoasă cu o durată de viață mai îndelungată. De asemenea, se asigură un proces de îmbătrânire activă cu efecte pozitive și asupra pieței muncii în următorul deceniu. De investițiile în educație propuse pe toate palierele de învățământ, de la pre-școlari la sectorul universitar, vor beneficia generațiile următoare care vor beneficia de un sistem educativ modern și performant. Celelalte reforme în domeniul social, în special introducerea venitului minim de incluziune, vor contribui și ele la asigurarea unui standard de viață decent și nu vor lăsa în urmă niciun cetățean al acestei țări, în linie cu prevederile Pilonului European al Drepturilor Sociale.

Deși unele dintre reformele ambițioase par a fi contestate la acest moment de publicul larg, odată ce acestea își vor demonstra efectele pozitive, va fi dificil să se înfăptuiască alte contrareforme. De exemplu, prin caracterul lor de întărire/suplinire a beneficiilor sociale, este de așteptat ca reformele din domeniul social, cele specifice sistemului de sănătate publică precum și cele din domeniul educației să aibă un grad mai ridicat de sustenabilitate, cu un risc de ireversibilitate moderat.

Prin natura lor evolutivă și recursivă, prin definiție unele reforme incluse în PNRR nu pot fi ireversibile. De exemplu, este cazul reformelor specifice componentei C7 - *Transformare digitală* și sisteme publice digitale. Odată ce sistemul de tip cloud guvernamental va fi operaționalizat, dimensiunile de aplicare a acestuia vor fi diversificate și extinse către alte servicii digitale adresate cetățenilor, sectorului privat, mediului neguvernamental și altor autorități publice. Însăși publicul larg va genera o presiune pentru diversificarea și aprofundarea unor măsuri de digitalizare dependente de cloudul guvernamental (cum ar fi interoperabilitatea bazelor de date administrative). Exemplele recente din statele membre arată caracterul dinamic în sensul evolutiv al reformelor în domeniul digitalizării serviciilor publice.

Cu un grad mai ridicat de reversibilitate sunt reformele specifice îmbunătățirii cadrului fiscal, redefinirii funcției publice, îmbunătățirii guvernantei companiilor de stat ș.a. De exemplu, asigurarea ireversibilității reformelor pentru componenta C5 - *Valul Renovării* este susținută prin următoarele: intrarea în vigoare a Codului amenajării teritoriului, urbanismului și construcțiilor, act legislativ cu putere de lege, se va asigura o mai mare stabilitate la schimbările structurii politice a Guvernului. În același timp, codificarea sectorială a multiplelor acte normative în domeniul urbanismului și construcțiilor va conferi o mai mare stabilitate și uniformitate a cadrului aplicabil. În plus, stabilitatea codurilor este mult mai ridicată, comparativ cu cea a actelor legislative individuale și disparate. Modificările legislative și de reformare a programelor de finanțare existente sunt în corelare cu directivele UE de eficiență și performanță energetică a clădirilor,

precum și cu viziunea strategică europeană de climă și energie asupra sustenabilității investițiilor în materie de eficiență energetică, asigurând o corelare la nivel european a intervențiilor susținute din fonduri publice/europene, inclusiv cu strategiile sectoriale în domeniu și cu utilizarea celor mai noi tehnologii. Măsurile de eficiență energetică integrate cu cele de consolidare seismică sunt în beneficiul fondului construit existent îmbătrânit, care impune finanțarea unor astfel de intervenții integrate, iar prin urmare acestea nu pot fi contestate, pot fi doar îmbunătățite pentru a asigura astfel tranziția către un parc imobiliar verde și rezilient, ce conservă valorile culturale, contribuind astfel la obiectivele asumate de România în materie de climă și energie.

Pentru componenta *C10 - Fondul Local*, reforma privind mobilitatea urbană este conținută de Codul amenajării teritoriului, urbanismului și construcțiilor și așa cum am menționat tipul de act normativ conferă o mai mare stabilitate reglementării, iar abordarea integrată a investițiilor la nivel de ZUF inclusiv în ceea ce privește planificarea urbană și a o serie de servicii publice asigură baza unei dezvoltări teritoriale integrate.

Prin componenta *C4 - Transport sustenabil* se preconizează că se va determina o modificare structurală la nivelul administrației publice și la nivelul instituțiilor relevante. Astfel, întărirea funcției de strategie și monitorizare a Ministerului Transporturilor și Infrastructurii (MTI), respectiv se urmărește îmbunătățirea în mod durabil a capacității de a livra reforme și investiții și de a monitoriza performanța companiilor de stat, de a realiza contracte de servicii publice centrate pe nevoile reale de conectivitate ale pasagerilor, în corelație cu bunele practici din alte State Membre. La nivelul sectorului de transport rutier: se vor actualiza și introduce noi standarde în construcțiile rutiere, ce vor fi aplicate în mod durabil, respectiv cele privind protecția mediului, stațiile electrice de reîncărcare și alți combustibili alternativi, parcările securizate, utilizarea materialelor reciclate în construcția de infrastructură de transport și integrarea tehnologiilor digitale. La nivel sectorului de transport feroviar: se vor promova în principal investițiile în infrastructura și în materialul rulant cu zero-emisii; se vor dezvolta sisteme de transport metropolitane (trenuri metropolitane), cu impact asupra dezvoltării mobilității la nivel de zonă funcțională urbană; se vor introduce sisteme de recuperare a energiei electrice, cu impact asupra eficienței energetice la nivelul sistemului; se introduc sistemele ERTMS (la nivelul materialului rulant și în cazul modernizărilor) pentru sprijinirea intermodalității. La nivel sectorului de transport cu metroul: se va extinde sistemul de metrou în București, cu impact asupra îmbunătățirii capacității de transport urban și reducerii de GES; se va introduce sistemul de transport cu metroul și în alte municipii cu o creștere dinamică a populației; se vor introduce sisteme de recuperare a energiei electrice, cu impact asupra eficienței energetice la nivelul sistemului. Astfel, se preconizează că odată demarată implementarea, măsurile de reformă vor avea un impact de durată, fiind sprijinite de actualizări ale cadrului strategic, legal și procedural. De asemenea, investițiile au o durată de viață ridicată, iar în cazul investițiilor ce prezintă faza I de modernizare, acestea vor fi în mare măsură recuperate în faza a doua, de modernizare.

Componenta *C6- Energie* asigură condițiile legislative pentru creșterea capacităților de interconectare a rețelei de transport de energie, a flexibilității și capacității de echilibrare a acesteia, creând inclusiv cadrul de reglementare necesar investițiilor în capacități noi de producere de energie regenerabilă, revizuire inclusiv cadrul strategic în domeniul energiei și schimbărilor climatice. Reformele propuse au în vedere reforma pieței de energie electrică, prin înlocuirea cărbunelui din mixul energetic și susținerea unui cadru legislativ și de reglementare stimulat

pentru investițiile private în producția de electricitate din surse regenerabile, dezvoltarea unui cadru legislativ și de reglementare favorabil tehnologiilor viitorului, în special hidrogen și soluții de stocare, reducerea intensității energetice a economiei prin dezvoltarea unui mecanism sustenabil de stimulare a eficienței energetice în industrie și creșterea gradului de reziliență, creșterea competitivității și decarbonizarea sectorului de încălzire – răcire. De asemenea, se are în vedere îmbunătățirea guvernantei corporative a companiilor de stat din sector. Se preconizează că odată demarată implementarea, măsurile de reformă vor avea un impact de durată, fiind sprijinite de actualizări ale cadrului strategic, legal și procedural. Implementarea reformelor avute în vedere va determina o schimbare structurală la nivelul politicilor relevante și va avea un impact de durată.

Măsurile care vor contribui la tranziția verde și cea digitală vor avea de asemenea un impact major pe termen mediu și lung. România va contribui și ea la atingerea țintelor asumate la nivel european până în 2030, respectiv reducerea cu minimum 55% a emisiilor de gaze cu efect de seră (în sinergie cu celelalte inițiative ale Uniunii Europene). Investițiile privind digitalizarea, tehnologiile avansate și securitate cibernetică, precum și în componentele și sistemele microelectronice sunt esențiale pentru digitalizarea economică sustenabilă. Astfel, România, alături de alte state membre poate face diferența pe termen mediu și lung în domeniul microelectronicii pentru a răspunde provocărilor tehnologice, societale și de securitate în Europa. De asemenea, reformele legislative propuse în cadrul componentei *C9- Suport pentru sectorul privat, cercetare, dezvoltare și inovare* constituie un plus în simplificarea mediului în care întreprinderile își desfășoară activitatea. Astfel, digitalizarea procedurilor de raportare, de intrare/iesire de pe piață, simplificarea obținerii licențelor, autorizațiilor de construire, etc crează o mai mare predictibilitate pentru actorii privați, inclusiv pentru potențialii investitori străini, conferind un potențial de creștere a mediului de afaceri.

În componenta *C14 - Buna guvernanță*, prin măsurile propuse se crează un cadru propice pentru modificări de impact, cu un orizont de timp care să permită tranziția de la un proces decizional imprevizibil, de la o politizare excesivă a proceselor de management a funcției publice, de la un sistem de salarizare fragmentat și supus inechităților, de la un sistem judiciar susceptibil ingerințelor și cu o stagnare a luptei împotriva corupției, o slabă participare a ONG-urilor în procesul decizional și un sistem al achizițiilor publice greoi la o administrație publică capabilă să răspundă nevoilor cetățenilor și mediului de afaceri și care să identifice cele mai optime modalități de a transfera către societate resursele necesare pentru consolidarea coeziunii sociale și a sistemelor de protecție socială, de susținere a potențialului de creștere a mediului de afaceri și pentru îmbunătățirea accesibilității și a continuității serviciului public în ansamblul său chiar și în situații de criză.

Fiind dependente de decizii politice contextuale, ireversibilitatea și sustenabilitatea reformelor în corespondență cu asumările și efectele așteptate pe termen mediu și lung - așa cum sunt descrise în componentele din PNRR, va fi asigurată mai și prin intermediul unor pârgii derivate din cadrul legislativ, normativ și procedural specific Mecanismului de Redresare și Reziliență. În acest sens, rapoartele semestriale de monitorizare vor contribui la menținerea „drumului critic” al acestei categorii de reforme. De exemplu, unitatea de suport pentru înfăptuirea politicilor publice din Direcția Generală Management Mecanism de Redresare și Reziliență din cadrul MIPE va monitoriza modul în care sunt înfăptuite reformele asumate în conformitate cu descrierea din componentele PNRR și în corespundere cu recomandările enunțate în cadrul evaluărilor din

Semestrul European. Această structură va oferi sprijinul necesar ministerelor responsabile cu implementarea reformelor din PNRR pentru atingerea și menținerea efectelor scontate de aceste reforme. Unitatea va elabora analize și evaluări de politici publice și va evidenția situațiile eventuale de risc privind abaterea de la drumul critic stabilit pentru respectivele reforme. Analizele vor fi prezentate ministrului și primului-ministru, după caz. În acest sens, experții cooptați în această structură vor lucra îndeaproape cu ministerele responsabile de implementarea respectivelor reforme, cu comisiile de specialitate din aparatul legislativ, cu structurile reprezentative ale mediului privat și al societății civile, cu serviciile Comisiei Europene, etc.

4.5 Coeziunea economică și teritorială a Planului Național de Redresare și Reziliență

PNRR va contribui într-o mare măsură la reducerea disparităților, inclusiv cele teritoriale, în complementaritate cu fondurile disponibile în Politica de Coeziune și în Politica Agricolă Comună. România are în egală măsură unele dintre cele mai puțin dezvoltate regiuni din punct de vedere economic din UE (Nord-Est sau Sud-Est) și una dintre cele mai bogate regiuni (București-Ilfov). Astfel, anumite investiții au fost direcționate primordial către aceste regiuni pentru a le asigura o tranziție mai rapidă spre media europeană.

Investițiile în transportul rutier au fost direcționate în special pentru dezvoltarea regiunii Nord-Est (41% din media UE în cea ce privește PIB-ul pe cap de locuitor) care suferă din cauza lipsei infrastructurii rutiere. Aflată la granița Uniunii Europene și separată de vestul Europei de Munții Carpați, zona Moldovei va beneficia de o injecție majoră de capital. Prin finanțarea autostrăzilor A7 și A8 ce vor lega regiunea de București și de Transilvania, se va asigura o conexiune rapidă ce va permite o creștere a nivelului de investiții străine și implicit a locurilor de muncă bine plătite. Astfel, exodul populației spre București și spre vestul Europei va fi semnificativ mai redus, permițând demararea unui proces de convergență real.

În regiunea Sud-Vest se propune pilotarea rețelelor de gaz natural în combinație cu hidrogen, ținând cont că este regiunea din România cea mai slab conectată la infrastructura de distribuție de gaz natural, cu județe precum Mehedinți și Dolj unde racordarea este aproape inexistentă. Astfel, populația din regiune va avea costuri mai reduse de întreținere, un standard de viață mai ridicat și mai sănătos și mai multe oportunități de dezvoltare în regiune.

Și regiunile puțin mai dezvoltate cum ar fi Sud-Est, Sud-Muntenia, Centru, Nord-Vest și Vest vor beneficia de finanțări semnificative în domenii importante cum ar fi educația, sănătatea, energiile regenerabile, eficiența energetică, transport, sisteme de apă, împăduriri și altele. PNRR este destul de balansat din acest punct de vedere, încercând să direcționeze investițiile în domeniile prioritare și relevante inclusiv la nivel regional.

Nu în ultimul rând, deși la nivel economic regiunea București-Ilfov este foarte dezvoltată, ajungând în 2018 la un nivel de 152% din PIB-ul mediu al Uniunii Europene, PNRR propune o serie de investiții relevante și pentru această zonă. Sunt propuse, printre altele, investiții în infrastructura de metrou, în domeniul sănătății, în zona de eficiență energetică și în infrastructura de educație.

PNRR va contribui și reducerea decalajelor între zonele urbane și periurbane și cele rurale. În acest sens, se vor direcționa finanțări importante în domeniul educației și sănătății înspre zonele rurale. De asemenea, extinderea rețelelor de apă curentă și canalizare, racordarea la rețele de gaz natural în combinație cu hidrogenul și investițiile vor avea un impact major în zona rurală.

Componentele *C5 – Valul Renovării* și *C10 – Fondul local* au o dimensiune teritorială în abordarea disparităților economico-sociale. Astfel, pe lângă alocările predeterminate pentru diferitele tipuri de unități administrativ teritoriale (*C10-Fondul Local*) mai sunt și apeluri dedicate comunităților expuse riscului de sărăcie și excluziune socială (*C5-Valul Renovării*).

În principiu, pentru cele două componente anterior menționate, distribuția fondurilor se va organiza în două runde de atragere a fondurilor: prima rundă – acces pentru toate UAT, în limita bugetului alocat, iar cea de-a doua rundă, se are în vedere o redistribuire fondurile rămase neutilizate către cei care au cheltuit alocarea în prima rundă. În această rundă secundă vor fi însă condiții mai restrictive, în sensul asigurării atingerii țintelor vizate pe componente.

Pentru monitorizarea progresului în ceea ce privește coeziunea PNRR se vor utiliza în principal următorii indicatori:

-
- ▶ Evoluția PIB-ului la nivel județean și regional, conform datelor oferite de Institutul Național de Statistică;
 - ▶ Rata șomajului la nivel regional, conform datelor oferite de Institutul Național de Statistică;
 - ▶ Populația pe ani la nivel regional conform datelor oferite de Institutul Național de Statistică;
 - ▶ Populația activă la nivel regional, conform datelor oferite de Institutul Național de Statistică
 - ▶ Nivelul educației (30-34 ani) la nivel regional, conform datelor oferite de Institutul Național de Statistică
 - ▶ Nivelul educației (25-65 ani) la nivel regional, conform datelor oferite de Institutul Național de Statistică

Abandonarea timpurie a educației și formării

-
- ▶ Rata de părăsire timpurie a educației și formării la nivel regional, conform datelor oferite de Institutul Național de Statistică
 - ▶ GNI la nivel național
 - ▶ DESI
 - ▶ Emisiile de gaze cu efect de seră în sectoarele deciziei de partajare a eforturilor naționale
 - ▶ Populația ocupată și salariații pe ramuri de activitate, conform datelor oferite de Institutul Național de Statistică;
 - ▶ Alți indicatori utilizați în Politica de Coeziune.
-